

**Uchwała Nr XXVII/169/00
Rady Miejskiej w Wieluniu
z dnia 22 września 2000r.
w sprawie przyjęcia „Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń”**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity z 1996 r. Dz. U. nr 13 poz. 74 z późniejszymi zmianami) oraz art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity z 1999 r. Dz. U. nr 15 poz. 139 z późniejszymi zmianami)

**Rada Miejska w Wieluniu
uchwala co następuje:**

§ 1

Określa się zasady polityki przestrzennej Miasta i Gminy Wieluń zawarte w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy” zwanym dalej „Studium” stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Studium składa się z tekstu oraz załączonych rysunków na planszach w skali 1 : 5000; zatytułowanych:

1. „Polityka przestrzenna, kierunki zagospodarowania” - załącznik nr 1
2. „Polityka przestrzenna, infrastruktura techniczna – gospodarka wodno-kanalizacyjna” – załącznik nr 2
3. „Polityka przestrzenna, infrastruktura techniczna-gazownictwo, ciepłownictwo, elektroenergetyka, telekomunikacja” – załącznik nr 3
- w skali 1 : 10000; zatytułowanych;
4. „Polityka przestrzenna, kierunki zagospodarowania – załącznik nr 4
5. „Polityka przestrzenna, infrastruktura techniczna” – załącznik nr 5

§ 3

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowane po uchwaleniu studium nie mogą być sprzeczne z jego ustaleniami.

§ 4

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miejskiemu w Wieluniu.

§ 5

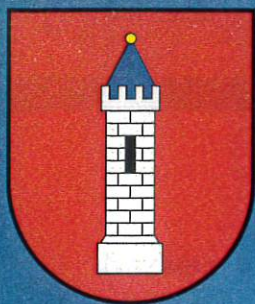
Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Wieluniu.

§ 6

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej

mgr Zenon Nowak

wmw
PROJEKT S.C.

Nazwa opracowania:

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WIELUŃ

94-121 Łódź ul. Piłkarska 79
tel./fax (0-42) 886-885

Wielkopolski Bank Kredytowy S.A. Łódź
Konto Nr 10901304-711993-128-00-0

Zleceńodawca: Zarząd Miejski w Wieluniu

WMW projekt s.c.
90-006 Łódź, ul. Piotrkowska 116 m.49
tel. 632-80-38, tel./fax 634-07-00
REGON 470998856 NIP 727-10-11-373

~~94-121 Łódź ul. Piłkarska 70~~
~~tel./fax (0 42) 886 885~~

Wielkopolski Bank Kredytowy S.A. Łódź
Konto Nr 10901304-711993-128-00-0

Nazwa opracowania:

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY WIELUŃ**

Zlecniodawca: **Zarząd Miejski w Wieluniu**

Autorzy:

dr inż. arch. Danuta Mirowska – Walas	- koordynacja
upr do plan. przestrz. 1098/90	układ funk.- przestrz.
mgr inż. arch. Helena Mirowska	- układ funk.- przestrz.
upr do plan. przestrz. 206/88	
mgr Halina Kolinko	- ochrona środowiska,
upr. do plan. przestrz. 889/89	zagadn. społ. – gosp.
mgr inż. Bogusław Piasecki	- komunikacja
mgr inż. Bogdan Janiec	- gosp.wodno-ściekowa
mgr inż. Ewa Bolińska	- elektroenerg., gaz,
	telekom. ciepłown.
mgr inż. Magdalena Woźniczka	- procedura formalna

Współpraca techniczna:

mgr inż. arch. Sylwia Krzeszewska
stud. IAIU PŁ Magdalena Mamenas
Dorota Krzeszewska

Łódź, wrzesień 2000 r.

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA:

▪ Część tekstowa:

- Tekst studium

▪ Część graficzna:

UWARUNKOWANIA ROZWOJU:

- Miasto Wieluń – użytkowanie terenu 1 : 5.000 rys. nr 1
- Miasto Wieluń – struktura własności 1 : 5.000 rys. nr 2
- Miasto Wieluń – sieć drogowa – klasyfikacja funkcjonalna 1 : 5.000 rys. nr 3
- Miasto Wieluń – infrastruktura techniczna 1 : 5.000 rys. nr 4
- Gmina Wieluń – użytkowanie terenu 1 : 10.000 rys. nr 5
- Gmina Wieluń – struktura własności 1 : 10.000 rys. nr 6
- Gmina Wieluń – zasoby przyrodnicze 1 : 10.000 rys. nr 7
- Gmina Wieluń – zagrożenia sanitarno-zdrowotne 1 : 10.000 rys. nr 8
- Gmina Wieluń – waloryzacja gleb 1 : 10.000 rys. nr 9
- Gmina Wieluń – układ komunikacyjny 1 : 10.000 rys. nr 10
- Gmina Wieluń – infrastruktura techniczna 1 : 10.000 rys. nr 11

POLITYKA PRZESTRZENNA

- Miasto Wieluń – kierunki zagospodarowania 1 : 5.000 rys. nr 12
- Miasto Wieluń – infrastruktura techniczna - gospodarka wod. – kan. 1 : 5.000 rys. nr 13
- Miasto Wieluń – infrastruktura techniczna - gazow., ciepłow, elektro-energetyka, telekom. 1 : 5.000 rys. nr 14
- Gmina Wieluń – kierunki zagospodarowania 1 : 10.000 rys. nr 15
- Gmina Wieluń – infrastruktura techniczna 1 : 10.000 rys. nr 16

SPIS TREŚCI:

I.FAZA METODYCZNA

1. Założenia metodyczne

- 1.1. Ustalenia podstawowe
- 1.2. Przyjęty tryb opracowania studium
- 1.3. Przyjęta problematyka studium

II. FAZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

1. Wybrane informacje o gminie rzutujące na kształtowanie polityki przestrzennej
2. Zewnętrzne uwarunkowania wpływające na kształtowanie polityki przestrzennej
 - 2.1. Studium zagospodarowania przestrzennego województwa jako element polityki przestrzennej w odniesieniu do miasta i gminy Wieluń
3. Wewnętrzne uwarunkowania wpływające na kształtowanie kierunków polityki przestrzennej
 - 3.1. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z zasobów i funkcjonowania środowiska przyrodniczego
 - 3.1.1. Uwarunkowania przyrodnicze miasta:
 - Rzeźba terenu
 - Budowa geologiczna
 - Surowce mineralne
 - Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych
 - Warunki glebowe
 - Szata roślinna
 - Warunki klimatyczne
 - Ocena warunków środowiska przyrodniczego
 - Ochrona przyrody
 - System ekologiczny miasta
 - 3.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze gminy:
 - Rzeźba terenu
 - Budowa geologiczna
 - Surowce mineralne
 - Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych
 - Warunki glebowe
 - Szata roślinna
 - Warunki klimatyczne
 - Ocena warunków środowiska przyrodniczego
 - Ochrona przyrody
 - System ekologiczny gminy

3.1.3. Zanieczyszczenia, zagrożenia sanitarno-zdrowotne miasta:

- Zagrożenia środowiskowe powstałe w wyniku procesów geomorfologicznych i klęsk żywiołowych
- Zagrożenia antropogeniczne:
 - zagrożenia atmosfery i wynikająca z tego degradacja klimatu lokalnego
 - zanieczyszczenia i ochrona wód powierzchniowych
 - zanieczyszczenia i ochrona wód podziemnych
 - zagrożenia i ochrona pokrywy glebowej i roślinnej
 - zagrożenia środowiska przez odpady
 - zagrożenia środowiska przez hałas
 - skażenia promieniotwórcze środowiska
 - nadzwyczajne zagrożenia środowiska

3.1.4. Zanieczyszczenia, zagrożenia sanitarno-zdrowotne gminy:

- Zagrożenia środowiskowe powstałe w wyniku procesów geomorfologicznych i klęsk żywiołowych
- Zagrożenia antropogeniczne:
 - zagrożenia atmosfery i wynikająca z tego degradacja klimatu lokalnego
 - zagrożenia wód powierzchniowych
 - zagrożenia wód podziemnych
 - zagrożenia i ochrona pokrywy glebowej i roślinnej
 - zagrożenia środowiska przez odpady
 - zagrożenia środowiska przez hałas
 - skażenia promieniotwórcze środowiska
 - nadzwyczajne zagrożenia środowiska

3.2. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z zagospodarowania przestrzennego

3.2.1. Struktura funkcjonalno - przestrzenna miasta

- Charakterystyka przestrzennego zagospodarowania miasta
- Struktura własności

3.2.2. Struktura funkcjonalno - przestrzenna gminy

- Charakterystyka przestrzennego zagospodarowania gminy
- Struktura własności

3.3. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z diagnozy wartości kulturowych

3.3.1. Wartości kulturowe w mieście

3.3.2. Wartości kulturowe w gminie

3.4. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej

3.4.1. Zagadnienia społeczno-gospodarcze

- Demografia

- Mieszkalnictwo

- Infrastruktura społeczna

- Działalność gospodarcza

- Możliwości rozwoju rolnictwa

3.5. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z diagnozy układu komunikacyjnego

3.5.1. Charakterystyka stanu istniejącego komunikacji w mieście:

- System komunikacyjny miasta

- Układ uliczno-drogowy:

- drogi krajowe

- drogi wojewódzkie

- drogi powiatowe

- drogi gminne

- ulice osiedlowe

- ruch samochodowy

- Miejska komunikacja zbiorowa

- Kolej

- Zamiejska komunikacja autobusowa

3.5.2. Charakterystyka stanu istniejącego komunikacji w gminie:

- System komunikacyjny gminy

- Układ uliczno-drogowy:

- drogi krajowe

- drogi wojewódzkie

- drogi powiatowe

- drogi gminne

- Kolej

- Podmiejskie linie autobusowe komunikacji zbiorowej

- Pasażerska komunikacja autobusowa w relacjach lokalnych i regionalnych

3.6. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z aktualnego poziomu obsługi przez infrastrukturę techniczną

3.6.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną miasta:

- Zaopatrzenie w wodę

- Odprowadzenie ścieków sanitarnych

- Odprowadzenie wód opadowych

- Gazownictwo

- Ciepłownictwo

- Elektroenergetyka

- Telekomunikacja

3.6.2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną gminy:

- Zaopatrzenie w wodę

- Odprowadzenie ścieków sanitarnych
- Odprowadzenie wód opadowych
- Gazownictwo
- Ciepłownictwo
- Elektroenergetyka
- Telekomunikacja

3.6.3. Usuwanie odpadów

3.7. Analiza zgłoszonych wniosków.

3.7.1. Wnioski instytucji

3.7.2. Wnioski osób indywidualnych

3.8. Obowiązujące ustalenia z zakresu planowania przestrzennego

3.8.1. Ustalenia planistyczne obowiązujące na terenie miasta:

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Wielunia
- Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Wielunia
- Miejscowe plany szczegółowe zagospodarowania przestrzennego
- Decyzje z zakresu planowania przestrzennego

3.8.2. Ustalenia planistyczne obowiązujące na terenie gminy:

- Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń
- Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń
- Decyzje z zakresu planowania przestrzennego

III. FAZA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. Cele polityki przestrzennej miasta i gminy Wieluń

2. Kierunki polityki przestrzennej dotyczące ochrony i kształtowania środowiska

2.1. Ochrona i kształtowanie środowiska w mieście i gminie

- Obszary i obiekty chronione
- Lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego
- Tereny lasów
- Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych
- Ochrona zasobów surowcowych
- Zagrożenia środowiska

3. Kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy

3.1. Zagospodarowanie przestrzenne miasta

- Strefy zagospodarowania przestrzennego
- Typy działań w poszczególnych strefach

3.2. Zagospodarowanie przestrzenne gminy

- Strefy zagospodarowania przestrzennego
- Typy działań w poszczególnych strefach

4. Kierunki polityki przestrzennej dotyczące dziedzictwa kulturowego

4.1. Ochrona wartości kulturowych w mieście

4.2. Ochrona wartości kulturowych w gminie

5. Kierunki polityki przestrzennej dotyczące układu komunikacyjnego i obsługi transportowej

5.1. Układ komunikacyjny i obsługa transportowa miasta

- Podstawowe założenia układu komunikacyjnego:
- Sieć drogowo-uliczna
 - kierunki przekształceń i rozwoju
 - zasady kształtowania ważnych ciągów układu ulicznego
- Komunikacja zbiorowa
- Kolej

5.2. Układ komunikacyjny gminy

- Podstawowe założenia układu drogowego
- Układ drogowy
 - kierunki przekształceń i rozwoju
 - zasady kształtowania ważnych ciągów sieci drogowej
- Komunikacja zbiorowa
- Kolej

6. Kierunki polityki przestrzennej dotyczące infrastruktury technicznej

6.1. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej w mieście

- Gospodarka wodna
- Kanalizacja sanitarna
- Kanalizacja deszczowa
- Gazownictwo
- Ciepłownictwo
- Elektroenergetyka
- Telekomunikacja

6.2. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej w gminie

- Gospodarka wodna
- Kanalizacja sanitarna
- Kanalizacja deszczowa
- Gazownictwo
- Ciepłownictwo
- Elektroenergetyka
- Telekomunikacja
- Usuwanie odpadów

7. Interpretacja zapisu ustaleń „studium”

Bibliografia

I. FAZA METODYCZNA

1. ZAŁOŻENIA METODYCZNE

1.1. Ustalenia podstawowe

Pojęcie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” zostało wprowadzone ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994r. (Dz. U. Nr 89, poz. 415).

Stosownie do przepisów w/w ustawy miejscowe planowanie przestrzenne obejmuje dwa rodzaje opracowań:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (w skrócie zwane studium),
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w skrócie zwany planem miejscowym.

Ustawa ustala podział zadań między studium a planem miejscowym. Celem opracowania studium jest sformułowanie lokalnej polityki przestrzennej uwzględniającej politykę przestrzenną państwa, zaś planu miejscowego ustalenie warunków zabudowy i zagospodarowania terenów służących realizacji określonej polityki przestrzennej gminy. Oba opracowania, sporządzane w trybie planowania miejscowego, stanowią instrumenty sterowania procesami zagospodarowania przestrzeni: studium – pośrednio (poprzez plan), a plan miejscowy – bezpośrednio.

Sporządzenie „studium” jest obowiązkowe. Zarząd Gminy jest zobowiązany do badania spójności rozwiązań planów miejscowych z polityką przestrzenną gminy określoną w „studium” (Dz. U. Nr 111, poz. 726 z 1997r.).

Studium jest zadaniem własnym gminy, uchwała je Rada Gminy. Nie jest jednak „przepisem gminnym” i nie stanowi podstawy wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (art. 6, ust. 7 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym).

Studium stanowi tzw. akt kierownictwa wewnętrznego. Jego ustalenia obowiązują Radę Gminy, Zarząd Gminy oraz organy i jednostki podlegające Radzie. Nie mają one jednak mocy obowiązującej w stosunku do podmiotów samodzielnie gospodaru-

jących na obszarze gminy (to jest osób fizycznych i prawnych). Nie mogą więc być podstawą decyzji dotyczących tych podmiotów.

Syntezą studium jest polityka przestrzenna gminy. Ranga formalna uchwalonego studium jest bardzo wysoka, zarówno w stosunku do miejscowych planów realizujących ustalenia studium, jak i w odniesieniu do działań Rady, Zarządu i podlegających im instytucji dotyczących gospodarki przestrzennej.

Zarząd Gminy sporządza studium uwzględniając uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa. A więc, Rada Gminy nie ma pełnej swobody przy ustalaniu treści studium i praktycznie musi uwzględniać ustalenia studium zagospodarowania przestrzennego województwa.

Zgodnie z ustawą, polityka przestrzenna państwa formułowana jest w układzie rządowym i samorządowym w odniesieniu do poziomów:

- krajowego – w koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- wojewódzkiego – w studiach zagospodarowania przestrzennego województw,
- gminnego – w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Studium jako dokument przyjmowany uchwałą Rady Gminy podlega nadzorowi Wojewody, co do zgodności z prawem.

Niemal wszystkie działania związane z rozwojem struktury gminy wiążą się nie tylko z gospodarką przestrzenną ale i z ogólną strategią rozwoju gminy.

W studium pod pojęciem rozwoju gminy i miasta rozumie się przede wszystkim procesy związane z wykorzystaniem środowiska naturalnego oraz zainwestowania i użytkowania terenów dla kształtowania warunków życia mieszkańców i aktywności gospodarczej. Uznano, że generalnym celem polityki przestrzennej jest podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych wraz z przeciwdziałaniem degradacji walorów przyrodniczych i kulturowych.

1.2. Przyjęty tryb opracowania studium

Ustawa w bardzo ograniczonym zakresie określa tok prac nad sporządzeniem studium i jego formy, koncentrując się przede wszystkim na jego problematyce. W zakresie wymagań dotyczących trybu sporządzania studium w ustawie określono, że:

- warunkiem podjęcia prac nad studium jest odpowiednia uchwała Rady Gminy,

- studium jest sporządzane przez Zarząd Gminy, a przygotowywane przez uprawnionego projektanta,
- Zarząd Gminy przedkłada studium do zaopiniowania organom, które uzgadniają plan miejscowy,
- studium jest uchwalane przez Radę Gminy.

Studium opiniują:

- organy uprawnione do uzgadniania planu na mocy przepisów szczególnych: wojewódzki konserwator przyrody, wojewódzki konserwator zabytków, organy wyrażające zgodę na przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolne i nieleśne,
- wojewoda (w zakresie zgodności o charakterze ponadlokalnym),
- zarząd sąsiednich gmin,
- właściwe terytorialnie organy wojskowe, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa.

Uwagi i propozycje zgłaszane w trybie opiniowania powinny być rozpatrzone i przeanalizowane. Istnieje obowiązek ustosunkowania się i przedstawienia powodów w przypadku ich nieuwzględnienia.

Rada Gminy w Wieluniu podjęła Uchwałę Nr XXVIII/212/98 z dnia 19.02.1998 roku o przystąpieniu do sporządzenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń”.

W wyniku przetargu publicznego Zarząd Miejski w Wieluniu powierzył w dniu 14.07.1999 r. opracowanie studium zespołowi autorskiemu „WMW – projekt” s.c. pod kierunkiem dr inż. arch. Danuty Mirowskiej - Walas.

Ustalono, że tryb opracowania będzie zgodny z obowiązującymi ustaleniami ustawy, a studium przyjmie formę elaboratu (opisy i rysunki) składającego się z:

- zapisu przedstawionego w formie dokumentu uchwalonego przez Radę Miejską w Wieluniu,
- zapisu zawierającego istotne elementy diagnozy stanu i uwarunkowań rozwoju miasta i gminy oraz wykonane w toku prac analizy (dokumentacja merytoryczna studium),
- dokumentacja studium (materiały formalno-prawne dokumentujące tryb sporządzania, opiniowania i uchwalania studium).

1.3. Przyjęta problematyka studium

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym studium jest dokumentem sporządzanym dla całej gminy.

Treść studium zawiera:

- diagnozę aktualnej sytuacji gminy i uwarunkowań jej rozwoju,
- kierunki rozwoju przestrzennego i zasady polityki przestrzennej.

Studium stanowi powiązanie kierunków zagospodarowania przestrzennego z celami rozwoju społeczno-gospodarczego gminy – strategią.

Studium jest źródłem informacji dla opracowania planów miejscowych, zmian w obowiązujących planach, opracowania koncepcji i programów specjalistycznych. Stanowi również merytoryczną podstawę opracowań, w których będą określone warunki zabudowy i zagospodarowania terenów nieobjętych planami miejscowymi.

Określone w studium cele i kierunki działania mogą mieć istotne znaczenie przy konstruowaniu programu gospodarczego gminy. Zawarte w nim informacje mogą być przydatne przy podejmowaniu starań o subwencje (wskazanie potrzeb w zakresie np. infrastruktury technicznej, przekształcenia obszarów zdegradowanych), działań promocyjnych (np. stosowanie odpowiedniej polityki podatkowej), bądź przy tworzeniu zasobów terenów komunalnych we wskazanych strefach.

Zgodnie z zapisem ustawowym w studium skoncentrowano się przede wszystkim na dwóch podstawowych zagadnieniach:

- ustaleniu występujących uwarunkowań przestrzennych rozwoju miasta i gminy,
- sformułowaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego jako podstawowego elementu polityki przestrzennej.

Oba w/w elementy wymagały skompletowania materiałów źródłowych, przetworzenia ich na potrzeby studium, określenia syntetycznych wniosków z uwarunkowań rozwoju i sformułowania kierunków zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających strategię rozwoju społeczno-gospodarczego miasta i gminy.

W analizie uwarunkowań rozwoju wyodrębniono:

- uwarunkowania zewnętrzne (przyrodnicze, komunikacyjne, gospodarcze i inne) oraz zmiany i tendencje rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego na szczeblu wojewódzkim,

- uwarunkowania wewnętrzne (wynikające ze środowiska przyrodniczego i kulturowego, komunikacji, infrastruktury technicznej, struktury funkcjonalno-przestrzennej i inne) oraz poglądów społeczności lokalnej.

Studium obejmuje obszar miasta i gminy Wieluń w ich granicach administracyjnych.

Do przedstawienia graficznego przyjętej problematyki zastosowano generalnie mapy w dwu skalach: 1:5000 dla miasta i 1:10000 dla gminy. Tak opracowane materiały mają odpowiednią przydatność jako baza informacyjna dla prowadzenia polityki przestrzennej i bieżącej działalności decyzyjnej.

Za niezbędne uznano wykonanie inwentaryzacji urbanistycznej w skali 1:5000 dla miasta i 1:10000 dla gminy w zakresie umożliwiającym przeprowadzenie analiz występujących uwarunkowań. Koncepcje opracowane w oparciu o wnioski z analiz stanowią podstawę dla sformułowania zasad prowadzenia polityki przestrzennej.

Tok opracowania obejmuje omówioną wyżej problematykę. W opracowaniu wyróżniono następujące części:

- I. – **poznawcza** – diagnoza wewnętrznej i zewnętrznej sytuacji miasta i gminy;
- II. – **uwarunkowań rozwoju** – analizy uwarunkowań, rozwoju, określenie występujących problemów, możliwości ich rozwiązania na tle sytuacji wewnętrznej i zewnętrznej;
- III. – **koncepcji rozwoju** – koncepcja zagospodarowania, koncepcja obsługi, przekształcenia;
- IV. – **formułowanie polityki przestrzennej** – określenie polityki przestrzennej samorządu (kierunki rozwoju, zasady gospodarowania, procedury planistyczne) w oparciu o koncepcję zagospodarowania;
- V. – **procedury formalne**.

II. FAZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

1. WYBRANE INFORMACJE O GMINIE RZUTUJĄCE NA KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Miasto i gmina Wieluń tworzą gminę miejsko-wiejską, należącą do powiatu wieluńskiego w województwie łódzkim. Gmina znajduje się w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, graniczą z nią gminy: Biała, Czarnożyły, Ostrowek, Osjałów, Wierzbias, Pątnów, Mokrośko i Skomlin. Centralnym ośrodkiem gminy jest Wieluń, który pełni funkcję ponadlokalnego ośrodka rozwoju o znaczącej regionalnej roli gospodarczej.

Powierzchnia w granicach administracyjnych:

miasto –	1700 ha
gmina –	11400 ha.

Ludność *:

miasto –	25697
gmina –	8841

* dane z 1998 roku.

Wieluń jest ośrodkiem przemysłowym, w którym dominują zakłady branży maszynowej i rolno-spożywczej. Miasto wyposażone jest w znaczną ilość usług o charakterze ponadpodstawowym obsługujących sąsiednie gminy.

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo, uzupełnia je przemysł rolno-spożywczy i usługi.

W strukturze użytkowania przeważają użytki rolne stanowiące 77% powierzchni gminy. Występują duże kompleksy gleb o wysokich klasach bonitacyjnych. Gleby dobre i bardzo dobre to 67% powierzchni użytków rolnych.

Stopień lesistości wynosi 13%.

Obszar gminy charakteryzują korzystne warunki agroklimatyczne oraz w jej części potencjalne warunki do pełnienia funkcji rekreacyjnych i turystycznych.

Miasto i gmina należą do wieluńskiej krainy historycznej. Miasto ze względu na nasycenie obiektami zabytkowymi stanowi teren atrakcyjności turystycznej I stopnia, zaś

gmina to obszar II stopnia tej kategorii. Występują cenne elementy dziedzictwa kulturowego o znaczeniu krajowym, ponadregionalnym i regionalnym a także lokalnym. Układ urbanistyczny miasta objęty jest ochroną konserwatorską. Przez miasto i wschodnią część gminy przebiega turystyczny „Szlak Jury Wieluńskiej” będący fragmentem „Szlaku Orlich Gniazd”.

Na obszarze gminy występują pomniki przyrody, park dworski i leśny rezerwat „Lasek Kurowski”. Występują udokumentowane zasoby surowcowe (jurajskie wapienie i margle).

Południowo-wschodnia część gminy znajduje się w strefie chronionego krajobrazu (Obszar Nadwarciański) w otulinie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.

W centralnej części miasta i środkowej części gminy znajdują się tereny zasobowe Głównego Zbiornika Wód Podziemnych „Częstochowa” objęte wysoką ochroną (OWO).

W gminie projektowany jest zbiornik retencyjny Turów, traktowany jako rezerwa kierunkowa.

We wschodniej części gminy znajduje się strefa ochrony archeologicznej z cennymi obiektami w postaci grodzisk.

Układ komunikacyjny obszaru tworzą:

- drogi krajowe nr : 8, 45, 489,
- drogi wojewódzkie nr : 481, 486,
- drogi powiatowe nr : 405, 424, 428, 429, 448, 449, 451, 454, 460, 461, 462, 464, 465,
- drogi gminne,
- linia kolejowa Wrocław – Herby.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną:

- uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa w Wieluniu; 78,6% mieszkańców korzysta z kanalizacji, 88,7% z wodociągu miejskiego, skanalizowanie 55% terenu miasta;
- w gminie brak zbiorczego systemu sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
- dobra dostępność telefoniczna przewodowa i bezprzewodowa miasta i gminy,
- miasto posiada zasilanie 110 kV z trzech niezależnych kierunków, w mieście znajduje się GPZ,

- prawidłowo prowadzona gospodarka odpadami; wysypisko odpadów komunalnych o znaczeniu ponadlokalnym w Rudzie oraz składowisko odpadów przemysłowych,
- projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Bąków – Wieluń – Pajęczno.

Podstawę wydawania decyzji z zakresu planowania przestrzennego dla gminy stanowi „Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń” uchwalony Uchwałą NrXXI/153/92 Rady Gminy w Wieluniu z dnia 25.04.1992 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego z 1992 r. Nr 4 poz. 25) wraz z I i II aktualizacją.

Dla miasta obowiązującym dokumentem w tym zakresie jest „Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Wielunia” uchwalony Uchwałą Nr XXI/152 /92 Rady Gminy w Wieluniu z dnia 25.04.1992 r.(Dz.Urz.Woj.Sieradzkiego z 1992 r. nr 4 poz. 25) wraz z I aktualizacją.

2. ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA WPŁYWAJĄCE NA KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

2.1. Studium zagospodarowania przestrzennego województwa jako element polityki w odniesieniu do miasta i gminy Wieluń

Studium zagospodarowania przestrzennego dawnego województwa sieradzkiego stanowi obecnie jedyne opracowanie planistyczne przenoszące ustalenia koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju na obszar miasta i gminy Wieluń. Biuro Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego przekazało w sierpniu 1999 roku „Materiały do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń”, opracowane przez Zespół Gospodarki Przestrzennej – Oddział Terenowy w Sieradzu. Zawierają one uwarunkowania rozwoju oraz proponowane samorządowi cele i kierunki działań dla realizacji polityki przestrzennej państwa zobrazowanej w studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa sieradzkiego.

Przedstawione w „Materiałach” uwarunkowania rozwoju obejmują:

- uwarunkowania makroregionalne,

- uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- uwarunkowania infrastrukturalne i komunikacyjne;

oraz wskazują:

- szansę rozwoju,
- ograniczenia rozwoju,
- konflikty.

Na obszarze miasta i gminy wyróżniono trzy typy polityki przestrzennej:

- polityka tworzenia warunków do rozwoju – dotyczy ponadlokalnego ośrodka miejskiego oraz potencjalnego pasma wzmożonej aktywności społeczno-gospodarczej to jest korytarza drogi krajowej nr 45,
- polityka modernizacji i restrukturyzacji – odnosi się do strefy ochrony obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (najlepsze warunki glebowe i relatywnie wysoka kultura rolna); równolegle z modernizacją rolnictwa winna przebiegać restrukturyzacja wsi w kierunku jej wielofunkcyjności,
- polityka uwarunkowana ekologicznie – odnoszą się do lasów, terenów o wysokim potencjalnym stopniu zagrożenia wód, terenów wskazanych do objęcia ochroną prawną terenów wskazanych do zalesień.

Poniżej przedstawiono wyszczególnione w wymienionych „Materiałach” propozycje do programu zadań rządowych dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych na obszarze miasta i gminy Wieluń w podziale na zadania:

- znaczeniu krajowym:
 - modernizacja i przebudowa drogi krajowej nr 8 Warszawa –Wieluń – Wrocław,
 - modernizacja i przebudowa drogi krajowej nr 45 Opole – Wieluń – Sieradz,
 - modernizacja i przebudowa drogi krajowej nr 489 Wieluń – Krzepice – Częstochowa,
 - budowa obejścia drogi krajowej nr 8,
 - budowa obejścia drogi krajowej nr 45,
 - budowa linii elektroenergetycznej 110 kV Wieluń – Złoczew – Sieradz,
 - budowa drugiego zbiornika retencyjnego Turów;
- o znaczeniu wojewódzkim:
 - modernizacja drogi wojewódzkiej nr 486 Wieluń – Działoszyn,
 - budowa gazociągu przesyłowego (DN 250) Bąków - Wieluń – Działoszyn – Pajęczno,

- budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji w ramach programu ochrony wód dorzecza rzeki Warty, którego inwestycje będą współfinansowane z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska,
- zwiększenia zasobów leśnych regionu posiadającego jeden z najniższych wskaźników lesistości w kraju,
- ochrona zabytkowych układów urbanistycznych i zabytkowych zespołów budowlanych (układ urbanistyczny miasta, kościoły grupy wieluńskiej typu wielkopolskiego w Gaszynie i Kadłubie).

3. WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA WPŁYWAJĄCE NA KSZTAŁTOWANIE POLITYKI PRZESTRZENNEJ

3.1. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z zasobów i funkcjonowania środowiska przyrodniczego

3.1.1. Uwarunkowania przyrodnicze miasta

Rzeźba terenu.

Wg fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondracki 1978r.) teren miasta położony jest w obrębie 2 mezoregionów. Część północna leży w obrębie Wysoczyzny Wieruszowskiej, a część południowa w obrębie Wysoczyzny Wieluńskiej. Wysoczyzna Wieruszowska wchodzi w skład makroregionu Niziny Środkowo - Polskiej, a Wyżyna Wieluńska w skład makroregionu Wyżyny Śląsko-Krakowskiej.

Współczesna rzeźba badanego terenu uformowała się w wyniku oddziaływania bardzo złożonych czynników, z których największą rolę odegrało zlodowacenie środkowo-polskie – stadiał Warty.

Na opracowanym terenie wydzielono następujące formy morfologiczne :

- pagóry jurajskie
pagóry – wyniesienia jurajskie – (P.J.) na obszarze opracowanym wznoszą się na wysokości od ca 177,0 do powyżej 210,0 m n.p.m.;
jest to obszar położony w części południowej i fragment w części północno-zachodniej stanowią najbardziej wyniesione partie terenu.
- fragmenty wysoczyzny polodowcowej

wysoczyzna morenowa plejstocenska (Wmp) występuje tylko fragmentem w części północno-wschodniej, wyniesiona jest ca 173,0 – 176,0 m n.p.m.; powierzchnia jej jest płaska (nachylenie do 2%) i nosi ślady silnego zdenudowania, nachylona jest w kierunku rozcinających ją dolin; zbocza wysoczyzny są silnie przekształcone w skutek denudacji i soliflukcji;

- formy związane z akumulacją i erozją rzeczną oraz denudacją.

Do form związanych z akumulacją i erozją rzeczną zaliczono:

- martwą dolinę,
- dolinę rzeki Pysznej.

Oprócz wymienionych form naturalnych występują dość liczne formy pochodzenia antropogenicznego. Największe z nich występują na Wyżynie Jurajskiej w południowo - wschodniej części miasta. Stanowią je rozległe wyrobiska poeksploatacyjne (aktualnie nieczynne).

Obszary o silnie przeobrażonej rzeźbie (znielowane, nadsypane bądź zasypane) związane z rozbudową miasta zajmują także dość znaczne obszary (środkowa część). Ponadto do form antropogenicznych należy zaliczyć nasypy kolejowe, drogowe, wkopy, groble itp.

Reasumując należy stwierdzić, że rzeźba badanego terenu pod kątem przydatności dla zabudowy jest dość korzystna. Przeważa powierzchnia płaska, co nie stwarza ograniczeń dla rozwoju budownictwa. Z zabudowy należy wyłączyć jedynie obszary współczesnych dolin i obniżeń oraz przystosowania wymagać będą niewielkie tereny o nachyleniu 5-10%.

Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym rejon Wielunia położony jest w obrębie Jury Krakowsko - Częstochowskiej, która stanowi część wielkiej jednostki tektonicznej zwanej Monokliną Przedsudecką. Charakterystyczną cechą budowy geologicznej okolic Wielunia jest intensywne występowanie zjawisk tektonicznych.

W rejonie Wielunia wyróżniono:

- utwory jurajskie i czwartorzędowe (plejstocen i holocen),
- utwory jury występują w 3-ech piętrach lias, dagger, malm.

Ze skał jurajskich tylko utwory jury górnej (malmu) są podatne na działanie erozji chemicznej. W miejscach ich występowania należy się liczyć z możliwością występo-

wania zjawisk krasowych. Powierzchnia stropu utworów jurajskich posiada duże deniwelacje.

Miąższość utworów czwartorzędowych jest bardzo zmienna i waha się od 0,5 – 25,0 m. Miąższość więc uzależniona jest od ukształtowania powierzchni stropu starszego podłoża. Utwory plejstocenu reprezentowane są przez wodnolodowcowe, lodowcowe, zboczowe oraz rzeczne.

Oceniając przydatność gruntów z punktu widzenia potrzeb budownictwa należy uznać za dość korzystną. Na przeważającej części terenu występują raczej dobre warunki posadowienia. Lokalnie jednak szczególnie na obszarach Wyżyny Jurajskiej mogą wystąpić utrudnienia w posadowieniu.

Należy się liczyć:

- z możliwością wystąpienia zjawisk krasowych na obszarach, gdzie zostały stwierdzone utwory górnej jury – wapienie,
- w utworach środkowej jury – ilach z podwyższonym stopniem plastyczności.

Do gruntów mało korzystnych należy zaliczyć grunty zboczowe, przemieszczone o zróżnicowanych parametrach geotechnicznych. Pozostałe grunty deluwialno – aluwialne i organiczne, ze względu na mały stopień zagęszczenia lub zbyt duże nawodnienie należy uznać za niekorzystne do bezpośredniego posadowienia budynków.

Surowce mineralne

Wśród surowców budowlanych w rejonie m. Wielunia na uwagę zasługują wyłącznie surowce węglanowe – wapienie jurajskie malmu. Z powszechnym ich występowaniem eksploatowane były już od bardzo dawna, o czym świadczą liczne wyrobiska poeksploatacyjne.

Przedmiotem eksploatacji były wapienie płytowe twarde lub kredowe, wapienie piaszczyste oraz piaskowce wapniste. Surowiec ten był używany w budownictwie, obecnie nie jest eksploatowany.

Z grupy surowców ilastych należy wymienić gliny zwałowe, które występują na niewielkich obszarach od powierzchni (brak bliższego określenia przydatności do produkcji materiałów budowlanych). Gliny zwałowe z reguły jako surowce ilaste charakteryzują się niską jakością. Są zapiaszczone, margliste oraz zawierają okruchy skał miejscowych utrudniających produkcję cegły.

Z grupy surowców okruchowych należy wymienić piaski. Podobnie jak gliny zwałowe nie są eksploatowane. Występują w części południowej miasta tworząc zwarte pokry-

wy na wyżynie oraz w obrębie dolin. Są to przeważnie piaski o zróżnicowanej wielkości ziarna często zapyłone. Z uwagi na niską jakość nie mogą znaleźć zastosowania w budownictwie. Można je wykorzystywać jedynie do budowy lub przebudowy dróg.

Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Pod względem hydrograficznym opracowany teren położony jest na obszarze zlewni rzeki Pysznnej w dorzeczu Warty. Pyszna jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Oleśnicy. Stanowi zarazem północną granicę opracowania. Koryto rzeki jest wyrównane i sprawia wrażenie rowu melioracyjnego o szerokości 4,0 – 5,0 m. Zalewane są najniżej położone obszary w obrębie tarasu zalewowego. Pozostała część, na której położone jest miasto, nie posiada naturalnych cieków wód powierzchniowych. Martwa dolina rozdzielająca teren badań na część północną i południową pozbawiona jest właściwie rzek. Obszar jej rozcinają liczne rowy melioracyjne. Główny zwany strugą Wieluńską jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Pysznnej. Dość ważnym elementem wód powierzchniowych na terenie badanym są niewielkie, lecz dość liczne występujące małe zbiorniki wodne. Są to głównie zbiorniki sztuczne – stawy. Położone są one w północnej części na terenie „Cukrowni Wieluń” zawierają wody przemysłowe. Zasilane są wodami ze spiętrzenia na rzece Pysznnej. Pozostałe stawy – położone w pobliżu wsi Niedzielsko oraz wsi Gaszyn i w południowo – zachodniej części gminy mają charakter wybitnie hodowlany. Zasilane są głównie wodami ze źródeł i wysięków. Stan czystości rzeki Pysznnej związany jest więc ze źródłami położonym na terenie jej zlewni.

Wyróżniono kilka obszarów charakteryzujących się różnymi warunkami występowania wód podziemnych:

- ciągły poziom wód gruntowych występuje na dość znacznych obszarach, głównie jednak na obszarze dolin (część środkowa i północna opracowania); woda na ogół utrzymuje się w łatwo przepuszczalnych utworach piaszczysto – żwirowych i pylastych (wyższe poziomy tarasów) oraz w piaskach i mułach w obrębie dolin holocenów;
- wody gruntowe jakkolwiek występują w różnych wiekowo osadach kontaktują się ze sobą, są związane hydrostatycznie i tworzą jeden poziom o zwierciadle swobodnym;

obszar ten zasilany jest głównie wodami opadowymi i roztopowymi oraz spływem podziemnym z obszarów położonych wyżej; wody te są ściśle uzależnione od wysokości lustra wody w przepływających ciekach;

- obszar zrównań podstokowych, gdzie wody o zwierciadle swobodnym utrzymują się na stropie utworów nieprzepuszczalnych tworząc poziom wód zawieszonych (w piaskach na glinie bądź ilach); są to wody wyłącznie uzależnione od intensywności opadów atmosferycznych i głębokości występowania stropu podłoża trudno przepuszczalnego;
- obszar, gdzie ciągłość poziomu wód gruntowych może ulegać zakłóceniom, a zwierciadło wykazuje napięcie występuje wyłącznie na wysoczyźnie zbudowanej z utworów trudniej przepuszczalnych – glin; wody występują tu w przewarstwieniach piaszczystych lub żwirowych wśród glin na bardzo różnych głębokościach z reguły większych niż 2,0 m; w obrębie tych obszarów w okresie długotrwałych opadów należy liczyć się z możliwością stagnacji wód przypowierzchniowych;
- obszar wyżyny jurajskiej, gdzie wody zalegają w szczelinach i uzależnione są od wielkości spękań i rodzaju skał.

Ogólnie należy stwierdzić, że najkorzystniejsze warunki wodne dla budownictwa istnieją tam, gdzie wody zalegają głębiej niż 2,0 m – na obszarze wyżyny jurajskiej i na wysoczyźnie oraz na niewielkich obszarach w obrębie dolin. Natomiast niekorzystne warunki występują w rejonie dolin współczesnych i we wszystkich obniżeniach.

Warunki glebowe

Obszar objęty opracowaniem charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem warunków glebowych. Wyróżnić można tutaj dwa rejony: część północną, gdzie dominują gleby gliniaste lub piaszczysto – gliniaste o wysokiej bonitacji oraz południową o przewadze ubogich gleb piaszczystych.

W rejonie północnym dominują gleby brunatne, bielcowe oraz czarne ziemie wytworzone z:

- pyłów zwykłych całkowitych lub podzielonych glinami albo piaskami,
- glin lekkich, najczęściej pylastych nieco spiaszczonych w wierzchniej warstwie o niewielkiej miąższości (do 50 cm).

Są to gleby zasobne w składniki pokarmowe. Gleby brunatne i bielcowe charakteryzują się korzystnymi stosunkami wodno – powietrznymi, są łatwe w uprawie i cechuje je szeroka przydatność rolnicza z uwzględnieniem roślin nawet o bardzo wysokich wymaganiach glebowych. Zalicza się je do kompleksów pszenego dobrego oraz pszenno – żytniego w IIIa lub IIIb klasie gruntów ornych. Czarne ziemie bywają okresowo nieco zbyt wilgotne, co ogranicza ich przydatność rolniczą, a zwłaszcza w latach o dużej ilości opadów. Są to jednak gleby bardzo zasobne w składniki pokarmowe roślin i przy odpowiednim doborze gatunków i odmian, zwłaszcza przy korzystnych warunkach pogody dają bardzo wysokie plony. Zaliczają się one do kompleksu zbożowo – pszenego mocnego – III b – IV b klasa gruntów ornych.

W północno – zachodniej części omawianego rejonu (okolica cukrowni) występują najlepsze gleby, niestety zajmują one stosunkowo niewielką powierzchnię. Są to czarne ziemie utworzone ze średnio głębokich pyłów zwykłych zalegających na glinach lekkich. Są one bardzo zasobne w składniki pokarmowe, posiadają korzystne stosunki wodno – powietrzne i dobrą strukturę, posiadają wyjątkowo korzystne warunki do uprawy nawet najbardziej wymagających roślin. Zaliczają się one do kompleksu pszenego bardzo dobrego – I – II klasa gruntów ornych.

Najslabsze gleby rejonu północnego miasta Wielunia to gleby brunatne i bielcowe z małym udziałem czarnych ziem utworzone głównie z pyłów zwykłych lub piasków gliniastych lekkich pylastych średnio głęboko zalegających na piaskach luźnych lub słabo gliniastych. Są one mniej zasobne w składniki pokarmowe i bardziej wrażliwe na suszę.

Stwarzają one średnio korzystne warunki do uprawy. Przydatne są głównie dla roślin o średnich lub małych wymaganiach pokarmowych takich jak żyto, ziemniaki, jęczmień, owies, koniczyna biała, saradela itp. Zaliczają się one do kompleksu żytnio – ziemniaczanego dobrego – IVa – IVb klasa gruntów ornych. Wszystkie te gleby podlegają prawnej ochronie przed zagospodarowaniem poza rolniczym.

W rejonie południowym miasta Wielunia dominują gleby piaszczyste. Najczęściej są to gleby brunatne i bielcowe, rzadziej czarne ziemie utworzone z piasków słabo gliniastych, gliniastych lekkich lub rzadko pyłów zwykłych o małej miąższości (poniżej 50 cm) zalegających na piaskach luźnych. Charakteryzują się one niską zawartością związków próchnicznych i pokarmowych oraz dużą przepuszczalnością powodującą szybkie przesychanie gleb i wymywanie wniesionych nawozów. Są to gleby o mało korzystnych warunkach do uprawy zaliczone do kompleksów żytnio – ziemniacza-

nego słabego lub rzadziej zbożowo – pastewnego słabego – V klasy gruntów ornych. Nie podlegają one prawnej ochronie przed przeznaczeniem na cele poza rolnicze.

Wyróżniono również gleby w tych samych kompleksach rolniczej przydatności i zbliżonym składzie mechanicznym, lecz o nieco lepszych warunkach do uprawy, zaliczone do klasy IVb. Gleby te, zwłaszcza w rejonie południowym miasta Wielunia, gdzie dominują gleby o gorszej bonitacji i niższej przydatności rolniczej powinny być pozostawione w użytkowaniu rolniczym. Najslabsze w tym rejonie są gleby brunatne utworzone z piasków luźnych całkowitych lub z niewielkiej miąższości warstwą wierzchnią piasków słabo gliniastych bardzo ubogie, przepuszczalne i suche.

Zgodnie z takim rozkładem warunków glebowych rysuje się również podział funkcji terenów otaczających miasto Wieluń. Część na północ od miasta posiada warunki predestynujące je do intensywnego użytkowania rolniczego. Dominujące tutaj gleby podlegają prawnej ochronie przed zagospodarowaniem innego rodzaju. Poważny problem dla upraw w tym rejonie stanowią zakłady przemysłowe zlokalizowane niewłaściwie wśród najlepszych gleb, wskutek czego ich większość, a także rośliny na nich uprawiane podlegać mogą skażeniu chemicznemu. Niekorzystna jest tutaj lokalizacja zabudowy mieszkaniowej, obiektów rekreacyjnych, pracowniczych ogródków działkowych itp. Pod znakiem zapytania stoi przydatność do spożycia uprawianych tutaj roślin. Przy braku możliwości likwidacji zakładów należy dążyć do maksymalnego zmniejszenia szkodliwości ich oddziaływania poprzez zastosowanie odpowiednich metod i urządzeń oczyszczających. Szczegółowe wnioski dotyczące dopuszczalnych upraw lub innych form zagospodarowania tych terenów wymagają podjęcia dodatkowych badań.

Tereny na południe od miasta posiadają w większości warunki mało korzystne dla rolnictwa. Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i mogą bez zastrzeżeń być wykorzystane do celów poza rolniczych.

W dolinach rzecznych występują głównie czarne ziemie, rzadziej gleby mułowo – torfowe lub murszowe. Na glebach mułowo – torfowych i murszowych występują użytki zielone dobrej lub słabej wartości. Gleby te wykazują znaczne uwilgotnienie i są predestynowane do tego rodzaju gospodarki. Czarne ziemie mogą być użytkowane jako grunty orne kompleksów pastewnych, łąki lub pastwiska.

Obszary dolin predestynowane są do gospodarki łąkowo – pastewnej, jednak ze względu na bliskość dużego skupiska ludzkiego korzystne jest pozostawienie fragmentów czarnych ziem o wysokiej bonitacji i sprzyjających warunkach wodnych w

użytkowaniu ornym z przeznaczeniem na uprawę warzyw. Wszelkie inne formy zagospodarowania dolin (zabudowa itp.) są niekorzystne zarówno ze względu na warunki glebowo – wodne, a także ze względu na możliwość przerwania lub znacznego ograniczenia ciągłości powiązań ekologicznych, dla których doliny stanowią naturalne drogi realizacji. Z tych też powodów należy chronić je przed zakłóceniem stosunków wodnych, przed chemizacją środowiska przyrodniczego oraz dążyć do zachowania lub przywrócenia stanu naturalnej równowagi ekologicznej.

W podsumowaniu na uwypuklenie zasługują następujące zagadnienia :

- rejon na północ od miasta charakteryzuje się dominacją gleb o wysokiej bonitacji; dominującą funkcję na tym terenie powinno być intensywne rolnictwo uwzględniające gatunki o dużych wymaganiach glebowych; jednocześnie należy dążyć do likwidacji lub przynajmniej maksymalnego ograniczenia wpływu przemysłu na gleby i uprawy,
- rejon na południe od miasta charakteryzuje się dominacją gleb o niskiej bonitacji, które bez przeszkód mogą być wykorzystane na cele poza rolnicze (rozwoj zabudowy, dolesienia itp.),
- doliny rzeczne powinny zostać bezwzględnie wyłączone spod zabudowy, ograniczeniu podlegać powinno użytkowanie orne oraz stosowanie środków chemicznych, należy dążyć do zachowania lub przywrócenia charakteru jak najbardziej zbliżonego do naturalnego.

Szata roślinna

Lasów w okolicach miasta Wielunia jest bardzo niewiele. Jedyne większe kompleksy o powierzchni niespełna 30 ha występują w zachodniej części gminy. Ma on charakter spacerowo – wypoczynkowy (szerokie alejki, ławki, śmietniczki). Naturalne stosunki przyrodnicze zostały tu w sposób istotny zmienione. Las ten położony jest na terenie VI Krainy Przyrodniczo-Leśnej Wyżów Środkowopolskich Dzielnicy Jury Krakowsko - Wieluńskiej w zasięgu występowania jodły, buka i świerka. Ukształtowanie powierzchni jest w zasadzie równinne z niewielkimi lokalnymi sfalowaniami. Wyniesienie n.p.m. wynosi przeciętnie 195 m. W części północno-zachodniej, przylegającej do linii kolejowej występuje obniżenie, z którego wypływa rów odprowadzający nadmiar wód opadowych w kierunku wschodnim.

Gleby w przeważającej powierzchni lasów są skrytobelicowe lub bielicowe właściwie słabo zbielicowane utworzone z piasków gliniastych lekkich zalegających na glinie

lekkiej silnie spiaszczonej, miejscami z piasków słabo gliniastych. Stosunki wilgotnościowe są świeże. W obniżeniu w części północno-zachodniej kompleksu występują gleby murszowo – mineralne utworzone z murszów płytkich zalegających na piaskach gliniastych mocnych o silnym uwilgotnieniu.

Wśród drzewostanów dominują drzewostany sosnowe w wieku 40 – 60 lat, stanowiące ponad 60%. Licznie występują tutaj podszyty bzu czarnego, rzadziej występują : grab, jodła, buk, dąb czerwony, dąb, klon. Są to gatunki wprowadzone sztucznie. Około 17% powierzchni zajmują drzewostany świerkowe występujące jako lite świerczyny lub z pojedynczymi lub grupowymi domieszkami sosny i modrzewia. Na 11% powierzchni występują drzewostany dębowe (głównie dąb czerwony) w wieku ok. 40 lat z domieszkami sosny, modrzewia, sporadycznie świerka srebrnego, grabu i innych. 1,3% powierzchni zajmuje przerzedzony drzewostan brzozy w wieku 50-60 lat z domieszkami sosny, jesionu i klonu. Modrzew występuje głównie na obrzeżu innych drzewostanów wzdłuż alei.

Dominującymi typami siedlisk są bór świeży, bór mieszany świeży i las mieszany świeży.

W obniżeniu w części południowo-zachodniej występuje drzewostan jesionowo-świerkowo - olszany z domieszką grabu w wieku około 30 lat, zajmujący około 9% powierzchni lasu. Jesion i świerk zostały sztucznie wprowadzone do istniejącego samosiewu olszowego. Ogólnie las charakteryzuje się zbyt dużym zwarcie drzewostanów utrudniającym dopływ światła i powodujący zły rozwój drzew, zbyt powolny rozkład ściółki oraz powstanie praktycznie jednogatunkowego cienoznoszącego podszytu z bzu czarnego. Korzystne jest wprowadzenie innych gatunków drzew, zwłaszcza liściastych i jodły oraz krzewów, w celu przebudowy drzewostanów jednogatunkowych na drzewostany mieszane.

Pozostałe lasy zajmują bardzo małe powierzchnie i są rozrzucone na całym terenie opracowania. Mają one charakter jedynie krajobrazowy. Ze względu na bardzo niską lesistość terenu proponuje się wprowadzenie licznych dolesień, szczególnie w rejonie południowym miasta na znacznych obszarach gleb o bardzo niskiej przydatności rolniczej.

Z cennych przyrodniczo obiektów należy wymienić dwa drzewa (białodrzew) – pomniki przyrody (przy wejściu do cukrowni oraz przy sąsiadującej z nią przychodni lekarskiej), a także kilka okazałych egzemplarzy sosen i tui nie objętych ochroną prawną lecz zasługujących na uwagę (również przy przychodni lekarskiej).

Przy omawianiu szaty roślinnej miasta Wielunia należy wspomnieć o zieleni miejskiej. Ma ona charakter całkowicie antropogeniczny. Ze względu na charakter roślinności, wielkość powierzchni oraz funkcje wyróżniono następujące jednostki:

- park miejski o stosunkowo znacznej powierzchni znajdujący się w centrum miasta z alejkami, ławkami i śmietniczkami itp. urządzeniami: występuje tutaj wiele okazów ładnych, starych drzew; stanowi on przyjemne miejsce wypoczynku całodziennego dla mieszkańców Wielunia, a także oazę zieleni znacznie poprawiającą mikroklimat oraz krajobraz miasta; powinien być objęty ochroną przed niszczeniem roślinności (wydeptywanie trawników, łamanie gałęzi, ochrona przed szkodnikami i chorobami oraz chemizacją i zatruciem gleb spowodowanym między innymi wpływaniem szkodliwych substancji z jezdni) i zmniejszeniem powierzchni;
- obiekty sportowo-rekreacyjne - są to zlokalizowane w zachodniej części gminy boiska, stadiony, strzelnica i basen kąpielowy razem z terenami do plażowania - roślinność jest głównie trawiasta, nie posiada walorów naturalnych i wymaga jedynie zwykłych zabiegów pielęgnacyjnych i porządkowych;
- zieleńce i skwery rozrzucone wśród ulic centrum miasta to głównie trawniki o niewielkich powierzchniach z ozdobnymi klombami, krzewami i nielicznymi drzewami; wymagają one jedynie zwykłych zabiegów pielęgnacyjnych i porządkowych;
- zieleń przy budynkach - zaliczono tutaj urządzoną lub będącą w urządzeniu zieleń towarzyszącą blokom w osiedlach mieszkaniowych, zieleń otaczającą szpital, kościół, przedszkole oraz inne obiekty użyteczności publicznej; są to głównie trawniki z nielicznymi krzewami i drzewami o charakterze ozdobnym, rozdzielone alejkami i miejscami zabaw dla dzieci, roślinność a także urządzenia (ławki, śmietniczki, piaskownice, drabinki, huśtawki itp.) są w różnym stanie - od uporządkowanych i zadbanych do w dużym stopniu zniszczonych; wymagane są tutaj stałe zabiegi pielęgnacyjne i porządkowe;
- zieleńiec z pomnikiem poświęconym Bohaterom Powstania Styczniowego - niewielki obszar wydzielony z lasu komunalnego, uporządkowany i za-

dbany, znajdują się tu poprzecinane alejkami klomby osadzone roślinnością ozdobną (cyprysy, żywotniki, świerk srebrny, śnieguliczki, róże);

- stary, nieczynny cmentarz żydowski z gęstym drzewostanem olchowym w młodym wieku, roślinność ma charakter głównie samosiewów, nie przedstawia szczególnej wartości, cmentarz wymaga uporządkowania;
- stary, bardzo zniszczony park otaczający przychodnię lekarską w północnej części gminy, roślinność zielona i krzewiasta jest prawie całkowicie zniszczona, w drzewostanie występuje wiele egzemplarzy starych i okazałych sosen oraz tui, które powinny być otoczone bezwzględną ochroną, park w całości wymaga intensywnej odnowy;
- czynne cmentarze z zielenią towarzyszącą, którą stanowią na przeważającej powierzchni bardzo ażurowe drzewostany w starszym wieku - wymagana ochrona drzew przed wycinaniem.

W podsumowaniu należy podkreślić występowanie małej ilości lasów oraz brak dobrych warunków do rekreacji mieszkańców Wielunia. Proponuje się zatem wprowadzenie dolesień na najslabszych glebach (głównie w rejonie południowym), otoczenie szczególną ochroną już istniejącej roślinności o charakterze naturalnym (lub częściej seminaturalnym) oraz skierowanie głównego nurtu rekreacji poza teren miasta. Najkorzystniejszy w świetle dotychczasowych badań wydaje się kierunek wschodni - z możliwością wykorzystania rzeki Warty oraz pobliskich kompleksów leśnych o znacznych powierzchniach.

Warunki klimatyczne

Wieluń (wg podziału Polski na regiony klimatyczne W. Okołowicza) położony jest w regionie o słabnących wpływach oceanicznych, cechującym się stosunkowo małymi amplitudami temperatury powietrza - wczesną wiosną, latem stosunkowo długim, zimą łagodną i krótką z mało trwałą pokrywą śnieżną.

Kraina klimatyczna, w której położony jest Wieluń charakteryzuje się średnią temperaturą stycznia $-2,0^{\circ}$, średnią temperaturą lipca $18,2^{\circ}$; zima trwa średnio 80 dni, lato natomiast 98 dni. Dni pogodnych z zachmurzeniem poniżej 2 notuje się średnio w roku 61, natomiast dni pochmurnych z zachmurzeniem ponad 8 - 110 dni. Średni roczny opad atmosferyczny wynosi 550 mm - poniżej średniej dla Polski, która wynosi 600 mm.

Wilgotność względna powietrza nie odbiega wartościami od innych obszarów środkowej Polski, mianowicie średnio w roku wynosi ona 81%. Z zagadnieniem wilgotności wiąże się problem występowania mgieł. W skali rocznej notuje się średnio 42 dni z mgłą.

Zachmurzenie nie wykazuje większej zmienności przestrzennej. Średnio w roku zachmurzenie wynosi 6,7. Najpogodniejszym miesiącem w roku jest wrzesień.

Pokrywa śnieżna występuje średnio 76 dni w ciągu roku.

Wiatr – jego kierunek i prędkość stanowią jeden z ważniejszych elementów meteorologicznych warunkujący układ i przebieg innych elementów, a przede wszystkim posiadają zasadniczy wpływ na formowanie się warunków klimatycznych w skali lokalnej, np. przewietrzania terenu, a w szczególności obszarów zurbanizowanych, rozpraszania zanieczyszczeń i ich kierunku przemieszczania z licznych emitorów na terenie Wielunia.

Zdecydowanie dominują wiatry zachodnie (22,1%), a następnie południowo-zachodnie (17%) w roku. Wiatry z zachodniej połówki horyzontu stanowią około 50% sumy wszystkich wiatrów. Najmniej często obserwowane są wiatry północne i północno-wschodnie, co jest bardzo istotne dla miasta, gdyż właśnie w tej części znajduje się większość zakładów przemysłowych. Zatem położenie dzielnicy przemysłowo-składowej w stosunku do miasta jest prawidłowe.

Wieluń należy do miast znacznie uprzemysłowionych, o czym świadczy ilość zakładów przemysłowych. Zakłady przemysłowe są znacznie zróżnicowane pod względem oddziaływania na otoczenie, a więc cechują się szkodliwym i uciążliwym działaniem. Cechą dodatnią jest przede wszystkim brak zakładów przemysłowych w centrum miasta, a następnie zgrupowanie ich w części na północ od miasta, co z uwagi na małą częstotliwość wiatrów N i NE stanowi niewielkie zagrożenie. Z kolei duża ilość wiatrów W, SW i S powoduje, że dzielnice mieszkaniowe nie są narażone na szkodliwe oddziaływania zanieczyszczeń. Pożądanym jest natomiast utworzenie strefy ochronnej pomiędzy zabudową mieszkaniową a miastem oraz utworzenie pasa izolacyjnego z zieleni ażurowej o zwiększonej strukturze wysokościowej, celem ochrony przed wpływami zanieczyszczeń ze zorganizowanych i niezorganizowanych źródeł emisji, jak również przed hałasem. Wskazane jest także utworzenie dzielnicy przemysłowo - składowej na terenie w pobliżu już istniejących zakładów.

Wzdłuż linii kolejowej oraz dróg ponad regionalnych o wzmożonym ruchu pożądane jest utworzenie stref ochronnych z zieleni izolujących przed hałasem, zanieczyszczeniami, a przede wszystkim spalinami.

Ocena warunków środowiska przyrodniczego

W wyniku kompleksowej analizy i bonitacji całokształtu warunków fizjograficznych terenu dokonano oceny pod kątem naturalnych predyspozycji terenu do pełnienia określonej funkcji w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego.

Wyróżniono dwie podstawowe grupy obszarów:

- Obszary niepodlegające ochronie prawnej przed zmianą użytkowania na nierolnicze – wskazane do różnych form zagospodarowania, w głównie do rozwoju funkcji mieszkaniowej i przemysłowej.

Do grupy obszarów o przeciętnych lub niskich walorach przyrodniczych zostały zaliczone tereny niezalesione, mało atrakcyjne krajobrazowo, pokryte glebami mało korzystnymi dla rolnictwa - V i VI klasa gruntów ornych, bądź zdegradowane. Zróżnicowanie przydatności tych terenów dla budownictwa zostało oparte na analizie warunków gruntowo-wodnych, topoklimatycznych oraz stopnia urzeźbienia terenu.

W wyniku w/w analizy wyróżniono trzy główne grupy obszarów:

- tereny o najkorzystniejszych warunkach fizjograficznych dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej,
- tereny o mniej korzystnych warunkach fizjograficznych,
- tereny o mało korzystnych warunkach fizjograficznych – z zastrzeżeniem dla zabudowy mieszkaniowej.
- Obszary o wysokich walorach przyrodniczych prawnie chronionych bądź wskazanych do ochrony.

W obrębie tej grupy obszarów o dużych walorach środowiska przyrodniczego prawnie chronionych przed zmianą użytkowania na tereny nierolnicze w myśl ustawy Dz. U. Nr 79 z dnia 26 marca 1982 roku wydzielono :

- obszary gleb bardzo korzystnych, korzystnych i średnio korzystnych dla produkcji rolnej od I do III klasy gruntów ornych z niewielkim udziałem gleb klasy IV. Przydatne bez ograniczeń dla różnych kierunków upraw,
- obszary dolin rzecznych o dużych zasobach wód gruntowych spełniające jednocześnie funkcję lokalnych ciągów ekologicznych i wentylacyjno-

odwadniających – wskazane do ochrony wód gruntowych i ich stanu sanitarnego,

- obszary leśne spełniające funkcje ekologiczno - ochronne i klimatyczne.

Ochrona przyrody

Na terenie miasta przy wejściu do Cukrowni oraz przy przychodni lekarskiej znajdują się dwa drzewa (białodrzew) – pomniki przyrody.

System ekologiczny miasta

W celu utrwalenia ciągłości systemu naturalnych powiązań przyrodniczych należy :

- nie zabudowywać obszarów dolin, a pozostawić je w dotychczasowym użytkowaniu jako użytki zielone pełniące zasadniczą funkcję w regulacji warunków wodnych umożliwiających przewietrzanie terenu ,
- budować nowe prześwity pod nasypami kolejowymi przecinającymi system naturalnych powiązań,

Wskazana jest bezwzględna ochrona niewielkich powierzchni lasów i zieleni miejskiej z uwagi na funkcję jaką sprawuje w środowisku – ochronę krajobrazową i rekreacyjną.

Reasumując można stwierdzić, że:

- Teren miasta charakteryzuje się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego, które w bardzo dużym stopniu ograniczają swobodny rozwój miasta. Występujące zwartymi obszarami w północnej, wschodniej i południowo-wschodniej części miasta gleby od I do IV klasy gruntów ornych, użytki zielone w dolinach oraz powierzchnie leśne stanowią najcenniejsze zasoby środowiska przyrodniczego. Zasady ochrony tych zasobów należy bezwzględnie uwzględnić w opracowywanym studium.
- Występowanie na znacznym obszarze dobrych gleb podlegających prawnej ochronie przed zmianą użytkowania na nierolnicze.
- W przypadku dalszej rozbudowy m. Wieluń wskazany jest kierunek południowo-wschodni (lokalnie przejście przez pas gleb chronionych), gdzie występują największe obszary spełniające warunki dla zabudowy mieszkaniowej.
- Istniejąca zabudowa mieszkaniowa w dolinach ma niekorzystną lokalizację z uwagi na mało korzystne warunki wodne i klimatyczne. Ponadto stanowi nie-

jednokrotnie miejsca przerwania ciągów powiązań przyrodniczych. Wszelka więc działalność w obrębie dolin winna uwzględnić aspekty ekologiczne.

- Aktualne zainwestowanie terenu, a zwłaszcza pochłaniająca zbyt wiele przestrzeni zabudowa przemysłowa spowodowała bardzo silną degradację środowiska, a przede wszystkim degradację gleb o wysokich wartościach użytkowych i wód powierzchniowych. Poważnym więc problemem jest istniejąca dzielnica przemysłowa. Celem zapewnienia ludności optymalnych warunków życia przy jednoczesnym zachowaniu waloryzacji środowiska przyrodniczego wskazane jest :

- bezwzględne wstrzymanie rozwoju zabudowy przemysłowej w kierunku północnym i południowo-wschodnim z uwagi na występowanie w tych rejonach gleb wysokich wartości użytkowych. Tereny te ze względu na położenie (blisko miasta) powinny być bazą żywicielską mieszkańców (uprawa warzyw i sadów). Ewentualny dalszy rozwój przemysłu miasta Wielunia winien odbywać się w obrębie wyznaczonej strefy już istniejącej dzielnicy przemysłowej;
- mając na uwadze obecne już zainwestowanie przemysłu, należy jak najszybciej odizolować pasem zieleni wysokiej dzielnice przemysłową przed szkodliwym wpływem zakładów przemysłowych, nieliczne obiekty przemysłowe położone w obrębie zabudowy mieszkaniowej winny być przeniesione do istniejącej już dzielnicy przemysłowej.

- Drugim poważnym problemem jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych. Prawie wszystkie cieki prowadzą wody pozaklasowe. Praktycznie są to odkryte kanały ściekowe. Stan ten jest spowodowany niedostateczną, w stosunku do potrzeb, przepustowością istniejącej oczyszczalni ścieków oraz zrzutem ścieków innych zakładów bezpośrednio do rowów. Należy więc dążyć do poprawienia stanu sanitarnego wód powierzchniowych poprzez gruntowne uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej całego miasta.
- Wszystkie licznie występujące, a niekontrolowane „dzikie” wysypiska, powinny być niezwłocznie zlikwidowane. Są one źródłem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych.
- Miasto charakteryzuje się silnym deficytem zasobów wodnych. Wobec rosnącego zapotrzebowania na wodę istnieje konieczność budowy nowego ujęcia wód pitnych dla wodociągów miejskich. Celem zaspokojenia potrzeb w świetle

najnowszych badań należy rozpatrzyć możliwość głębinowego ujęcia wód z jurajskiego piętra wodonośnego (malmu) z rejonu Piskornik – Borowiec lub Kraszkowic. W wyniku przeprowadzonych badań w rejonie Wielunia wyżej wymienione piętro wodonośne jest najzasobniejszym zbiornikiem wód.

- Wskazana jest działalność zmierzająca do utrwalenia ciągłości systemu naturalnych powiązań przyrodniczych. Żeby ten cel osiągnąć wskazane jest :
 - niezabudowywanie obszaru dolin, a pozostawienie ich w dotychczasowym użytkowaniu jako trwałe użytki zielone pełniące zasadniczą funkcję w regulacji warunków wodnych i umożliwiające przewietrzanie terenu;
 - budowa nowych prześwitów pod nasypami kolejowymi przecinającymi system naturalnych powiązań.
- Wskazana jest bezwzględna ochrona niewielkich powierzchni leśnych z uwagi na funkcję jaką spełniają w środowisku – ochronną, krajobrazową i rekreacyjną.
- Generalnego uporządkowania i stałej opieki konserwatora przyrody wymaga zdewastowany i zniszczony park z okazałym drzewostanem (pomniki przyrody) przy „Cukrowni Wieluń”.
- Ogrody działkowe położone w zasięgu strefy ochronnej wokół obiektów przemysłowych mają niewłaściwą lokalizację. Szkodliwe oddziaływanie zakładów pracy nie tylko zatruwa uprawiane rośliny, ale zagraża zdrowiu działkowców. Istnieje konieczność przeprowadzenia badań dotyczących gromadzenia zanieczyszczeń w glebie i roślinach i ich wpływu na wartość i jakość płodów.
- Wokół głównych szlaków drogowych i kolejowych wskazane jest utworzenie i zagospodarowanie stref ochronnych.
- Występujące na terenie opracowania surowce budowlane (piaski, gliny, wapienie i ity) nie są eksploatowane aktualnie i nie mają znaczenia dla potrzeb przemysłu materiałów budowlanych.

3.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze gminy

Rzeźba terenu

Wg fizyczno-geograficznego podziału Polski (J. Kondrackiego 1978 r.) gmina Wieluń położona jest w obrębie 3 mezoregionów – Wyżyny Wieluńskiej, Wysoczyzny Wieru-

szowskiej i Kotliny Szczercowskiej. Wysoczyzna Wieruszowska i Kotlina Szczercowska wchodzi w skład Nizin, a Wyżyna Wieluńska w skład makro-regionu Wyżyny Śląsko-Krakowskiej.

Rzeźba terenu uzależniona jest od wielu czynników. Zasadniczym uwarunkowaniem jest budowa geologiczna podłoża oraz erozyjno - akumulacyjna działalność lodowca, wód lodowcowych i rzecznych (złodowacenie środkowo-polskie – stadiu Warty).

Procesy denudacyjne i wietrzeniowe doprowadziły do złagodzenia stoków i wypełnienia obniżeń. Północno-zachodnia część gminy leży w zasięgu Wysoczyzny Wieruszowskiej.

Stanowi ją wysoczyzna polodowcowa płaska bądź falista o wysokości względnej do 175,0 m n.p.m. i spadkach < 5% i lokalnie 5-10%.

Wschodnia część gminy leży na obszarze Kotliny Szczercowskiej w obrębie płaskiej równiny sandrowej o wysokościach 170,0 – 175,0 m n.p.m. o spadkach z reguły poniżej 5%.

Południowa część gminy leży na Wyżynie Wieluńskiej o wysokościach 200,0 – 235,0 m n.p.m. Jest to obszar najbardziej urozmaicony. Dominują tu liczne wzgórza o wysokości względnej od 10-30 m i nachyleniu 5-10 i powyżej 10%.

Na wyżej wymienionych obszarach wydzielono następujące formy morfologiczne :

- Formy pochodzenia denudacyjnego uwarunkowane strukturą. Są to pagóry jurajskie. Stanowią je prawie najbardziej wyniesione partie terenu. Występują we wszystkich mezoregionach. Nachylenie zboczy zróżnicowane od 5-10 i powyżej 10%.
- Formy związane z działalnością procesów glacialnych. Wysoczyzna morenowa płaska utrzymująca się w poziomie 175,0 – 190,0 m n.p.m. i występuje w części północno-zachodniej i północno-wschodniej. Charakteryzuje się rzeźbą płaską lub lekko falistą (spadki <5%). Na lokalne urozmaicenie monotonnej powierzchni wysoczyzny wpływają liczne formy negatywne: jak obniżenia powytopiskowe, zagłębienia bezodpływowe i doliny. Wysoczyzna morenowa pagórkowata występuje w części południowej gminy głównie w obrębie Wyżyny Wieluńskiej. Położona jest na wysokościach 190,0 – 230,0 m n.p.m. Wysoczyznę tę w przeciwieństwie do wyżej wymienionej cechuje bardziej urozmaicona rzeźba, jest również bardziej zróżnicowana pod względem hipsometrycznym. Na lokalne urozmaicenie powierzchni wysoczyzny wpływają głównie wzgórza moren czołowych. Obniżenia powytopiskowe

występują dość licznie. Powstały w miejscach wytapiania się lodu. Występują na obszarze równiny sandrowej i na wysoczyźnie. Wielkość ich jest bardzo różna. Kształt ich jest także bardzo różny. Są raczej nieregularne, można przypuszczać, że miejscami powstały z kilku połączeń. Są bezodpływowe i wciągnięte w odpływ przez gęstą sieć rowów melioracyjnych. Do największych obniżzeń w ramach opracowania należą obniżenia powytopiskowe tzw. Pastwy Mokre w części północno-zachodniej gminy oraz w części wschodniej położone między wsią Sieniec i Wierzchlas. Są to rozległe na ogół płytkie formy, w dnach których zaznaczają się wyraźnie wyższe poziomy akumulacyjne.

- Formy pochodzenia fluwioglacjalnego. Równina sandrowa zajmuje rozległy obszar w północno-wschodniej części gminy. Obszar ten charakteryzuje się płaską powierzchnią o spadkach <5% wyraźnie pochyloną w kierunku północnym. Urozmaicenie monotonnej powierzchni stożka sandrowego wprowadzają liczne zagłębienia powstałe w wyniku nierównomiernej akumulacji lodowca, obniżenia powytopiskowe oraz niewielkie formy wydmore.
- Formy pochodzenia fluwialnego. Do większych dolin rzecznych na terenie gminy należy dolina rzeki Pysznej i kanałów: Krzyworzyckiego i Olewińskiego. Zasięgi dolin tych rzek są różne i często miejscami trudne do wydzielenia. Lokalnie rzeki wykorzystują dna rozległych obniżzeń, przez które przepływają. W części środkowej gminy głównie w obrębie granic miasta zarysowuje się dość wyraźny wyższy poziom akumulacyjno - erozyjny. W części środkowej jest to obszar tzw. martwej doliny nieznacznie wyniesiony ponad dna dolin współczesnych przebiegających u podnóża Wyżyny Wieluńskiej.

Oprócz wyżej wymienionych form rzeźby na terenie występują dość liczne formy antropogeniczne. Należą do nich stare nieczynne wyrobiska poeksploatacyjne skoncentrowane w środkowej części gminy. Z innych form antropogenicznych należy wymienić nasypy i wcięcia drogowe i kolejowe.

Oceniając rzeźbę terenu z punktu widzenia możliwości rozwoju rolnictwa należy stwierdzić, że głównym czynnikiem ograniczającym są miejsca występowania obszarów o dużych nachyleniach, co poważnie utrudnia lub uniemożliwia mechanizację. Obszary takie występują szczególnie w części południowej w rejonie wsi Gaszyn, Rychłowice i na zachód od wsi Kadłub.

Z punktu rozwoju budownictwa ograniczenia stwarzają również obszary o większych nachyleniach. W skali gminy poza krawędzią Wyżyny Wieluńskiej i wzgórz morenowych jest niewielki procent z udziałem spadków 5 i 10%. Z wszelkiej zabudowy z uwagi na całokształt niekorzystnych warunków fizjograficznych należy wykluczyć wszystkie formy wklęsłe (doliny rzek i wszystkie obniżenia).

Budowa geologiczna.

Pod względem geologicznym gmina Wieluń leży w obrębie Monokliny Przedśudeckiej. Jest to jednostka regionalna, której przedłużenie w kierunku SE stanowi Monoklina Śląsko-Krakowska. Od strony północno-wschodniej Monoklina Przedśudecka graniczy z synklinarium Szczecińsko - Łódzko - Miechowskim. Charakterystyczną cechą budowy geologicznej gminy Wieluń jest intensywne występowanie zjawisk tektonicznych. Występują tu liczne rozcięcia tworząc w wielu miejscach struktury zrębowe i rowy. Obszar położony między miejscowościami Małyszyn, Olewin oraz Kolonią Wierzchlas (za granicą gminy) jest wyniesiony i ograniczony ze wszystkich stron dyslokacjami. O dużym zaangażowaniu tektonicznym tego obszaru świadczą zmienne upady warstw wahające się od kilku stopni w okolicach Widoradza Górnego do kilkudziesięciu w okolicach Olewina. Ruchy tektoniczne fazy młodokimeryjskiej wydzwignęły utwory jury z podścielającymi je utworami. Zaburzeniom uległy wszystkie utwory starsze od triasu do górnej jury.

W rejonie gminy Wieluń wyróżniono: utwory triasowe, jurajskie i czwartorzędowe (plejstocenu i holocenu).

Oceniając warunki gruntowe w aspekcie ich przydatności dla budownictwa należy stwierdzić, że najkorzystniejszymi utworami są utwory czwartorzędowe (gliny zwałowe, piaski lodowcowe i wodnolodowce). Z pewnym utrudnieniem dla budownictwa należy liczyć się na obszarach pokrytych gliniastą wietrzeliną (obszar występowania wapieni, gdzie można spodziewać się form krasowych) i w rejonach występowania utworów zastojowych (pod wpływem wody istnieje możliwość uplastycznienia się gruntów).

Obszarami o niekorzystnych warunkach budownictwa są również obszary pokryte utworami zboczowymi oraz współczesne doliny rzeczne i obniżenia zbudowane z nieskonsolidowanych i nawodnionych utworów holocenijskich.

Surowce mineralne

Na terenie gminy Wieluń surowce mineralne występują wśród utworów: triasowych, jurajskich i czwartorzędowych. Zalegają one od powierzchni lub pod różnej miąższości nadkładem.

Należą do nich:

- surowce ilaste,
 - surowce węglanowe,
 - surowce krzemionkowe zwięzłe,
 - surowce krzemionkowe okruchowe.
- Do surowców ilastych należą: ility triasowe (retyk), ility jurajskie (dooger) i gliny zwałowe:
- ility triasowe występują w części wschodniej gminy między miejscowościami Małyszyn, Olewin i Widoradz. Złoże jest obecnie nieczynne. Surowiec eksploatowany był do produkcji cementu portlandzkiego w cementowni „Warta” w Działoszynie. Eksploatacja prowadzona była mechanicznie;
 - ility jurajskie występują lokalnie głównie na obszarze wyżyny jurajskiej. Wielokrotnie podejmowane badania zwiadowcze nie doprowadziły do udokumentowania złożeń. Iły te były i są punktowo eksploatowane w niewielkich ilościach przez miejscową ludność. Śladami dawnej i czynnej eksploatacji są licznie występujące wyrobiska poeksploatacyjne w pobliżu gminy Mokrsko;
 - gliny zwałowe pokrywają znaczną część gminy. Tworzą zwarte pokrywy w południowej i południowo-zachodniej części gminy. Są bardzo spiazczone, zawierają w domieszkach duże ilości gruboziarnistego piasku oraz margla. Jako surowiec nie nadają się do produkcji cegły. Poza Gaszynem na terenie gminy nie były eksploatowane.
- Surowce węglanowe (wapienie jurajskie) występują w północno-wschodniej części gminy – na wschód od miasta Wieluń. W tych rejonach znajduje się szereg różnej wielkości wyrobisk. Wszystkie aktualnie nie są czynne. Na obszarze pomiędzy wsią Niedzielsko, a wsią Urbanice stwierdzono występowanie poszukiwanego surowca, co doprowadziło do udokumentowania złożeń. Surowiec w złożu stanowią wapienie piaszczyste oraz piaskowce wapniste barwy kremowej z bulami krzemiennymi. Do chwili obecnej złoże nie jest eksploatowane.

- Surowce krzemionkowe zwięzłe występują w części południowo-wschodniej w okolicy wsi Olewin. Rejon ten posiada uproszczoną dokumentację. Złoże stanowi piaskowce żelaziste. W oparciu o przeprowadzone wstępnie badania surowiec złoża „Olewin” może być użyty na kamień łamany, do murów betonowych na zaprawie, tłuczeń pod budowę dróg o lepiszczach bitumicznych.
- Surowce krzemionkowo - okruchowe (piaski i żwiry) są najbardziej rozprzestrzenione na terenie gminy Wieluń:
 - piaski lodowcowe i wodnolodowcowe występują w zachodniej i południowo-wschodniej części gminy. Tworzą zwartą pokrywę, na której występuje szereg różnej wielkości wyrobisk z reguły nieczynnych. Surowiec eksploatowany był przez miejscową ludność dla potrzeb budownictwa,
 - żwiry głównie moren czołowych występują nieregularnymi zasięgami w południowej i północno-zachodniej części gminy – rejon Rychłowice i Dąbrowa. Występujące na tych terenach wyrobiska nie są także czynne.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że gmina Wieluń należy do ubogich w występowaniu surowców krzemionkowych okruchowych o zasobach przemysłowych. Żwiry i piaski występują w postaci niewielkich gniazd o małym rozprzestrzenieniu, na których bazowały małe gospodarce żwirownie.

Zasoby wód powierzchniowych i podziemnych

Pod względem hydrograficznym gmina Wieluń położona jest w dorzeczu Warty – na obszarze dwóch zlewni rzek Pyszej i Warty.

Rzeka Pyszna stanowi główny ciek wodny. Jest lewobrzeżnym dopływem rzeki Oleśnicy, do której uchodzi poza granicami gminy. Rzeka wypływa z terenu wysoczyzny za granicą opracowania. Na znacznym odcinku rzeka Pyszna stanowi północną granicę oddzielającą gminę Wieluń od gminy Czarnożyły.

Do rzeki Pyszej w granicach gminy wpływają: Kanał Krzyworzycki, Struga Wieluńska, Kanał Olewiński i szereg mniejszych cieków bez nazw. Wszystkie prawie odprowadzają wody z obszaru wyżyny jurajskiej, gdzie znajdują się ponadto liczne źródła. Tylko w części południowo-wschodniej gminy z niewielkiego obszaru wody płyną w kierunku wschodnim. Za pośrednictwem niewielkiego cieku wody odprowadzane są bezpośrednio do rzeki Warty.

W rejonie tym, przez wieś Rudę (na terenie gminy) oraz przez wieś Kamionkę (poza terenem gminy), przebiega dział wodny oddzielający zlewnię rz. Warty od zlewni rz.

Pysznej. Ponadto dość ważnym elementem wód powierzchniowych na terenie gminy są niewielkie, lecz dość licznie występujące, zbiorniki wód powierzchniowych. Są to zbiorniki naturalne (głównie oczka polodowcowe lokalnie zarastające oraz sztuczne – stawy).

Na terenie Cukrowni „Wieluń” zespół stawów zawiera wody przemysłowe, a pozostałe w dużej mierze mają charakter hodowlany, przeciwpożarowy lub stanowią miejsca rekreacji dla okolicznej i miejskiej ludności.

Wyróżniono dwa zasadnicze obszary charakteryzujące się odmiennymi warunkami występowania wód podziemnych:

- Obszary dolinne, na których występuje ciągły poziom wód gruntowych o swobodnym zwierciadle utrzymujący się w gruntach przepuszczalnych:
 - obszary o ciągłym poziomie występują w dolinach, obniżeniach i na dużych powierzchniach sandrowych oraz na obszarach wypoczynkowych zbudowanych z utworów łatwo przepuszczalnych. W obrębie tej strefy występują grunty piaszczysto - żwirowe, gdzie przeważa infiltracja nad spływem powierzchniowym, a głębokość występowania zwierciadła wody układa się konsekwentnie do wyniesienia obszarów nad poziom morza. Doliny i obniżenia stanowią strefę koncentracji wód zarówno powierzchniowych jak i podziemnych. Na obszarach tych wody gruntowe z reguły występują płycej niż 1,0 m, a wahania stanów uzależnione są ściśle od poziomu wód w ciekach, oraz od intensywności i wielkości opadów atmosferycznych. Na obszarach najniżej położonych /północno-wschodnia część gminy/ na stosunkowo dużych powierzchniach występują wody podziemne w granicach 1,0-2,0 m, miejscami tylko 2,0-3,0 m, gdzie rozbudowały się wsie Jodłowiec, Sieniec, Borowiec.
- Obszary o zróżnicowanych warunkach występowania wód podziemnych, gdzie rozprzestrzenianie się ciągłego poziomu wody utrudniają występujące w podłożu grunty o różnej przepuszczalności - obszary o zróżnicowanych warunkach wodnych związane są:
 - z występowaniem od powierzchni utworów trudniej przepuszczalnych glin zwałowych lub ilów i pyłów zastoiskowych o gorszych warunkach infiltracji (północno-wschodnia, środkowa i fragment południowej części gminy). Ciągły poziom wód ulega zakłóceniom, a zwierciadło wykazuje w przewodzie zwierciadło napięte. Występowanie wód związane jest z drobnymi prze-

warstwieniami piaszczystymi wśród glin bądź ilów na różnych głębokościach /często z reguły 4,5 m /.W obrębie tych obszarów wody głównie pochodzenia opadowego mają utrudnioną infiltrację wgłębną. W okresie długotrwałych opadów należy się liczyć z możliwościami występowania wód zawieszonych w bardziej przepuszczalnych przypowierzchniowych warstwach,

- z występowaniem od powierzchni lub płytko w podłożu utworów jurajskich /wapienie bądź piaskowce/. W obrębie tych powierzchni wody zalegają w szczelinach i uzależnione są od wielkości spękań. Wypełniają szczeliny na głębokościach większych niż 4,5 m. Zasadniczy poziom zalega na głębokościach 5,0-20,0 m (dane z pomiarów poziomu zwierciadła wody w studniach gospodarskich).

Oceniając ogólne warunki wodne z punktu widzenia budownictwa należy stwierdzić, że na dość znacznych obszarach gminy występują korzystne warunki wodne. Płytkie wody do 1,0 i 2,0 m występują w obrębie dolin i obniżeń oraz fragmentami w niższych partiach wysoczyzny i na obszarze sandru w części północno-wschodniej gminy. Na pozostałych obszarach wody gruntowe występują głębiej niż 3,0 m.

Warunki glebowe

Obszar gminy charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem warunków glebowych. Występują tutaj obszary gleb zarówno o dobrych i bardzo dobrych warunkach, jak i słabych lub bardzo słabych.

Najlepsze gleby tego obszaru to głównie gleby bielice pszenne dobre lub pszenno - żytnie w klasach bonitacji III a – III b, wytworzone z glin lekkich, czasami nieco spiaszczonych od powierzchni. Dość rzadko w warstwach do 100 cm występują pyły zwykłe. Charakteryzują się one wysoką zawartością składników pokarmowych, dobrymi warunkami wodno – powietrznymi, dobrą strukturą i są łatwe do uprawy. Przy prawidłowym gospodarowaniu pozwalają uzyskiwać wysokie plony większości gatunków uprawnych.

Do grupy tej zaliczono również niewielkie obszary gleb zbożowo – pastewnych mocnych oraz pszennych wadliwych. Są to głównie czarne ziemie lub gleby brunatne o takim samym gatunku w klasach III a – IV a z małym udziałem IV b, dorównujące w/w glebom zawartością składników pokarmowych. Jedynie ze względu na wadliwe

stosunki wodne (okresowe nadmiary lub niedobory wilgotności) ich bonitacja jest aktualnie niższa. Ich wartość potencjalna jest równa wartości w/w gleb pszennych. Gleby zbożowo – pastewne mocne i pszenne wadliwe wymagają specjalnego doboru gatunków i odmian o znacznej tolerancji w stosunku do warunków wodnych. Plony są tutaj w dużym stopniu zależne od warunków pogody.

Gleby opisanej grupy dominują w części środkowej (na północ i wschód od miasta Wielunia, w okolicach wsi Rudy) i południowej granicy (okolice wsi Kadłub).

Nieco gorsze warunki do uprawy posiadają gleby bielcowe, brunatne lub rzadziej czarna ziemia wytworzona głównie z piasków gliniastych w klasach bonitacji IVa – IVb. Są to gleby żytnio – ziemniaczane dobre z małym udziałem żytnio – ziemniaczanych słabych i zbożowo – pastewnych w klasie IV b. Charakteryzują się one mniejszą zawartością składników pokarmowych, większą wrażliwością na suszę i stwarzają średnio korzystne warunki do uprawy. Najbardziej nadają się pod uprawy roślin z grupy żytnio – ziemniaczanych, lecz korzystna bywa również uprawa owsa, jęczmienia, koniczyny białej, saradeli oraz niektórych warzyw, zwłaszcza z grupy marchwiowych.

Gleby te dominują w części środkowej oraz na zachodzie gminy.

Gleby obu wymienionych grup są predestynowane do wysoko towarowej produkcji roślinnej i rejon o ich dominacji podlegają bezwzględnej ochronie przed zagospodarowaniem innego rodzaju.

W części południowej w sąsiedztwie miasta i północno – wschodniej oraz na zachodzie gminy duży procent powierzchni zajmują ubogie gleby piaszczyste. Wyróżniono wśród nich dwie grupy.

W pierwszej z nich dominują gleby brunatne lub bielcowe żytnio – ziemniaczane słabe z małym udziałem czarnych gleb lub mad zbożowo – pastewnych słabych. Są one najczęściej wytworzone z płytkich lub średnio głębokich piasków słabo gliniastych zalegających na piasku luźnym i zaliczają się do V klasy bonitacji.

Charakteryzują się one małą zawartością składników pokarmowych i niezbyt korzystnymi stosunkami wodno – powietrznymi. Podniesienie stopnia ich kultury jest bardzo trudne i wymaga sztucznego nawodnienia i odwadniania w różnych porach sezonu wegetacyjnego oraz stosowania znacznych ilości nawozów. Przydatne są one pod uprawę żyta, ziemniaków, łubinu żółtego, a na glebach wilgotnych – kapusty, brukwi i innych mało wymagających roślin pastewnych przy założeniu, że plony nie będą

bardzo wysokie. Uprawa owoców i warzyw jest na ogół mało opłacalna. Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i mogą być wykorzystane na cele nierolnicze.

Najuboższe gleby w gminie, to żytnio – łubinowe gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków luźnych w V – VI klasie bonitacji. Są one bardzo przepuszczalne i suche, w związku z czym również bardzo ubogie w składniki pokarmowe, a także próchnicę.

Brak jest praktycznych możliwości podniesienia ich wartości. Nadają się głównie do pod uprawę żyta lub łubinu żółtego. W warunkach gospodarki drobnotowarowej ich uprawa jest bliska granicy opłacalności, w gospodarce wielkotowarowej jest nieopłacalna.

Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i powinny być przeznaczone na cele nierolnicze w pierwszej kolejności.

Doliny rzeczne i obniżenia terenu wypełnione są glebami hydrogenicznymi o zróżnicowanym składzie mechanicznym i różnych stosunkach wodnych, głównie w klasach III – V.

Występują na nich głównie użytki zielone o średniej (klasy III – IV bonitacji użytków zielonych) lub słabej (klasa V bonitacji użytków zielonych) wartości. Są to obszary chronione przed zagospodarowaniem poza rolniczym (zabudowa oraz wprowadzanie innego rodzaju przegród powodujących przerwanie ciągłości powiązań ekologicznych realizujących się za pośrednictwem dolin rzecznych) oraz przed zakłóceniem stosunków wodnych i chemizacją środowiska przyrodniczego.

Szata roślinna

Dominującymi typami siedlisk są bór świeży i bór mieszany wilgotny. Inne typy siedlisk zajmują niewielki procent powierzchni. Dwa największe kompleksy leśne (w północno-wschodniej i południowo-wschodniej części gminy) posiadają dobre warunki do rekreacji. Dominują tutaj drzewostany sosnowe w wieku powyżej 40 lat o umiarkowanym zwarcie, zwłaszcza w warstwach podszytu i drzewostanu, umożliwiającym swobodną penetrację. Lasy te odznaczają się znaczną atrakcyjnością krajobrazową, korzystnym mikroklimatem, a przy tym także stosunkowo znaczną odpornością roślinności i elementów środowiska przyrodniczego.

Inne lasy ze względu na małe powierzchnie, zbyt duże zwarcie roślinnością, niską odpornością, wilgotne lub bagienne podłoże aktualnie powinny zostać wyłączone z użytkowania rekreacyjnego.

Jako cenny obiekt przyrodniczy na terenie gminy należy wymienić rezerwat leśny „Lasek Kurowski” obejmujący fragment o pow. 22,13 ha kompleksu leśnego położonego na północ od wsi Piaski. Celem ochrony jest zachowanie zbiorowisk leśnych: grądu z udziałem jodły, olsu i łęgu olsowego. Obiektem ochrony jest jedyna pozostałość wielogatunkowego i zróżnicowanego zbiorowiska grądowego oraz olsu i łęgu olsowego w antropogenicznym krajobrazie rolniczym oraz ciekawe formy drzew liściastych. Flora jest na tym obszarze bogata: wyróżniono 121 gatunków, a wśród nich rzadki i podlegający ochronie storczyk kruszyk błotny.

Ponadto na obszarze gminy występują parki podworskie zasługujące na ochronę:

- we wsi Dąbrowa – park mały,
- we wsi Masłowice – duży, ładny park z dość dobrze zachowanym pałacem,
- we wsi Olewin – park o powierzchni 2,00 ha, zaniedbany; najcenniejszym elementem jest szpaler zawierający 12 buków zwyczajnych,
- we wsi Ruda – duży, ładny park z dobrze zachowanym drzewostanem,
- we wsi Starzenice – park o powierzchni 2,50 ha ze szpalerami lipowymi, dębowymi i kasztanowymi.

Warunki klimatyczne

Wieluń wg podziału Polski na regiony klimatyczne W. Okołowicza położony jest w regionie o słabnących wpływach oceanicznych cechującym się stosunkowo małymi amplitudami temperatury powietrza, wczesną wiosną, latem stosunkowo długim, zimą łagodną i krótką z mało trwałą pokrywą śnieżną.

Kraina klimatyczna, w której położona jest gmina Wieluń charakteryzuje się średnią temperaturą stycznia – 2,0°, średnią temperaturą lipca 18,2°, zima trwa średnio 80 dni, lato natomiast 98 dni. Dni pogodnych z zachmurzeniem poniżej 2 notuje się średnio w roku 61, natomiast dni pochmurnych z zachmurzeniem ponad 8 – 110 dni. Średni roczny opad atmosferyczny wynosi 550 mm – poniżej średniej dla Polski, która wynosi 600 mm.

Średnie roczne usłonecznienie – ilość godzin ze słońcem wynosi w gminie Wieluń 4,0 godz./dobę.

Pewną odrębnością cechują się tereny o płytko występującej wodzie gruntowej. Tereny o płytko zalegającej wodzie gruntowej charakteryzują się większą pojemnością

cieplną, wyróżniają się znacznym zmniejszeniem amplitud dobowych; drugim wyróżniającym się obszarem są duże powierzchnie leśne oraz tereny w ich sąsiedztwie.

Wilgotność względna powietrza nie odbiega wartościami od innych obszarów środkowej Polski. Zachmurzenie nie wykazuje większej zmienności przestrzennej. Najpogodniejszym miesiącem w roku jest wrzesień.

Pokrywa śnieżna występuje w ciągu średnio 76 dni w roku, z tym, że najczęściej w okresie od grudnia do marca.

Wiatr – jego kierunek i prędkość stanowią jeden z ważniejszych elementów meteorologicznych warunkujący układ i przebieg innych elementów, a przede wszystkim posiadają zasadniczy wpływ na formowanie się warunków klimatycznych w skali lokalnej, np. przewietrzanie terenu, a w szczególności terenów zurbanizowanych, rozpraszania zanieczyszczeń i ich kierunku przemieszczania. Zdecydowanie dominują wiatry zachodnie (22,1%), a następnie południowo-zachodnie (17%) w roku.

Cisza notuje się bardzo mało, co jest również korzystnym zjawiskiem, gdyż nie zachodzi obawa stagnacji mgieł, zanieczyszczeń oraz świadczy o dobrej wentylacji terenu, aczkolwiek na terenie przeważają wiatry o niedużych prędkościach – średnio w roku 2,5 m/s.

Duże powierzchnie leśne w części północno-wschodniej gminy – Lasy Ożarowskie – oraz w części południowo-wschodniej – Las Ruda – a także w części północno-zachodniej w okolicach wsi Piaski cechują się swoistymi warunkami topoklimatycznymi. Mianowicie bardzo zmniejszeniem prędkości wiatru wewnątrz lasu, jak również w ich bezpośrednim sąsiedztwie. W większości lasy na terenie gminy Wieluń są wilgotne – o płytko stosunkowo zalegającej wodzie gruntowej, a więc mniej przydatne dla rekreacji, szczególnie w części północnej gminy. Bardziej przydatne dla rekreacji są lasy w części południowo-wschodniej.

Gmina Wieluń jest gminą typowo rolniczą, brak jest obiektów o szkodliwym i uciążliwym działaniu – poza dzielnicą przemysłowo-składową Wielunia.

Reasumując stan higieny powietrza atmosferycznego na terenie gminy należy uznać za dobry.

- Najlepszymi warunkami topoklimatycznymi cechują się obszary wyniesione o suchym podłożu wskazane do upraw sadowniczych, warzywnych, rolnych oraz do zabudowy mieszkaniowej, w tym specjalnej jak szkoły, żłobki,

szpitale bez zastrzeżeń. Niewskazana jest lokalizacja na tych terenach obiektów przemysłowych o szkodliwym i uciążliwym działaniu.

- Dobrymi warunkami topoklimatycznymi z punktu widzenia upraw rolniczych i warzywniczych cechują się obszary nizinne o wodzie gruntowej zalegającej głębiej niż 2 m od powierzchni. Zabudowa mieszkaniowa nie budzi zastrzeżeń.
- Tereny o topoklimacie nizinnym o płytko zalegającej (płycej niż 2 m) wodzie gruntowej są wskazane dla upraw wymagających dużej ilości wilgoci. Niewskazana jest lokalizacja zabudowy mieszkaniowej oraz specjalnej.
- Niewskazana jest zmiana formy użytkowania lasów, których na terenie gminy jest stosunkowo niewiele. Wskazana lokalizacja urządzeń wypoczynkowych, biwaków, obozowisk, terenów spacerowych. Przed lokalizacją szczegółową niezbędne są badania typu problemowego, gdyż lokalnie lasy są wilgotne.
- Dobrymi warunkami z punktu widzenia upraw cechują się tereny w sąsiedztwie powierzchni leśnych, szczególnie tych, które wymagają znacznej ilości wilgoci, małych amplitud dobowych temperatury i wilgotności, a jednocześnie nie wymagają dużej ilości słońca. Są to tereny bardzo zacienione.
- Wzdłuż linii kolejowych, dróg ponadregionalnych należy utworzyć strefy ochronne z zieleni azurowej.
- Należy zlikwidować „dzikie” wysypiska śmieci poprzez lokalizację wysypisk zorganizowanych i urządzonych.
- Nie należy w obniżeniach, dolinach stwarzać barier utrudniających grawitacyjny spływ powietrza chłodnego, a więc nasypów, zabudowy i zwartych zespołów zieleni prostopadle do osi doliny.
- W istniejących zaporach należy utworzyć prześwity umożliwiające grawitacyjny dopływ powietrza chłodnego.

Ocena warunków środowiska przyrodniczego

W wyniku kompleksowej analizy warunków fizjograficznych dokonano oceny pod kątem naturalnych predyspozycji terenu do pełnienia określonej funkcji w aspekcie ochrony środowiska przyrodniczego.

Wydzielono dwie podstawowe grupy obszarów:

- Obszary charakteryzujące się wysokimi walorami środowiska przyrodniczego prawnie chronione bądź wskazane do ochrony:
 - obszary występowania gleb bardzo korzystnych i korzystnych dla produkcji rolnej. Są to gleby wytworzone z glin i pyłów kompleksu pszenno-dobrego i pszenno-żytniego w IIIa i IIIb klasy gruntów ornych oraz IVa i IVb klasy gruntów ornych. Są to obszary gleb bezwzględnie chronionych przed użytkowaniem nierolniczym, przydatne bez ograniczeń pod uprawy najbardziej wymagających roślin,
 - obszary występowania gleb korzystnych dla produkcji rolnej. Są to gleby wytworzone z piasków na różnym podłożu kompleksu żytnio - dobrego i żytnio - ziemniaczanego słabego IVa i IVb klasy gruntów ornych. Są to gleby wymagające ochrony przed użytkowaniem nierolniczym przydatne pod uprawy mniej wymagających roślin,
 - obszary dolin rzecznych i obniżeń o dużych wartościach ekologicznych spełniających funkcję układów retencyjnych, odwadniających i wentylacyjnych – wskazane pozostawienie ich jako tereny otwarte. Nie wskazane wprowadzenie przegród utrudniających przewietrzanie i grawitacyjnych spływ chłodnego powietrza,
 - obszary leśne spełniające funkcje ekologiczne, klimatyczne i krajobrazowe wymagające bezwzględnej ochrony przed zmniejszeniem ich powierzchni.
- Obszary o mniejszych walorach przyrodniczych nie podlegające ochronie przed zmianą użytkowania – ocenione dla innych form zagospodarowania (w tym sieci osadniczej). Do obszarów o niższych walorach przyrodniczych należą tereny, gdzie dominują gleby mało korzystne dla rolnictwa V – VI klasy gruntów ornych. Nie podlegają ochronie przed zmianą użytkowania na nierolnicze. Obszary te stanowią stosunkowo niewielki procent ogólnych powierzchni. W obrębie tych powierzchni wydzielono:
 - obszary bez zastrzeżeń o najkorzystniejszych warunkach fizjograficznych dla budownictwa mieszkaniowego,
 - obszary o mniej korzystnych warunkach fizjograficznych z ograniczeniami dla budownictwa mieszkaniowego; z uwagi na niepewne warunki gruntowe wskazane badania geotechniczne,

- obszary o mało korzystnych warunkach fizjograficznych z zastrzeżeniami dla budownictwa mieszkaniowego;
- w obrębie tych obszarów wydzielono :
 - obszary o zwiększonych nachyleniach wymagające przystosowania terenu,
 - obszary z płytko występującym poziomem wody gruntowej (2,0 m); zaleca się na tych obszarach zabudowę bez podpiwniczenia o wysokich parterach.

Ochrona przyrody

■ Rezerваты przyrody

Na terenie gminy występuje rezerwat częściowy „Lasek Kurowski” położony w Leśnictwie Mierzyce, Nadleśnictwo Wieluń na terenie o powierzchni 22,13 ha.

■ Stanowiska dokumentacyjne

Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego uznano kamieniołom piaszczystych żelazistych jury dolnej o pow. 0,52 ha położony w m. Olewin, na działce ozn. nr ewid. 633 jako stanowisko dokumentacyjne. Ochrona stanowiska dokumentacyjnego polega na wprowadzeniu następujących zakazów:

- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości oraz innego zanieczyszczania gleby,
- dokonywania istotnych zmian przedmiotu ochrony,
- wydobywania skał i minerałów,
- palenia ognisk,
- ruchu pojazdów mechanicznych.

■ Pomniki przyrody

- Na obszarze gminy występuje 13 pomników przyrody:
 - dąb szypułkowy o obwodzie 480 cm w parku wiejskim w Masłowicach,
 - cis pospolity o obwodzie 170 cm w parku wiejskim w Masłowicach,
 - grupa drzew jednogatunkowa w parku wiejskim w Masłowicach,
 - wiąz szypułkowy o obwodzie 330 cm w parku wiejskim w Masłowicach,
 - dąb szypułkowy o obwodzie 460 cm w parku wiejskim w Masłowicach,
 - dąb szypułkowy o obwodzie 480 cm w parku wiejskim w Masłowicach,

- lipa drobnolistna o obwodzie 340 cm w parku wiejskim w Masłowicach,
- dąb szypułkowy o obwodzie 330 cm w parku wiejskim w Masłowicach,
- grupa drzew jednogatunkowych (12 buków) w parku wiejskim w Olewinie,
- lipa drobnolistna o obwodzie 550 cm w parku wiejskim w Olewinie,
- topola biała (białodrzew) o obwodzie 560 cm w parku wiejskim w Olewinie,
- topola biała (białodrzew) o obwodzie 690 cm w parku wiejskim w Olewinie,
- dąb szypułkowy o obwodzie 500 cm w parku wiejskim w Rudzie.

■ Parki wiejskie zabytkowe

- Ochronie prawnej podlegają 4 parki wiejskie (dworskie) w :
 - Masłowicach o pow. 3,0 ha, założony w XIX wieku,
 - Olewinie o pow. 1,8 ha, założony w XVIII/XIX wieku,
 - Staszewicach o pow. 4,3 ha, założony w XIX wieku,
 - Rudzie o pow. 3,0 ha, założony w XIX wieku.

■ Otulina Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

- Na terenie gminy niewielki obszar zajmuje strefa ochronna, zwana Otuliną Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie Otuliny zgodnie w rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 roku wprowadza się następujące zakazy i ograniczenia :
 - Zakazuje się :
 - lokalizacji uciążliwych obiektów przemysłowych i ferm hodowlanych oraz prowadzenia działalności powodujących degradację lub dewastację środowiska,
 - prowadzenia działalności leśnej niezgodnej z zasadami określonymi dla lasów grupy I,
 - regulacji rzek i strumieni oraz dokonywania zmian w dolinach naruszających naturalne ekosystemy.
 - Ogranicza się :
 - eksploatację skał i minerałów do miejsc i na warunkach określonych przez właściwe władze administracyjne,
 - zakres wykonywanych prac wodno-melioracyjnych do tych, które nie stwarzają zagrożenia dla istniejących ekosystemów oraz nie powodują zmian w istniejącym krajobrazie.

System ekologiczny gminy

Układ dolin i cieków tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy. W celu zmniejszenia już zaistniałego zagrożenia środowiska, wskazana jest prawidłowa gospodarka cennymi zasobami przyrody. Można osiągnąć poprzez tworzenie systemów naturalnych powiązań o bogatych i różnorodnych walorach obejmujących aktywne biologicznie ekosystemy łąkowe, leśne i wodne. Na obszarach tych powinny obowiązywać następujące zasady gospodarowania:

- zakaz lokalizowania uciążliwych obiektów przemysłowych i gospodarczych powodujących zanieczyszczenie powietrza, gleb i wód,
- zakaz składowania odpadów i eksploatacji surowców mineralnych,
- gospodarka rolna i leśna na tych terenach powinna ograniczyć stosowanie środków chemicznych ochrony roślin,
- obszary dolin rzecznych i cieków, obniżeń powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu jako tereny otwarte, umożliwiające przewietrzenie terenu.

Reasumując, stwierdza się że:

- Gmina Wieluń wraz z miastem jest obszarem bardzo ciekawym krajobrazowo i charakteryzuje się dość wysokimi walorami środowiska przyrodniczego, które w dużym stopniu ograniczają swobodny perspektywiczny ich rozwój. Tymczasem aktualne już zainwestowanie terenu (zabudowa mieszkaniowa i przemysłowa) spowodowały bardzo silną degradację środowiska, a przede wszystkim degradację gleb o wysokich wartościach użytkowych, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i powietrza. W celu zmniejszenia już zaistniałego zagrożenia środowiska wskazana jest prawidłowa gospodarka cennymi zasobami przyrody. Można to osiągnąć poprzez tworzenie systemów naturalnych powiązań bogatych i zróżnicowanych walorach obejmujących aktywne biologicznie ekosystemy łąkowe, leśne i wodne.

Na obszarach tych winny obowiązywać następujące zasady zagospodarowania:

- zakaz lokalizowania uciążliwych obiektów przemysłowych i gospodarczych powodujących zanieczyszczenia powietrza, gleb, wód gruntowych i powierzchniowych,
- zakaz składowania odpadów i eksploatacji surowców mineralnych,
- gospodarka rolna i leśna na tych terenach winna ograniczyć stosowanie środków chemicznych ochrony roślin

- Dość znaczne powierzchnie terenu objęte są obszarami chronionymi.
- Na terenie gminy występują znaczne obszary pokryte glebami wysokiej jakości podlegające ochronie przed użytkowaniem nierolniczym.
- Gmina Wieluń ma bardzo duże predyspozycje do rozwoju intensywnego rolnictwa, co powinno być uwzględnione w kierunkach zagospodarowania przestrzennego.
- Obszary dolin rzecznych i obniżeń powinny pozostać w dotychczasowym użytkowaniu jako tereny otwarte, umożliwiające przewietrzenie terenu.
- Lasy, w myśl ustawy podlegają prawnej ochronie przed przeznaczeniem ich na cele nieleśne. Należy dążyć do powiększania ich powierzchni, co korzystnie wpłynie na regulację warunków wodnych i podniesie walory krajobrazowe.
- Należy bezwzględnie zapobiec dalszej dewastacji drzewostanów – wprowadzić zakaz eksploatacji surowców na terenach zalesionych.
- Niezbędne jest ograniczenie przestrzenne rozwoju wsi położonych w obrębie występowania gleb chronionych.
- Należy dążyć do koncentracji przemysłu w powstałej już dzielnicy przemysłowej w m. Wieluń, aby nie pogarszać stanu higieny atmosfery zarówno na terenie miasta jak i gminy.
- Zabudowę mieszkaniową w obrębie m. Wieluń jak najszybciej należy odizolować pasem wysokiej zieleni przed szkodliwym wpływem zakładów przemysłowych.
- Należy jak najszybciej zlikwidować „dzikie” wysypiska śmieci poprzez lokalizację wysypisk zorganizowanych i urządzonych.
- Rzeki i kanały na terenie gminy prowadzą wody pozaklasowe. Żeby osiągnąć planowaną czystość wód, a tym samym zlikwidować cuchnące kanały, należy gruntownie uporządkować gospodarkę wodno-ściekową na terenie miasta i gminy.
- Gmina Wieluń nie posiada walorów stwarzających możliwość rozwoju rekreacji i turystyki. Stosunkowo najkorzystniej przedstawiają się okolice wsi Jodłowiec położone w sąsiedztwie dużego kompleksu leśnego we wschodniej części gminy. Brak jednak jakichkolwiek zbiorników wód powierzchniowych ogranicza możliwości rekreacyjne tego terenu. Ponadto dla miasta i gminy Wieluń są to możliwości niewystarczające. Miejsc dla rekreacji świątecznej i pobytovej można szukać w gminach sąsiednich.

- Na terenie gminy występują dość różnorodne surowce mineralne. Ze względu na małe rozprzestrzenienie nie mają znaczenia o charakterze przemysłowym.

3.1.3. Zanieczyszczenia, zagrożenia sanitarno – zdrowotne miasta

Współczesne procesy geomorfologiczne i klęski żywiołowe oraz czynniki antropogeniczne to główne przyczyny zagrożeń, na jakie nieustannie narażone jest środowisko przyrodnicze.

Zagrożenia środowiskowe powstałe w wyniku procesów geomorfologicznych i klęsk żywiołowych

Na terenie miasta Wielunia według obowiązującego operatu przeciwpowodziowego sporządzonego przez ODGW w Poznaniu brak jest terenów zalanych przez 1 %.

Zagrożenia antropogeniczne

Zagrożenia antropogeniczne środowiska to przede wszystkim :

- Zagrożenie atmosfery i wynikająca z tego degradacja klimatu lokalnego
- Ochrona powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami odgrywa istotną rolę w jakości życia społeczeństwa. Stan powietrza zależy od ilości i wielkości źródeł emisji, jak również od ilości ładunków napływających z terenów sąsiednich. Powietrze atmosferyczne i klimat miasta pozostaje pod wpływem lokalnych palenisk domowych, przemysłu, kotłowni, transportu i komunikacji. Najczęściej uciążliwymi, szczególnie w okresie zimowym, są średnie i małe źródła emisji, które ze względu na warunki odprowadzania zanieczyszczeń do atmosfery (ograniczony pułap ich rozprzestrzeniania) oraz ich lokalizację (zagęszczenie źródeł na stosunkowo niedużych powierzchniach – w ramach terenów zainwestowania miejskiego) w istotny sposób wpływają na jakość powietrza. Omawiane źródła „niskiej emisji” to przede wszystkim paleniska domowe. Ich szczególna uciążliwość związana jest z liczebnością źródeł, zlokalizowaniem blisko siebie, niskimi gatunkami opalów stosowanych w paleniskach oraz faktem spalania w nich różnego rodzaju odpadów. Poprawa tego stanu możliwa jest poprzez zmianę nośnika energetycznego na gazowe lub olejowe.

Źródłem zanieczyszczeń atmosfery jest także „wysoka emisja” związana przede wszystkim z przemysłem oraz lokalnymi kotłowniami.

Główni emitory zanieczyszczeń do atmosfery posiadający decyzję o dopuszczalnej emisji do atmosfery (według PIOŚ w Sieradzu) to :

- Kotłownia osiedlowa ul. Wojska Polskiego 2, Energetyka Ciepła Wieluń,
- Ciepłownia Miejska ul. Ciepłownicza 26,
- Piekarnia ul. Mickiewicza 20,
- Przedsiębiorstwo Komunalne ul. Zamenhofa 17,
- Przedsiębiorstwo Komunalne na terenie oczyszczalni ścieków przy ul. Błońskiej,
- Spółdzielnia Dostawców Mleka ul. Kolejowa 63,
- Cukrownia Wieluń ul. Długa 5,
- PMPM TECHMA ul. Fabryczna 10,
- KORONA Spółka z o.o. ul. Fabryczna 10,
- GALAXIA ul. F. Rymarkiewicz 6,
- Spółdzielnia Inwalidów „Przyszłość” ul. Szkolna 5,
- Gospodarstwo ogrodnicze ul. Sieradzka 80A,
- PKS ul. Traugutta 53,
- Przedsiębiorstwo Nasienne „Centrala Nasienna” ul. Sieradzka 62,
- AMPER ul. Królewska 5,
- Spółdzielnia Budowlana „REMABUD” ul. F. Rymarkiewicza 6,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej ul. Wodna 1,
- Kino „Syrena” ul. Narutowicza 2,
- Środowiskowy Dom Samopomocy dla Niepełnosprawnych ul. Traugutta,
- Hurtownia „SEDAL” ul. Warszawska 43,
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „EWPOL” ul. Sieradzka 70,
- Zakład Wylęgu Drobiu ul. Młodzieżowa 5,
- Bank Przemysłowy ul. Królewska 3.

Żaden z wymienionych zakładów nie przekracza dopuszczalnych dla niego norm emisji.

Ponadto emitarami zanieczyszczeń do atmosfery są istniejące gospodarstwa ogrodnicze, piekarnie, ubojnie zakłady tartaczne.

Kolejnym istotnym źródłem emisji do atmosfery jest transport, wytwarzający m.in. tlenki węgla, związki ołowiu i tlenki azotu. Przyczynia się do tego przede wszystkim intensywny rozwój komunikacji, niski poziom techniczny pojazdów oraz ogólnie zły stan dróg.

Rozmieszczenie przestrzenne tego rodzaju emisji w gminie jest ściśle związane z rozmieszczeniem obciążeń transportowych dróg, proporcjonalnym do ich rangi w krajowej sieci drogowej.

Reasumując problem wysokiej emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest minimalny i systematycznie się zmniejsza.

▪ Zanieczyszczenia i ochrona wód powierzchniowych

Na terenie miasta Wielunia brak jest naturalnych cieków wód powierzchniowych. Martwa dolina rozdzielająca teren na część północną i południową pozbawiona jest rzek. Obszar jej rozcinają liczne rowy melioracyjne. Główny zwany Strugą Wieluńską jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Pyszej. Dość ważnym elementem wód powierzchniowych są niewielkie, lecz dość licznie występujące małe zbiorniki wodne. Są to głównie zbiorniki sztuczne – stawy. Położone są one w północnej części na terenie „Cukrowni Wieluń” zawierają wody przemysłowe, zasilane są wodami ze spiętrzenia na rzece Pyszej. Pozostałe stawy – położone w pobliżu wsi Niedzielsko i w południowo – zachodniej części mają charakter wybitnie hodowlany, zasilane są głównie wodami ze źródeł i wysięków. Głównym zagrożeniem i źródłem zanieczyszczeń dla wód powierzchniowych (oddziaływującym również na wody podziemne) są nieoczyszczone lub oczyszczone tylko częściowo, ścieki odprowadzane do rowów melioracyjnych. W gospodarstwach domowych ścieki gromadzone są w przydomowych, często nieszczelnych szambach. Źródłem zagrożeń dla wód są zakłady przemysłowe, ubojnie, masarnie itp. Największe potencjalne zagrożenie dla wód powierzchniowych na terenie miasta stanowią :

- Spółdzielnia Dostawców Mleka ul. Kolejowa 63 odprowadzająca 1020 m³/d ścieków do Kanału Wieluńskiego,
- Przedsiębiorstwo Komunalne ul. Zamenhofska 17 odprowadzające 5440 m³/d ścieków do Strugi Wieluńskiej. Ścieki komunalne stanowią 97 %, pozostałe 3 % to ścieki przemysłowe,

▪ Zanieczyszczenia i ochrona wód podziemnych

Zagrożenia jakości wód podziemnych wynikają przede wszystkim z charakteru zagospodarowania terenu, jego właściwości fizykochemicznych, a także charakteru ognisk zanieczyszczeń. Za ogniska zanieczyszczeń uważać należy takie efekty działalności człowieka, które w różny sposób prowadzą do zmian własności fizycznych, chemicznych oraz biologicznych, obniżając ich walory jakościowe. Zagrożenie dla wód podziemnych stanowić mogą zarówno odpady w postaci stałej jak i płynnej.

Dostarczycielami odpadów są :

- osiedla zabudowy jednorodzinnej nieskanalizowanej (nieszczelność dołów szambo).

Według monitoringu regionalnego przeprowadzonego przez WIOŚ miejskie ujścia wód podziemnych poziomu wodonośnego jury środkowej i dolnej przy ul. Piłsudskiego, Częstochowskiej i przy ul. Kolejowej - SDMleka; ZUGiL przy ul. Sieradzkiej posiadają niewielkie ilości azotanów amonowych i fosforanów.

Niekorzystnymi czynnikami wpływającymi na stan wód podziemnych są tzw. liniowe ogniska zanieczyszczeń :

- linia kolejowa PKP – awaryjne wycieki z transportowanych substancji,
- główne ulice (drogi krajowe i wojewódzkie) zanieczyszczenia substancjami ropopochodnymi i produktami ich spalania, zasolenie w czasie zimy, awaryjne wycieki transportowanych substancji.

▪ Zagrożenia i ochrona pokrywy glebowej i roślinnej

Degradacja pokrywy glebowo-roślinnej terenu związana jest przede wszystkim z rozwojem terenów zainwestowanych i wynikającym z tego innym niż rolnicze wykorzystanie gruntów.

Degradacja powierzchni ziemi związana z zanieczyszczeniami gleb występuje w pobliżu tras komunikacyjnych. Następuje tu kumulacja w glebie toksycznych związków chemicznych pochodzących ze spalin itp.

Rośliny w strefie zanieczyszczeń kumulują związki chemiczne, w związku z tym w strefach przyległych do dróg i ulic najbardziej obciążonych transportowo powinno się ograniczać rolnicze użytkowanie gleb oraz upraw warzyw i owoców.

Ochroną roślinną należy objąć parki, skwery i pojedyncze drzewa.

■ Zagrożenia środowiska przez odpady

Gromadzenie odpadów stanowi zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych, podziemnych oraz powietrza atmosferycznego. Składowane odpady nie tylko, że zajmują teren, ale oddziałują na tereny przyległe, powodując ich degradację, a także pogarszają walory estetyczne środowiska. Odpady komunalne z miasta wywożone są na wysypisko śmieci położone w Rudzie.

Zakład Urządzeń Galwanicznych i Lakierniczych ZUGiL S.A. ul. Sieradzka 56 korzysta z mogielnika eksploatowanego na terenie wysypiska śmieci. Mogielnik obecnie nie ma nowych dostawców.

■ Zagrożenie środowiska przez hałas

Głównym czynnikiem degradującym klimat akustyczny terenu miasta jest hałas komunikacyjny, emitowany w szczególności przez środki transportu drogowego i kolejowego. Brak jest danych co do wielkości emisji hałasu kolejowego.

Poziom hałasu i natężenia ruchu w wybranych miejscach miasta Wielunia wykonany przez WIOŚ w Sieradzu w 1993 roku, 1996 i 1998 potwierdził, że największy hałas występuje przy głównych drogach przelotowych. W Wieluniu dotyczy to ulic Częstochowskiej, Piłsudskiego, Kopernika, Sieradzkiej, Traugutta, Głowackiego, Warszawskiej i Śląskiej. We wszystkich zlokalizowanych tam punktach pomiarowych równoważny poziom dźwięku A przekraczał 75 dB. Średnie natężenie ruchu zawierało się pomiędzy 864 poj/h a 1242 poj/h. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach statutowej działalności kontrolno – pomiarowej przeprowadza kontrole podmiotów gospodarczych i bada hałas emitowany przez nie. W Wieluniu Spółdzielnia Dostawców Mleka wybudowała ekran akustyczny o dużych gabarytach, który przyczynił się do znacznego zmniejszenia hałasu.

Tylko w okresie kampanii cukrowniczej Cukrownia „Wieluń” przekracza dopuszczalną normę.

■ Skażenie promieniotwórcze środowiska

Skażenie promieniotwórcze (elektromagnetyczne i jonizujące) związane jest z promieniowaniem emitowanym przez napowietrzne linie wysokiego napięcia 110 kV. Uciążliwość linii mieści się w granicach korytarzy ochronnych – 35 m.

■ Nadzwyczajne zagrożenie środowiska

Nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska wiąże się z niebezpieczeństwem przewożenia materiałów niebezpiecznych zarówno przez kolej i transport samochodowy. Po wymienionych trasach przewożone są wszystkie materiały wytwarzane obecnie przez przemysł chemiczny.

7

3.1.4. Zanieczyszczenia, zagrożenia sanitarno – zdrowotne gminy

Współczesne procesy geomorfologiczne i klęski żywiołowe oraz czynniki antropogeniczne to główne przyczyny zagrożeń, na jakie nieustannie narażone jest środowisko przyrodnicze.

Zagrożenia środowiska powstałe w wyniku procesów geomorfologicznych i klęsk żywiołowych

Na terenie gminy według obowiązującego operatu przeciwpowodziowego, sporządzonego przez ODGW w Poznaniu brak jest terenów zalanych przez wodę 1 %.

Zagrożenia antropogeniczne

Zagrożenia antropogeniczne środowiska to przede wszystkim :

- zagrożenia atmosfery i wynikająca z tego degradacja klimatu lokalnego,
- zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych,
- zagrożenia pokrywy glebowo – roślinnej,
- zagrożenia środowiska przez odpady,
- zagrożenia środowiska przez hałas,
- skażenia promieniotwórcze i ochrona powietrza atmosfery.

■ Zagrożenia atmosfery i wynikająca z tego degradacja klimatu lokalnego

Ochrona powietrza atmosferycznego przed zanieczyszczeniami odgrywa istotną rolę w jakości życia społeczeństwa. Stan powietrza zależy od ilości i wielkości źródeł emisji, jak również od ilości ładunków napływających z terenów sąsiednich.

Powietrze atmosferyczne i klimat lokalny pozostają przed degradującym wpływem lokalnych palenisk domowych, przemysłu, kotłowni, transportu i komunikacji.

Najbardziej uciążliwymi, szczególnie w okresie zimy są średnie i małe źródła emisji, które ze względu na warunki odprowadzania zanieczyszczeń do atmosfery oraz ich lokalizację w istotny sposób wpływają na jakość powietrza gminy. Oma-

wiane źródła „niskiej emisji” to przede wszystkim paleniska domowe. Ich szczególna uciążliwość związana jest z liczebnością źródeł, zlokalizowanych blisko siebie, z niskimi gatunkami opałów stosowanych w paleniskach oraz faktem częstego spalania w nich różnego rodzaju odpadów. Lokalizacja źródeł „niskiej emisji” zanieczyszczeń do atmosfery związana jest z terenami zabudowanymi poszczególnych wsi. Poprawa tego stanu możliwa jest poprzez zmianę sposobu ich ogrzewania na gazowe lub inne paliwo ekologiczne.

Źródłem zanieczyszczeń atmosfery jest także „wysoka emisja” związana przede wszystkim z przemysłem, kotłowniami stosowanymi np. w ogrodnictwie.

Główni emitory zanieczyszczeń atmosfery w gminie posiadający decyzje o dopuszczalnej emisji do atmosfery (wg WIOŚ w Sieradzu) to:

- Zakład Rzeźniczo – Wędliniarski w Rudzie ul. Częstochowska,
- Gospodarstwo Ogrodnicze Dąbrowa 120,
- Wysypisko śmieci w Rudzie,
- Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa w Rudzie.

Zadna z wyżej wymienionych instytucji nie przekracza dopuszczalnych dla nich norm emisji. Poza przedstawionymi, objętymi kontrolą źródłami emisji na terenie gminy istnieją jeszcze inne potencjalne źródła zanieczyszczeń do atmosfery, do których można zaliczyć gospodarstwa rolnicze, piekarnie, ubojnie itp.

Kolejnym istotnym źródłem emisji do atmosfery jest transport, wytwarzający tlenki węgla, węglowodory aromatyczne alifatyczne, związki ołowiu i tlenki azotu. Przyczynia się do tego przede wszystkim intensywny rozwój komunikacji, niski poziom techniczny pojazdów oraz ogólnie zły stan sieci dróg. Rozmieszczenie przestrzenne tego rodzaju emisji w gminie jest ściśle związane z rozmieszczeniem obciążeń transportowych dróg, proporcjonalnie do ich rangi w krajowej sieci drogowej.

■ Zagrożenie wód powierzchniowych

Stan sanitarny wód powierzchniowych w gminie jest zły. Czystość wód rzeki Pyszna jak i kanałów nie mieści się w dopuszczalnych normach sanitarnych. Pyszna jest prawostronnym dopływem Oleśnicy, zbiera ścieki komunalne i przemysłowe z Wielunia, m. in. przemysłu cukrowniczego i mleczarskiego, które odprowadzane są za pośrednictwem Strugi Wieluńskiej. Pyszna w myśl założeń perspektywicznego planu wykorzystania wód powinna spełniać wymogi klasy drugiej do

ujęcia Strugi Wieluńskiej zaś poniżej, do ujścia do Oleśnicy, winna być w klasie trzeciej. Rzeką Pyszna kontrolowana w roku 1998 w Racyniu i Stawie jest zanieczyszczona biogenami mianem coli. Rzekę dyskwalifikowały tlen rozpuszczony, azot amonowy i azotynowy, fosforany i mianem coli. Na ten stan rzeczy mają wpływ ścieki wieluńskie wprowadzane Strugą Wieluńską. Od 1996 roku rozpoczęła pracę oczyszczalnia ścieków w Wieluniu. Badania Pysznej w następnych latach pokażą wpływ procesu oczyszczania ścieków na jakość wód rzeki. Największe potencjalne zagrożenie dla wód powierzchniowych na terenie gminy stwarzają – Cukrownia Wieluń i Spółdzielnia Dostawców Mleka. Do rzeki Pysznej w granicach gminy wpływają oprócz Strugi Wieluńskiej, Kanał Krzyworzycki, Kanał Olewiński i szereg innych cieków bez nazw.

■ Zagrożenia wód podziemnych

Zagrożenia jakości wód podziemnych wynikają przede wszystkim z charakterem zagospodarowania terenu jego właściwości fizyko – chemicznych, a także charakteru ognisk zanieczyszczeń. Zagrożenia wód podziemnych stanowią odpady w postaci stałej jak i płynnej. Głównym ogniskiem zanieczyszczeń wód podziemnych są ogniska typu rolniczego i tereny zabudowy wiejskiej. Wiąże się to z faktem, że budowa kanalizacji nie nadążała za budową sieci wodociągowej. Zasadniczym źródłem zanieczyszczeń wód podziemnych są tu obejścia gospodarskie posiadające obory, chlewy, kurniki, gnojówki, szamba i śmietniki. Powszechnym sposobem pozbywania się ścieków na terenach zabudowanych jest odprowadzenie ich na własne pola, jako nawóz organiczny. W ten sposób do wód podziemnych wprowadzane są podwyższone ilości amoniaku, chlorków, sodu, potasu, azotanów i azotynów. Wśród ognisk rolniczych dodatkową groźbę stanowi chemizacja rolnictwa (stosowanie nawozów mineralnych i pestycydów). Na terenie gminy dodatkowym źródłem zanieczyszczeń wód podziemnych są nielegalne wysypiska odpadów. Zagrożenia dla wód podziemnych stwarzają również pośrednio w części dotyczącej wód powierzchniowych obiekty przemysłowe, wytwarzające ścieki spuszczone do wód powierzchniowych.

Na terenie gminy występuje podstawowy zbiornik wód podziemnych GZWP (o znaczeniu ponadlokalnym) nr 326 reprezentowany przez skały górnej jury. Sięga od Wielunia po wschodnie granice byłego województwa sieradzkiego i dalej ku Częstochowie. Na południe od Wielunia jest do dyspozycji jeszcze fragment

dużej struktury wodonośnej środkowej jury (GZWP nr 325). Na terenie gminy znajduje się obszar objęty wysoką ochroną (OWO).

Dodatkowymi, niekorzystnymi czynnikami wpływającymi na stan wód podziemnych są również tzw. liniowe ogniska zanieczyszczeń: droga krajowa, wojewódzka i linia kolejowa PKP.

■ Zagrożenia i ochrona pokrywy glebowej i roślinnej

Degradacja pokrywy glebowo – roślinnej terenu związana jest przede wszystkim z rozwojem terenów zainwestowanych i wynikającym z tego innym, niż rolnicze lub leśne wykorzystanie gruntów. Degradacja powierzchni ziemi związana z zanieczyszczeniem gleb występuje w pobliżu tras komunikacyjnych. Następuje tu kumulacja w glebie toksycznych związków chemicznych pochodzących ze spalin oraz pyłów ścieranych opon i nawierzchni. Rośliny w strefie zanieczyszczeń kumulują je w swoich tkankach. W związku z powyższym w strefach przyległych do dróg krajowych, wojewódzkich powinno się ograniczać użytkowanie gleb głównie łąk i pastwisk oraz upraw warzyw i owoców jagodowych.

Zmiany powierzchni ziemi mogą być również wywołane wszelkimi pracami ziemnymi, w tym powierzchniową eksploatacją surowców oraz różnymi zabiegami technicznymi np. melioracjami.

Zabiegi techniczne, do jakich należą melioracje, pomimo założeń poprawy właściwości fizycznych, pokrywy glebowej (poprzez regulowanie stosunków wodnych, cieplnych, powierzchniowych i pokarmowych) wywołują jednak zmiany w jej powierzchni.

Do działań melioracyjnych należą melioracje podstawowe, czyli regulacja cieków wodnych do celów melioracyjnych i budowę wałów ochronnych oraz melioracje szczegółowe, obejmujące rowów, kanałów i sieci drenarskich.

■ Zagrożenia środowiska przez odpady

Na terenie gminy gospodarka odpadami polega głównie na ich składowaniu w wysypisku śmieci i mogilniku, a jedynie niewielka ich część wykorzystywana jest gospodarczo. Gromadzenie odpadów stanowi zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych, podziemnych i powietrza atmosferycznego. Składowane odpady niezależnie od bezpośredniego zajmowania powierzchni ziemi, oddziałują na tere-

ny przyległe powodując ich degradację, pogorszeniu ulegają walory estetyczne środowiska.

Odpady komunalne wytwarzane na terenie miasta i gminy są składowane na wysypisku śmieci w Rudzie. Na wysypisku gromadzone są odpady komunalne pochodzące domostw miejskich, które stanowią około 50 % wszystkich odpadów przywożonych na wysypisko, pozostałe to przemysłowe. Na wysypisku składowane są również osady pościekowe z oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Wieluniu. Niepokojącym zjawiskiem jest pojawienie się odpadów objętych zakazem składowania na wysypisku z uwagi na ich szkodliwość, a nawet na toksyczność. Odpady niebezpieczne, to odpady przemysłowe (pogalwaniczne i polakiernicze) z Zakładów Urządzeń Galwanicznych i Lakierniczych w Wieluniu gromadzone są w betonowym mogilniku zlokalizowanym na terenie wysypiska odpadów komunalno – przemysłowych w Rudzie.

■ Zagrożenia środowiska przez hałas

Jednym z powszechnie występujących elementów zanieczyszczenia środowiska naturalnego człowieka jest hałas, definiowany jako każdy dźwięk, który w danych warunkach jest szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający, niezależnie od parametrów fizycznych. Od kilku lat obserwuje się zwiększenie ilości przekroczeń spowodowane przez małe zakłady przetwórcze i rzemieślnicze: młyny, tartaki, stolarnie, masarnie, chłodnie, zakłady kamieniarskie, ślusarskie, blacharskie i inne zlokalizowane w pobliżu lub wręcz w zabudowie mieszkaniowej.

Głównym czynnikiem degradującym klimat akustyczny jest hałas komunikacyjny, emitowany w szczególności przez środki transportu drogowego i kolejowego.

■ Skazenia promieniotwórcze środowiska

Skazenie promieniotwórcze środowiska (elektromagnetyczne i jonizujące) związane jest z promieniowaniem emitowanym przez napowietrzne linie wysokiego napięcia 110kV. Uciążliwość linii wysokiego napięcia mieści się w granicach korytarzy ochronnych o szerokości 35,0 m.

■ Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

W myśl ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska, przez nadzwyczajne zagrożenia środowiska rozumie się zagrożenie

spowodowane gwałtownym zdarzeniem, nie będącym klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu stwarzające powszechne zagrożenie dla ludzi i środowiska. Praktycznie wszystkie materiały używane obecnie przez przemysł chemiczny przewożone są przez transport drogowy, jak i kolejowy. Dodatkowe zagrożenia to zagrożenia toksycznymi środkami przemysłowymi ZUGiL-u, który magazynuje i używa substancje, które mogą spowodować katastrofę i awarię w atmosferze, wodach powierzchniowych i środowisku gruntowo – wodnym.

Reasumując:

Wyniki badań przeprowadzone przez WIOŚ w Sieradzu nie wskazują na występowanie ponadnormatywnych zanieczyszczeń i uciążliwości, mimo stwierdzonych antropogenicznych oddziaływań na terenie gminy Wieluń.

3.2. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z zagospodarowania przestrzennego

3.2.1. Struktura funkcjonalno-przestrzenna miasta.

Charakterystyka przestrzennego zagospodarowania miasta

Miasto Wieluń jest zabytkiem urbanistyki polskiej. Jest jednym z nielicznych miast w Polsce, w którym układ średniowiecznego miasta zachował się do dzisiaj. W dzisiejszej strukturze funkcjonalno-przestrzennej miasta można wyróżnić dwie główne strefy:

- strefę zurbanizowaną,
- strefę systemu ekologicznego

W ramach strefy zurbanizowanej zostały wyróżnione:

- strefa historycznie ukształtowanego centrum – „Stare Miasto” (obszar ograniczony ulicami: Zamenhofa, Krakowskie Przedmieście, Piłsudskiego, Kopernika). Posiada zachowany, zabytkowy, czytelny układ średniowieczny oparty na zasadzie wrzeciona. W obrębie dawnych murów obronnych rozwinęło się historycznie ukształtowane centrum z wzajemnie powiązanymi placami tworzącymi wnętrza urbanistyczne, kwartałami zabudowy śródmiejskiej oraz zabytkowymi kościołami i klasztorami tworzącymi dominanty wysokościowe.

W kwartałach śródmiejskich przeważa zabudowa pierzejowa z budynkami typowymi dla skali i klimatu miasta.

Podstawowymi funkcjami istniejącej zabudowy są: usługi zlokalizowane w partach budynków lub zajmujące całe obiekty oraz mieszkalnictwo.

Teren „Starego Miasta” otoczony jest parkiem miejskim, w którym zlokalizowane są pozostałości murów miejskich;

▪ strefa śródmiejska

Tworzy ją obszar otaczający „Stare Miasto”, w skład którego wchodzi kwartały między ulicami doprowadzającymi do centrum.

Obszar ten charakteryzuje się występowaniem licznych obiektów zabytkowych (klasztory i kościoły) oraz obiektów o walorach zabytkowych. Obszar tworzą kwartały przeważnie o zabudowie pierzejowej zwartej lub zabudowie w formie wolnostojących budynków sytuowanych bezpośrednio przy ulicach oraz tereny zieleni urządzonej towarzyszącej obiektom usługowym.

Strefa śródmiejska charakteryzuje się dużym stopniem nasycenia usługami. Występują one w formie wbudowanej w partery budynków mieszkalnych oraz w postaci obiektów wolnostojących na wydzielonych działkach (usługi oświaty, kultury, administracji, zdrowia – zgrupowane w rejonach ulic: Wodnej, Krakowskiego Przedmieścia i Piłsudskiego).

Drugą podstawową funkcją jest mieszkalnictwo występujące w formie śródmiejskiej zabudowy – kamienice zlokalizowane wzdłuż ulic wraz z zabudową oficynową oraz budynkami gospodarczymi w głębi kwartałów (rejon ul. Kaliskiej – Nowego Rynku, rejon Placu Jagiellońskiego) oraz budynków wolnostojących na wydzielonych działkach (rejon na południe od ul. Kopernika; rejon ulic POW i Głębokiej);

▪ strefa zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącymi usługami

W ramach tej strefy można wyróżnić obszary o różnym stopniu intensywności zabudowy.

Są to:

- osiedla zabudowy wielorodzinnej; największe pod względem powierzchni i ilości mieszkańców: Stare Sady i Kard. Wyszyńskiego – zlokalizowane w południowo-wschodniej części miasta oraz mniejsze, ale posiadające

również wykształconą strukturę przestrzenną: osiedle Armii Krajowej, Bugaj, Wojska Polskiego,

- tereny zabudowy jednorodzinnej; z których najczytelniejszy pod względem przestrzennym układ posiadają osiedla w rejonach ulic: Traugutta, Sikorskiego, Prusa, Żeromskiego, „Za Szpitalem”, Orzeszkowej. Pozostałe tereny zabudowy jednorodzinnej zajmujące znaczne powierzchniowo tereny tworzą znacznie mniej uporządkowane struktury przestrzenne,
- tereny zabudowy jednorodzinnej na dużych działkach z towarzyszącymi szklarniami, zlokalizowane są na terenach podmiejskich, głównie wzdłuż ulic Wojska Polskiego i Kijak,
- tereny zabudowy jednorodzinnej przemieszanej z zabudową zagrodową, zlokalizowane wzdłuż ulic dojazdowych na peryferiach miasta; tj. wzdłuż ul. Jagiełły, Rymarkiewiczowej, POW (za torami PKP), 18-ego Stycznia (przy granicy administracyjnej miasta),
- tereny przeznaczone do realizacji zabudowy jednorodzinnej, dla których wytycza się podziały na działki według opracowanych zmian miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta i następuje na nich realizacja zabudowy. Są to tereny wzdłuż ulic:
 - 18-ego Stycznia i Kościuszki,
 - Orzeszkowej,
 - Traugutta – Wyspiańskiego – Prostej;

- strefa zabudowy przemysłowo – składowej;
Tereny o tej funkcji największe pod względem powierzchniowym zlokalizowane są w północnej części miasta w rejonie:
 - ulic Sieradzkiej i Ciepłowniczej,
 - ulic Fabrycznej, Warszawskiej i Długosza.

W ramach strefy systemu ekologicznego wyróżnia się:

- zieleń publiczną ogólnodostępną, którą tworzą:
 - park miejski wokół Starego Miasta,
 - zieleńce i skwery rozrzucone wśród ulic centrum miasta w formie trawników o niewielkich powierzchniach z ozdobnymi klombami, krzewami i nielicznymi drzewami,

- cmentarze (komunalny i stary nieczynny cmentarz żydowski),
- tereny sportowo – rekreacyjne zlokalizowane w zachodniej części miasta (rejon ulicy Wojska Polskiego);

- zieleń o ograniczonej dostępności:
 - ogrody działkowe zlokalizowane we wschodniej części miasta – wzdłuż torów kolejowych w zachodniej części miasta – przy ul. Powstańców oraz południowej części miasta przy ul. Granicznej;
- tereny otwarte o użytkowaniu rolnym:
 - pola uprawne,
 - łąki i pastwiska.

Istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna i sposób zagospodarowania poszczególnych terenów stanowi istotne uwarunkowanie dla określenia przyszłego zagospodarowania miasta.

W ramach strefy historycznie ukształtowanego centrum, podstawowym typem działań powinny być uzupełnienia i porządkowanie zabudowy z uwzględnieniem skali i charakteru zabudowy.

W strefie zabudowy zurbanizowanej kierunki przyszłych działań zależą od lokalizacji terenu:

- dla zrealizowanych osiedli zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej oraz dzielnic przemysłowo – składowej tworzących czytelne jednostki przestrzenne, w strukturze miasta winny to być działania adaptacyjne z uzupełnieniem pojedynczych elementów,
- dla pozostałych terenów zabudowy jednorodzinnej z towarzyszącymi usługami będą działania, których celem winno być zakończenie rozpoczętych procesów urbanizacyjnych oraz uzyskanie ładu przestrzennego,
- dla terenów zabudowy jednorodzinnej przemieszanej z zabudową zagrodową lub zagrodowej podstawowym typem działań będzie adaptacja istniejącej zabudowy,
- dla terenów niezainwestowanych położonych w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów zurbanizowanych będą działania określające tereny rozwojowe miasta tj. przewidziane do urbanizacji,

- dla terenów tworzących system ekologiczny miasta podstawowym typem działań będzie ochrona, w tym działania pielęgnacyjne i porządkowe.

Struktura własności

Na podstawie wypisów z rejestru gruntów ze Starostwa Powiatowego w Wieluniu oraz danych uzyskanych w Urzędzie Miejskim w zakresie mienia komunalnego na podkładzie mapowym w skali 1:5.000 w obrębie granic administracyjnych miasta wyróżniono działki stanowiące własność:

- komunalną,
- Skarbu Państwa,
- związków wyznaniowych,
- prywatne.

W powyższym nie uwzględniono terenów placów i ulic.

Działki komunalne w stosunku do działek prywatnych pod względem ilości i powierzchni stanowią zdecydowaną mniejszość.

Pod względem powierzchniowym największe działki zlokalizowane są w rejonach:

- ul. Wojska Polskiego – użytkowane jako ogrody działkowe, tereny zieleni leśnej, sportu i wypoczynku,
- torów kolejowych – zespoły ogrodów działkowych,
- ul. Warszawskiej – ogrody działkowe,
- ul. Sieradzkiej i torów kolejowych – w dzielnicy przemysłowej (Ciepłownia Miejska, ZUGiL)

Pozostałe działki komunalne są rozproszone i głównie zlokalizowane w części centralnej miasta, zagospodarowane przez budynki mieszkalne, szkoły, urządzenia obsługi technicznej miasta, zieleńce.

Działki niezagospodarowane zlokalizowane są przeważnie poza centrum miasta. Największe powierzchnie posiadają działki zlokalizowane w rejonie ulic: Częstochowskiej i 18-ego Stycznia.

Działki Skarbu Państwa na terenie miasta występują pojedynczo, w znacznym rozproszeniu. Pod względem ilości jak i powierzchni stanowią około 1% wszystkich działek.

Działki należące do związków wyznaniowych (parafie rzymsko-katolickie, św. Józefa, p.w. Najświętszej Marii Panny, p.w. św. Stanisława, parafia ewangelicko-augsburska

oraz kościół Adwentystów Dnia Świętego) w ilości kilkunastu, to głównie tereny lokalizacji kościołów w centrum miasta oraz cmentarz położony przy ul. 3-ego Maja.

Pozostałe działki stanowiące powierzchniowo około 70% należą do osób prywatnych.

3.2.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna gminy

Charakterystyka przestrzennego układu gminy

Gmina Wieluń graniczy z miastem od zachodu, południa i wschodu. W jej skład wchodzi 19 sołectw. Przez obszar gminy przebiega z północnego zachodu na południe linia kolejowa Herby – Wrocław oraz drogi krajowe nr 8, 45, 489, wojewódzkie nr 481 i 486, które wraz z dolinami rzek – Pysznnej (głównego cieku) oraz jej prawobrzeżnych dopływów stanowią silne granice w strukturze przestrzennej gminy.

Charakter zagospodarowania gminy wynika bezpośrednio z występujących funkcji. Wiodącą funkcją gminy jest produkcja żywności. W strukturze użytkowania przeważają użytki rolne stanowiące ponad 70% powierzchni gminy.

Duże zwarte kompleksy leśne usytuowane są na obrzeżach gminy: północno-wschodnim, południowo-wschodnim oraz zachodnim. Mniejsze tereny leśne występują sporadycznie.

Drugą wiodącą funkcję gminy jest mieszkalnictwo.

W strukturze przestrzennej gminy można wyróżnić strefę podmiejską zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie granic miasta. Wzdłuż ul. Sieradzkiej oraz pozostałych dróg wyjazdowych w Dąbrowie, Gaszynie, Rudzie nasilają się procesy urbanizacyjne powodując zacieranie się granic zurbanizowanych terenów miasta i przylegających wsi.

Wsie podstawowe o największej powierzchni zabudowy to: położone w sąsiedztwie Wielunia - Dąbrowa, Turów, Gaszyn i Ruda oraz w części zachodniej gminy – Kurów, południowej - Kadłub i wschodniej - Masłowice, Starzenice i Sieniec.

Wśród wyżej wymienionych wsi strukturę uformowaną wzdłuż kilku dróg wewnętrznych, o większej powierzchni terenów zurbanizowanych posiadają: Kurów, Gaszyn, Ruda i Sieniec. Ciekawy układ przestrzenny posiada Dąbrowa z ciągiem dwóch równoległych ulic tworzących wnętrze urbanistyczne w części centralnej wsi.

W większości pozostałych wsi zabudowa ma charakter ciągów usytuowanych wzdłuż dróg. W przypadku Turowa, Kadłuba, Olewina czy Masłowic jest to zabudowa zwarta sytuowana po obydwu stronach dróg.

W pozostałych wsiach zabudowa nie ma tak regularnego układu, jest poprzerywana, sytuowana po obydwu lub po jednej stronie drogi.

Na terenach wsi; w ciągach zabudowy występuje zabudowa zagrodowa - wraz z zabudową jednorodzinną. Brak wyraźnie wydzielonych przestrzennie osiedli zabudowy jednorodzinnej. Przeważająca ilość budynków jest w dobrym stanie technicznym. Zabudowie mieszkaniowej towarzyszą podstawowe usługi z zakresu oświaty, handlu i kultury.

Funkcja przemysłowa występuje sporadycznie, jedynym większym zakładem są zakłady mleczarskie w Dąbrowie, usytuowane częściowo w granicach miasta.

Na terenie gminy nie występują zespoły zabudowy letniskowej.

Reasumując należy stwierdzić, że w dalszym rozwoju przestrzennym gminy Wieluń należy uwzględnić:

- rozwój terenów mieszkaniowych w poszczególnych wsiach; szczególnie położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta i stanowiących jego naturalne zaplecze,
- rozwój funkcji turystyki i wypoczynku z wykorzystaniem walorów środowiska kulturowego i naturalnego,
- dopuszczalne sposoby użytkowania terenów objętych ochroną,
- szczególną kontrolę procesów urbanizacji wzdłuż dróg miejscowych i wojewódzkich, w tym wyznaczenie miejsc koncentracji usług związanych z obsługą komunikacji,
- ochronę systemu ekologicznego gminy; w tym zachowanie ciągów dolin wolnych od zabudowy,
- zahamowanie procesu rozpraszania zabudowy na terenach użytkowanych rolniczo,
- wyznaczenie nowej lokalizacji wysypiska odpadów dla potrzeb gminy,
- określenie zasad ochrony występujących złóż oraz ich eksploatacji.

Struktura własności

Na podstawie wypisów z rejestru gruntów ze Starostwa Powiatowego w Wieluniu oraz danych uzyskanych w Urzędzie Miejskim w zakresie mienia komunalnego na podkładzie mapowym w skali 1:10.000, w poszczególnych wsiach na terenie gminy wyróżniono działki stanowiące własność:

- komunalną,
- Skarbu Państwa,
- związków wyznaniowych,
- prywatne.

W powyższym nie uwzględniono terenów dróg i placów.

Działki komunalne stanowią nieznaczny procent pod względem ilości i powierzchni działek w gminie. Na terenie wsi nie występują większe kompleksy działek komunalnych. Działki są rozproszone. Stosunkowo największe powierzchniowo działki znajdują się we wsiach: Dąbrowa, Ruda, Sieniec, Kurów, Masłowice i Starzenice.

Działki stanowiące własność związków wyznaniowych wyróżniono w:

- Kadłubie – własność parafia rzymsko-katolicka św. Andrzeja,
- Kurowie – własność parafia rzymsko-katolicka p.w. Miłosierdzia Bożego,
- Dąbrowie - własność parafia rzymsko-katolicka św. Wawrzyńca,
- Rudzie - własność parafia rzymsko-katolicka,
- Masłowicach - własność parafia rzymsko-katolicka św. Andrzeja Boboli,
- Gaszynie - własność parafia rzymsko-katolicka.

Działki należące do Skarbu Państwa są rozproszone w postaci pojedynczych działek. Zlokalizowane są we wsiach: Borowiec, Dąbrowa, Gaszyn, Jodłowiec, Kurów, Masłowice, Nowy Świat, Olewin, Piaski, Starzenice.

Działki prywatne stanowią zdecydowaną większość pod względem powierzchni – około 85% wszystkich działek w gminie.

Istniejąca struktura własności, a więc rozmieszczenie i ilość działek komunalnych i Skarbu Państwa nie stanowi istotnego uwarunkowania dla przewidywanych kierunków zagospodarowania gminy.

3.3. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z diagnozy wartości kulturowych

3.3.1. Wartości kulturowe w mieście

Wieluń leży na północnym krańcu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej na pograniczu historycznych krain: Śląska, Wielkopolski i Małopolski, na zbiegu ważnych niegdyś szlaków komunikacyjnych prowadzących z północy na południe oraz z Rusi na Śląsk.

Siedemnastowieczne źródła klasztorne podają rok 1217 jako datę powstania miasta, założonego prawdopodobnie przez księcia wielkopolskiego Władysława Odonicza. Od 1283 r. Wieluń posiada prawa miejskie. Miasto rozwija się szybciej niż starsza siedziba kasztelanii, mieszcząca się w Rudzie położonej 3 km na wschód od Wielunia. Od XIV wieku miasto uważane jest za stolicę ziemi wieluńskiej i stanowi lokalny ośrodek administracji kościelnej po przeniesieniu tu kasztelanii z Rudy.

Lata panowania Kazimierza Wielkiego były okresem rozwoju miasta: wzniesiono zamek królewski, murowany kościół i klasztor o.o. Augustianów, miasto otoczono murami warownymi z fosą. Po śmierci Kazimierza Wielkiego panowanie Ludwika Węgierskiego było także pomyślne dla miasta. Bito tu srebrne denary z napisem „Moneta Velunes”, zbudowano pałac arcybiskupi i klasztor o.o. Paulinów.

Wiek XVI stanowił szczytowy okres rozwoju miasta. W latach trzydziestych otrzymało ono przywilej zbudowania wodociągów, rozwijało się rzemiosło: szczególnie sukienictwo, złotnictwo i produkcja kamieni młyńskich. Pomyślny rozwój miasta przerwał najazd szwedzki 1655-56, epidemie 1707-11 i pożar 1791 r.

W roku 1794 w mieście ogłoszono przystąpienie do Insurekcji Kościuszkowskiej. Mieszkańcy brali też czynny udział w Powstaniu Styczniowym i wydarzeniach 1905 r. Po odzyskaniu niepodległości miasto było siedzibą powiatu. 1 września 1939 r. lotnictwo niemieckie zniszczyło miasto w 75%. Szczególne straty poniosło zabytkowe śródmieście. Po wojnie Wieluń został odbudowany.

Wieluń ze względu na historyczny układ urbanistyczny oraz duże nasycenie obiektami zabytkowymi posiada cenne wartości kulturowe. Jest ważnym zabytkiem urbanistyki polskiej z zachowanym układem średniowiecznym, opartym na zasadzie wrzeciona. W obrębie dawnych murów obronnych rozwinęło się historycznie ukształtowanie centrum z szeregiem zabytków oraz zróżnicowanych akcentów wysokościowych. Wspólnie z kościołami położonymi na przedmieściach oraz innymi budowlami tworzą bogatą i interesującą kompozycję miasta zarówno w widokach sylwetowych jak i w poszczególnych wnętrzach urbanistycznych.

W obecnych granicach miasta znajduje się wiele obiektów zabytkowych oraz szereg założeń urbanistycznych, w tym architektury przemysłowej. Z 16 obiektów wpisanych do rejestru zabytków znaczenie krajowe mają mury miejskie z XIV wieku, zaś 6 ma znaczenie ponadregionalne. Są to: kościół poaugustiański z XIV w., kościół popauliński z XIV w., kościół i klasztor reformatów z XVIII w., kościół pobernardyński z 1612 r., brama krakowska z XIV-XIX w. Pozostałe posiadają znaczenie regionalne: klasz-

tor popauliński z XVIII w., kościół i klasztor popijarski z 1740 r., plebania kolegiacka z 1844 r., klasztor pobernardyński z XVII w., kościół cmentarny z XVI-XIX w., piwnice dawnego zamku z XIV w. i lokalne: klasztor poaugustiański z XVI-XVII w. i dzwonnica kościelna z XVIII w.

Pełen zasób miejskich obiektów wpisanych do rejestru zabytków przedstawia tabela Nr 1.

Ponadto w mieście istnieje znaczna ilość obiektów o walorach zabytkowych. Wśród nich są budynki mieszkalne i obiekty publiczne jak: bank, szkoła, sala gimnastyczna oraz przemysłowe: hala i budynek administracyjny cukrowni, młyn. Charakter zabytkowy posiada także cmentarz żydowski w Wieluniu.

Obiekty wpisane do ewidencji zabytków przedstawia tabela Nr 2.

Oprócz objętego ścisłą ochroną konserwatorską „Starego Miasta” (w obrębie dawnych murów miejskich), na obszarze miasta można wydzielić 4 tereny wartościowych założeń urbanistyczno-architektonicznych o wyróżniającej się strukturze przestrzennej i specyficznym klimacie miejskim.

Są to:

- obszar otaczający „Stare Miasto” (kwartały między ulicami doprowadzającymi do centrum), gdzie znajduje się część obiektów zabytkowych (klasztor o.o. Reformatorów, kościół p.w. św. Mikołaja, klasztor s.s. Bernardynek) oraz inne obiekty wyróżniające się dużymi wartościami zabytkowymi (np. szkoła, sala gimnastyczna, dom kultury),
- osiedle mieszkaniowe przy ul. 3-go Maja,
- osiedle domów jednorodzinnych przy ul. Robotniczej,
- zespół cukrowni z osiedlem robotniczym tworzący założenie urbanistyczne z unikalną architekturą przemysłową.

W obowiązującym „Miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego miasta Wielunia” z 1992 r. w ustaleniach tekstu planu w rozdziale IV „Ochrona dóbr kultury” wprowadzono 2 rodzaje strefy ochrony konserwatorskiej:

1. ścisłą strefę dla obszaru „Starego Miasta” celem ochrony zabytkowego układu urbanistycznego i architektonicznego,
2. strefę ochrony krajobrazowej dla 4 wyżej wymienionych terenów celem ochrony skali, struktury i klimatu miejskiego oraz specyficznych wnętrz i założeń urbanistyczno-architektonicznych.

Obiekty w rejestrze zabytków miasta Wieluń								
L.p.	Ulica	Obiekt	Datowanie	Znaczenie	Materiał	Stan tech.	Właściciel	Nr rejestru
1.	Augustiańska	Kościół poaugustiański	XIV w.	ponadregionalne	mur	dobry	sakralny	172/A
2.	Augustiańska	Klasztor poaugustiański	XVI-XVII w.	lokalne	mur	dobry	sakralny	173/A
3.	Augustiańska	Dzwonnica	XVIII w.	lokalne	mur	dobry	sakralny	174/A
4.	Częstochowska	Kościół popauliński	XIV w.	ponadregionalne	mur	dobry	sakralny	176/A
5.	Reformacka	Kościół reformatów	1629 r.	ponadregionalne	mur	dobry	sakralny	177/A
6.	Barycz	Kościół popijarski	1740 r.	regionalne	mur	dobry	sakralny	179/A
7.	Królewska	Klasztor popijarski	1740 r.	regionalne	mur	dobry	komunalny	181/A
8.	Stenkiewicza	Plebania kolegiacka	1844 r.	regionalne	mur	dobry	sakralny	180/A
9.	Ewangelička	Kościół pobemardyński	1612-15 r.	ponadregionalne	mur	dobry	sakralny	182/A
10.	Narutowicza	Klasztor pobemardyński	XVII w.	regionalne	mur	dobry	sakralny	183/A
11.	J. Żubr	Kościół cmentarny	XVI-XIX w.	regionalne	mur	dobry	sakralny	184/A
12.	Pl. Kazimierza	Piwnice d. Zamku	XIV w.	regionalne	mur	dobry	sakralny	185/A
13.	Pl. Kazimierza	Brama krakowska	XIV-XIX w.	ponadregionalne	mur	dobry	sakralny	186/A
14.	Stare Miasto	Mury miejskie	XIV w.	krajowe	mur	dobry	sakralny	187/A 404/A
15.	Augustiańska	Mury obronne	XIV – XIX w.	krajowe	mur	dobry		405/A
16.		Cmentarzysko	późny okres la- teński i rzymski					171/A

Tabela Nr 2

Obiekty w ewidencji konserwatorskiej miasta Wieluń					
L.p.	Obiekt	Adres	Właściciel	Datowanie	Materiał
1	Zespół Kościoła Augustia- nów	ul. Augustiańska 10	paraf. rzymsk.-katol.	1350, przebud. 1497, 1677, 1893, 1926	mur
2	Dzwonnica	ul. Augustiańska 10	paraf. rzymsk.- katol.	XVIII w.	mur
3	Zespół klasztorny bema- rynek – kościół ewang.- augstur.	ul. Ewangelicka 6	par. ewangel.- augsbur.	1612-16, rozbud. 1764, przebud. ok. 1850 i restaur. 1936, 1943, 1950	mur
4	Dwór Biskupi - plebania	ul. Ewangelicka 6	paraf. ewangel. – augsbur.	XVII w., piętro budynku ok. XIX w.	mur.
5	Zespół klasztorny bema- rynek – klasztor, obok mu- zeum	ul. Narutowicza 13	Muzeum Ziemi Wieluńskiej	1613 – 15, przebud. XIX w. restaur. 1965 -69	mur.
6	Zespół klasztorny pijarów; obok kościoła	ul. Barycz	paraf. rzymsk. - katol.	1740 restaur. przebud. 1801, 1864, 1933, 1950	mur.
7	Kościół p. w. św. Barbary	ul. J. Żubr	paraf. rzymsk. – katol.	XVI w., nawa dobud. XIX w.	drewno
8	Zespół klasztorny pijarów - klasztor	ul. Królewska 1	UMiG	1740, restaur i przebud. poł. XVIII w.	mur
9	Dom	ul. Królewska 5	M. R. Z. Kozłowscy	lata 20-te XX w.	mur
10	Dom	ul. Królewska 7	M. Grzybowski	lata 30-te XX przebud. 1991	mur
11	Dom	ul. Królewska 9	D. Majewska	XIX – XX w.	mur
12	Dom obok bank	ul. Królewska 11	Powszechny Bank Gosp. S. A w	pocz. XX w.	mur

			Łodzi		
13	Cerkiew ob. Dom kultury	Krakowskie Przedmieście	UMiG	4 ćw. XIX w przebud. I 20 XX w.	mur
14	Dom	Krakowskie Przedmieście 2	Przedsiębiorstwo komunalne	1912 – 18, dach spalony 1992 i odbud.	mur
15	Dom	Krakowskie Przedmieście 7	K. Drab	1895	mur
16	Dom	Krakowskie Przedmieście 10	T. Nowak	1926	mur
17	Dom	Krakowskie Przedmieście 17	Przedsiębiorstwo Komunalne	1925	mur
18	Kościół Adwentystów	Krakowskie Przedmieście 21	Par. Adwentystów Dnia Siódmego	lata 20-te XX w.	mur
19	Dom	Krakowskie Przedmieście 18	Przedsiębiorstwo Komunalne	1877	mur
20	Dom	Krakowskie Przedmieście 22	M. Walnowska	pocz. XX w.	mur
21	Dom	Krakowskie Przedmieście 26	Przedsiębiorstwo Komunalne	1927	mur
22	Dom	Krakowskie Przedmieście 28	M. Sicińska, Przedsiębiorstwo Komunalne	1925	mur
23.	Dom	Krakowskie Przedmieście 30	UMiG	1927	mur
24	Dom	Krakowskie Przedmieście 32	M. Smulska	XIX /XX w.	mur
25	Dom	Krakowskie Przedmieście 44	K. Akulica	1937	mur
26	Dom, obok Zasadnicza Szkoła Zawodowa	Krakowskie Przedmieście 46	Kuratorium Oświaty i Wych.	ok. XIX w. przebud. lata 40-te XX w.	mur
27	Dom	ul. Kaliska 21	Sobocińska, M. Jaszczak	1924	mur
28	Dom	ul. Kilińskiego 1	Z. Stronczyński	1936	mur
29	Dom	ul. Kilińskiego 3	Olejnik	1905	mur
30	Dom	ul. Kilińskiego 4	S. Kuzior	ok. XIX w.	mur
31	Dom	ul. Kilińskiego 6	K. Górski	ok. XIX w parter, 1928 piętro	mur
32	Dom	Krakowski Zaułek 6	S. Gajoszek, M. Wanort	lata 30-te XX w.	mur

33	Dom	Krakowski Zaulek 7	L. Miniewicz	lata 20-te XX w.	mur
34	Dom	ul. Krótka 1	B. Szymczak	lata 30-te XX w.	mur
35	Dom	ul. Krótka 5	B. Dziechcińska, W. Sip	1920	mur
36	Dom	ul. Krótka 11	T. Budejski	1924	mur
37	Dom	ul. Krótka 13	E. Kupis	1923	mur
38	Dom	ul. Krótka 15	J. Jamużyński	1921	mur
39	Dom	ul. Krótka 17	Przedsiębiorstwo Komunalne	1890	mur
40	Dom	ul. Młynarska 11	G. Wawrzyński	1937	mur
41	Dom	ul. Narutowicza 7	A. Bedka	1926	mur
42	Dom	ul. Narutowicza 9	Przedsiębiorstwo Komunalne	1925	mur
43	Dom	ul. Nowy Rynek 3	Z. Czerwiński	pocz. XX w.	mur
44	Dom	ul. Okólna 9	J. Walczak	Parter 1935, piętro 1945	mur
45	Dom ob. Sąd Rejonowy	ul. 18-go Stycznia	Sąd Rejonowy w Wielunlu	ok. poł. XX w.	mur
46	Ratusz z bramą krakowską	Pl. Kazimierza Wielkiego 1	UMiG	Brama poł. XIXw. nadb. XVI przebud. XIXw. zawal. 1965, odbud. 1969-75 Ratusz-1842	mur
47	Dom	ul. Częstochowska 1	S. Majdzińska	1932	mur
48	Dom	ul. Częstochowska 5	K. Cichoń	poł. XIX w.	mur
49	Dom	ul. Częstochowska 21	G. Sztuka	pocz. XX w.	mur
50	Dom	ul. Częstochowska 34	Przedsiębiorstwo Komunalne	1926	mur
51	Dom	ul. Ewangelicka 2	A. Marczewski	ok. 1900	mur
52	Dom	ul. Ewangelicka 4	J. Kowalińska	lata 20-te XX w.	mur
53	Dom	ul. Głowackiego 10	S. Skórzewska	1920	mur
54	Dom	ul. Głowackiego 23	J. Piotrowicz	1935, oficyna ok. 1870	mur

55	Dom	ul. Kaliska 5	Z. Chudecki, L. Leś	1939, boczna ściana dobud. 1946	mur
56	Dom	ul. Kaliska 5	J. Majnert	ów. XIX w.	mur
57	Dom	ul. Kaliska 6	Z. Stolarek	ok. 1900	mur
58	Dom	ul. Kaliska 8	D. Wieczorek	ok. 1900	mur
59	Dom	ul. Kaliska 9	Przedsiębiorstwo Komunalne	1925	mur
60	Dom	ul. Kaliska 10	Przedsiębiorstwo Komunalne	1890	mur
61	Dom	ul. Kaliska 11	PPS spółem	4 ów. XIX w. parter, piętro dobud. 1920	mur
62	Dom	ul. Kaliska 12	J. Gortat, W. Gortat	1917	mur
63	Dom	ul. Kaliska 14	H. Grabińska	4 ów. XIX w.,	mur
64	Dom	ul. Kaliska 15	C. Skupińska	pocz. XX w. dobud. 1940-44	mur
65	Dom	ul. Kaliska 16	T. Małycka	ok. 1900	mur
66	Dom	ul. Kaliska 17	J. Raszewski	1938	mur
67	Dom	ul. Kaliska 19	Przedsiębiorstwo Komunalne	lata 20-te XX w.	mur
68	Dom	ul. św. Barbary 5	R. Dera	pocz. XX w.	mur
69	Dom	ul. św. Barbary 6	S. Kaczmarzyk	1929	mur
70	Dom	ul. św. Barbary 24	J. Chabinowska	lata 20-te XX w.	mur
71	Dom	ul. św. Barbary 26	N. Burzyńska, A. Grzelak, Z. Śliwińska	lata 20-te XX w.	mur
72	Dom	ul. św. Barbary 39	M. Kawka	1916	mur
73	Dom	ul. św. Barbary 40	J. Kucharzyk	ok. 1920	mur
74	Dom	ul. św. Barbary 41	Przedsiębiorstwo Komunalne	1905	mur
75	Dom	ul. św. Barbary 42	P. Szerkowska	1917	mur
76	Dom	ul. św. Barbary 44	H. Salejda	1920	mur

77	Dom	ul. św. Barbary 45	M. Szymańska	1937	mur
78	Dom	ul. św. Barbary 48	J. Zagarda	lata 20-te XX w.	mur
79	Dom	ul. św. Barbary 51	Przedsiębiorstwo Komunalne	1934	mur
80	Dom	ul. Targowa 2	S. Smulka	lata 30-te XX w.	mur
81	Dom	ul. Targowa 2ab	S. Smulka	lata 20-te XX w.	mur
82	Dom	ul. Targowa 5/7	K. Bokalski	ok. 1930	mur
83	Dom	ul. Traugutta 2	J. Kowalińska	1 ćw. XX w.	mur
84	Dom	ul. Traugutta 4	S. Leśnik	1932	mur
85	Dom	ul. 3-go Maja	H. Bator	poł. XIX w. przebud. drzwi, okna 1990	mur
86	Dom	ul. 3 - go Maja	Śmigalska	lata 30-te XX w.	mur
87	Dom	ul. Warszawska 1	J. Gogola	kon. XIX w.	mur
88	Dom	ul. POW 4	J. Janiak, A. Skórka	pocz. XX w.	mur
89	Dom	ul. POW 6	N. Kazimierzak	pocz. XX w.	mur
90	Dom	ul. POW 5	J. Imach	parter pocz. XX w. piętro dobud 1934	mur
91	Dom	ul. Sieradzka 29	Przedsiębiorstwo Komunalne	1923	mur
92	Dom	ul. Sieradzka 35	A. Krawczyk	pocz XX w.	mur
93	Dom	ul. Sieradzka 36	Przedsiębiorstwo Komunalne	1924	mur
94	Dom	ul. Sieradzka 39	T. Witczak, M. Zelek	1933	mur
94	Dom	ul. Staszica 3	Cz. Peliński	1933	mur
95	Dom	ul. Staszica 4	Z. Szeląg	pocz. XX w.	mur
96	Dom	ul. Ślaska 2	Przedsiębiorstwo Komunalne	1880	mur
97	Dom	ul. Ślaska 4	L. Duchowska, S. Wójcik	kon. XIX w. pocz. XX w.	mur
98	Dom	ul. Ślaska 6	Z. Modrzejewska	3 ćw. XIX w.	mur

99	Dom	ul. Ślaska 7	J. Pawłowska, J. Rychlik	kon. XIX w.	mur
100	Dom	ul. Ślaska 8	A. Szymczykiewicz	3 ćw. XIX w.	mur
101	Dom	ul. Ślaska 10	S. Kędzira, A. Komar	3 ćw. XIX w.	mur
102	Dom	ul. Ślaska 12	Przedsiębiorstwo Komunalne	1946	mur
103	Dom	ul. Ślaska 18	J. Hadrian, R. Kozłowski	lata 20/ 30 - XX w.	mur
104	Zespół Szkolny obok Liceum Ogóln.	ul. Ślaska 23	Kuria Biskupia w Częstochowie	ok. 1910	mur
105	Zespół Szkolny - Aula	ul. Ślaska 23	Kuria Biskupia	1932	mur
106	Dom	ul. Ślaska 24	T. Burchaciński, W. Kamiński	3 ćw. XIX	mur
107	Dom	ul. Ślaska 28	W. Tokarek, Z. Wilkowiecki	1936	mur
108	Dom	ul. św. Barbary 1	S. Hadrian, J. Maras	pocz. XX w.	mur
109	Dom	ul. 18-tego Stycznia	J. Szymczak	1936	mur
110	Dom	ul. 18-tego Stycznia 5	J. Maciejewska	lata 20-te XX w.	mur
111	Dom	ul. 18-tego Stycznia 7	S. Ruszkowski	1909	mur
112	dom	ul. 18-tego Stycznia 8	Lankiewicz, M. Nowak	1910/ 1920	mur
113	Dom	ul. 18-tego Stycznia	J. Derbis, B. Bednarek	1935	mur
114	Dom	ul. 18-tego Stycznia 11	H. Sikora	lata 20-te XX w.	mur
115	Dom	ul. 18-tego Stycznia 13	Draniewicz	pocz. XX w.	mur
116	Dom	ul. 18-tego Stycznia 16	J. Jarosławska	3 ćw. XIX w. restaur. 1881	mur
117	Dom	ul. 18-tego Stycznia 22	M, R, Ł. Piotrowiczowie	1935	mur
118	Dom	ul. 18-tego Stycznia 23	R. Duszyński	1931	mur
119	Dom	ul. 18-tego Stycznia 25	P. Patacz, B. Graczy	1929	mur
120	dom	ul. 18-tego Stycznia 31	H. Bąk, Przedsiębiorstwo Komunalne	1929	mur
121	Dom	ul. 18-tego Stycznia 33	A. Zgądek	pocz. XIX w.	mur

122	Dom	ul. 18-tego Stycznia 34	S. Szajber	kon. XIX w.	mur
123	Dom	ul. Palestrancka 1	M. Krężel	1858 odbud. 1945	mur
124	Dom	ul. Palestrancka 3	M. Krężel	kon. XIX w. odbud. 1945	mur
125	Dom - sklep	ul. Palestrancka 5	UM i G	1858, odbud. 1945	mur
126	Dom	ul. Palestrancka 9	J. Wyszynski	1880	mur
127	Dom	ul. Piłsudskiego 10	M. Kowalak A, J Skupiński	1840, ganek dobud ok. 1910	mur
128	Dom	ul. Powstańców Śląskich 2	J. M Małachowicz	1931	mur
129	Dom	ul. Powstańców Śląskich 10	S. Małucha	1931	mur
130	Dom	ul. Reformacka 7	K> Jaskulska	1911	mur
131	Dom	ul. Reformacka 9	M> Kluska, M. Szot	1937, przebud. 1951	mur
132	Dom	ul. Reformacka 11	W. Imach	1937, przebud. 1987	mur
133	Dom	ul. Reformacka 15	W. Nowicki, E. Tyszkiewicz	1937, odbud. 1945/46	mur
134	Dom obok apteka	ul. Sieradzka 1	Stacja-Sanitarium epidemiologiczna	pocz. XX w.	mur
135	Dom obok hotel	ul. Sieradzka 2	Z. Sulikowski	kon. XIX w. przebud. 1929, odbud. 1946	mur
136	Dom	ul. Sieradzka 3	Spółdzielnia Handlowo - Produkcyjna	kon. XIX w.	mur
137	Dom	ul. Sieradzka 4	E. Bendkowski	1937	mur
138	Dom	ul. Sieradzka 5	H. Górka, Kulaga, M. Wodkowska	1 ów. XX w.	mur
139	Dom	ul. Sieradzka 6	R. Kmita, T. Kwiatkowska	1936	mur
140	Dom	ul. Sieradzka 8	B. Konieczna, A. Warecka	ok. 1935	mur
141	Dom	ul. Sieradzka 11	S. Nawrocka, S. Płóciennik	1938	mur
142	Dom	ul. Sieradzka 13	S. Owczarek	lata 20-te XX w. ganek dobud. 1988	mur
143	Dom	ul. Sieradzka 14	E. Skoczylas	pocz. XX w.	mur

144	Dom	ul. Sieradzka 17	K. Grela	I. 20-te XXw. restaur. 1958	mur
145	Dom	ul. POW 19	L. Ostychacz	1933	mur
146	Dom	ul. Wodna 3	P. Parkitny	1912	mur
147	Dom	ul. Wojska Polskiego 3	Cz. Pietrzak	pocz. XX w.	mur
148	Dom	ul. Wojska Polskiego 13	H. Szymajtyś	1912	mur
149	Dom	ul. Wojska Polskiego 15	H. Szymajtyś	1912	mur
150	Dom	ul. Wojska Polskiego 19	J. Piwoński	1930 II piętro dobud. 1936	mur
151	Dom	ul. Wojska Polskiego 23	H. Kaupé, P. Poślad	1933	mur
152	Dom	ul. Wojska Polskiego 44	J. Kipigroch	kon. XIX w.	mur
153	Dom	ul. Wojska Polskiego 48	J. Zwiierz	1935	mur
154	Dom	ul. Wojska Polskiego 51	T. Ignaczak	pocz. XX w. odbud. 1946	mur
155	Dom	ul. Wojska Polskiego 59	L. Cieślak, H. Perdek	I. 20-te XX w. dobud. 1931	mur
156	Dom	ul. Zamenhofa 1	B. Kryściak, Z. Kryściak	1938	mur
157	Dom	ul. Zamenhofa 7	R. Bendkowski	lata 30-te XX w.	mur
158	Dom	ul. Zamenhofa 9	T. Kuzmicz, Z. Wilkowska	lata 20-te XX w.	mur
159	Dom	ul. Zamenhofa 15	Przedsiębiorstwo Komunalne	1916	mur
160	Dom	ul. Zamiejska 2	A. Zychla	ok. 1930	mur
161	Dom	ul. Żeromskiego 1	A. Czernik, T. Juszczyk	1934	mur
162	Dom	ul. Żeromskiego 2	M. Grabiński, M. Grabiński	1931	mur
163	Dom	ul. Żeromskiego 3	M. Rytlewska, A. Ścibor	1935	mur
164	Dom	ul. Żeromskiego 9	K. Jabłoński	lata 30-te XX w.	mur
165	Dom	ul. Żeromskiego 13	H. Olejnik, Mydlarz	1930	mur
166	Dom	ul. J. Żubr 4	J. Rozmarynowski	poł. XIX w.	mur
167	Dom	ul. J. Żubr 5	Przedsiębiorstwo Komunalne	1890	mur
168	Dom	ul. J. Żubr 8	Przedsiębiorstwo Komunalne	1890	mur

169	Dom	ul. J. Żubr 12	J. Kiepuska, M. Łuczak	pocz. XX w.	mur
170	Dom	ul. J. Żubr 18	J. Gamcarek	pocz. XX w.	mur
Obiekty przemysłowe					
171	Młyn	ul. 18-tego Stycznia 37	Państwowe Zakłady Zbożowe	1 ów. XX w. dobud. lata 50-te XX w.	mur
172	Młyn obok magazyn	ul. J. Żubr 16	Muzeum Ziemi Wieluńskiej	lata 20-te XX w.	mur
173	Odlewnia Żeliwa, obok budynku pofabryczny	ul. Wojska Polskiego 23	H. Kaupé, M. Zarzycki, J. Zelwert	1932, okna powiększono 1985	mur
174	Piekarnia, obok budynku pofabryczny	ul. Wojska Polskiego 25	F. Janowski	1923	mur

3.3.2. Wartości kulturowe w gminie

Na terenie gminy występują 4 obiekty zabytkowe o znaczeniu ponadregionalnym. Są to: kościół filialny z XVI w. w Gaszynie, kościół parafialny z XVI w. w Kadłubie, kościół parafialny z XV w. w Rudzie oraz dwór z 1851 r. w Rudzie. Znaczenie lokalne posiadają: kościół parafialny z XIV w. w Dąbrowie, wiatrak koźlak z 1888 r. w Kurowie i dwór z XIX w. w Masłowicach. Charakter zabytkowy posiadają cmentarze katolickie w Rudzie i Kadłubie.

Ziemia wieluńska stanowi największe poza Podhalem skupisko drewnianych kościołów w Polsce, budowanych w okresie XVI-XVIII w. Wszystkie odznaczają się jednolitością stylu architektonicznego reprezentującego typ tzw. kościółka wieluńskiego. Najcenniejszymi obiektami tego typu są obiekty w Grębieniu, Kaszewie, Popowicach, Kadłubie, Wierzbii, Gaszynie, Naramicach. Z wymienionych na obszarze gminy znajdują się obiekty w Gaszynie i Kadłubie oraz w Wieluniu kościół Św. Barbary.

Pełen zasób obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ewidencji konserwatorskiej w gminie przedstawiono w tabelach Nr 3 i 4.

Do najciekawszych pod względem kulturowym miejscowości należą:

- Ruda, wieś od zachodu granicząca z Wieluniem, dawny ośrodek administracyjny (kasztelania). Kościół parafialny z XV w., dwór z 1851 r. dwa kilometry na północ wiodące grodzisko pierścieniowe.
- Gaszyn, wieś znana od 1323 r. pięknie położony w kępie starych drzew nad strugą kościół z ok. 1520 r., orientowany, o konstrukcji zrębowej, z wieżą o konstrukcji słupowej.
- Kadłub, wieś powstała przed 1323 r. kościół drewniany, zrębowy z XVI w., wyposażenie barokowe z XVII-XVIII w.

W tabeli Nr 5 przedstawiono przeważające typy układu zabudowy, układu działek i dróg transportu rolniczego we wsiach gminy.

We wschodniej części gminy przebiega strefa ochrony archeologicznej. Do cennych obiektów archeologicznych zalicza się grodziska w Kurowie, Masłowicach, Widoradzu.

W tekście „Miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń” z 1992r. w ustaleniach dotyczących dóbr kultury zapisano, że jakiegokolwiek działania w:

1. strefie ochrony konserwatorskiej,
2. strefie ochrony archeologicznej,

3. rejonie lokalizacji domniemanych założeń rezydencjonalno-obronnych wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (1) i Konserwatorem Zabytków Archeologicznych (2 i 3). Ponadto wymieniono obiekty będące pod szczególną ochroną konserwatorską. W ustaleniach szczegółowych wskazano tereny domniemanych założeń rezydencjonalno-obronnych oraz podlegające ścisłej ochronie we wsiach: Dąbrowa, Ruda, Olewin, Małyszyn, Małyszynek, Starzenice, Sięniec, Masłowice, gdzie wszystkie działania wymagają wyżej wymienionych uzgodnień.

Z Wielunia przez gminę w kierunku południowym poprowadzony jest fragment „Szlaku Jury Wieluńskiej”, który stanowi część „Szlaku Orlich Gniazd”.

Oznaczony kolorem czerwonym szlak rozpoczyna się na dworcu PKP Wieluń – Miasto, a dalej ul. Warszawską i Krakowskim Przedmieściem poprowadzony jest przez Stare Miasto, skąd ul. 18-ego Stycznia biegnie do Rudy. Za przejazdem kolejowym na linii Kępno – Herby szlak wytyczony jest po drodze wzdłuż toru, następnie przez las do wsi Strugi, poza granice gminy Wieluń w kierunku Łaszewa, a następnie poza woj. Łódzkie do Częstochowy.

Opisany wyżej szlak umożliwia turystom poznanie walorów środowiska naturalnego Wyżyny Wieluńskiej, jej przeszłość historyczną i zabytki oraz specyfikę gospodarki tego regionu.

Tabela Nr 3

Obiekty w rejestrze zabytków gminy Wieluń								
Lp	Miejscowość	Obiekt	Datowanie	Znaczenie	Materiał	Stan tech.	Właściciel	Nr rejestru
1.	Dąbrowa	Kościół parafialny	XIV w.	lokalne	mur	dobry	sakralny	114/A
2.	Gaszyn	Kościół filialny	XVI w.	ponadregionalne	drewno	dobry	sakralny	118/A
3.	Kurów	Wiatrak koźlak	1888 r.	lokalne	drewno	zły	-	339/A
4.	Kurów	Grodzisko						130/A
5.	Kadłub	Kościół parafialny	XVI w.	ponadregionalne	drewno	dobry	sakralny	387/A
6.	Masłowice	Dwór	XIX w.	lokalne	mur	średni	Skarb Państwa	361/A
7.	Masłowice	Cmentarzysko	XI – XII w.					137/A
8.	Masłowice	Grodzisko	wczesne średniow.					136/A
9.	Masłowice	Osada otwarta kultury łużyckiej						135/A
10.	Ruda	Kościół parafialny	XV w.	ponadregionalne	mur	dobry	sakralny	154/A
11.	Ruda	Grodzisko nizinne	wczesne średniow.					155/A
12.	Ruda	Dwór	1851 r.	ponadregionalne	mur	bardzo zły	A.W.R.S.P.	362/A
13.	Starzenice	Cmentarz	okres Halsztański					161/A
14.	Turów - Zwiechy	Cmentarz	późny ok. Halsztański					170/A

45.	Szkola, obok dom	Kurów 163	wiejska	1918	mur
46.	Wiatrak	Kurów 195	J. Łydlia	1888	drewno
47.	Dom	Małyszyn 12	S. Kubik	kon. XIV, przeniesiony 1925	drewno
48.	Dom	Małyszyn 15	A. Kawak	1929	drewno
49.	Dom	Małyszyn 18	H. Ścigała	ok. 1930	mur
50.	Dom	Małyszyn 24	Z. Wątroba	1929	mur
51.	Dom	Małyszyn 25	Cz. Kryztofiński	1929, okna 1985	mur
52.	Zespół dworski – dwór, obok Stacja Doświadczalna	Masłowice	Stacja Doświadczalna Oceny Roślin	ok. 1830, dobud. ok. 1834, restaur. 1989	mur
53.	Zespół dworski – oficyna, obok magazyn	Masłowice	Stacja Doświadczalna Oceny Roślin	ok. poł. XIX w.	mur
54.	Zespół dworski – stajnie, obok magazyn	Masłowice	Stacja Doświadczalna Oceny Roślin	ok. 1820 -30	mur
55.	Zespół dworski – park (buk, dąb, cis, modrzewie)	Masłowice	Stacja Doświadczalna Oceny Roślin	ok. poł. XIX w.	mur
56.	Dom	Masłowice 4	T. Bąk	1918	mur
57.	Dom	Masłowice 22	J. Matasiak	pocz. XX w.	drewno
58.	Dom	Masłowice 67	E. Jaworek	1945	mur
59.	Dom	Masłowice 68	Z. Wrzosek	1945	drewno
60.	Dom	Masłowice 85	H. Grobelny	1939-43	mur
61.	Dom	Masłowice 104	J. Gmyrek	lata 30-te XX w.	drewno
62.	Dom	Niedzielsko ul. Fabryczna 49	J. L. Mijakowski		
63.	Zespół Cukrowni – dom dla pracowników kół	Niedzielsko ul. Długosza	Cukrownia Wieluń	1914	mur

64.	Zespół Cukrowni – dom dyrektora	Niedzielsko ul. Długosza	Cukrownia Wieluń	1912	mur
65.	Zespół Cukrowni – biura	Niedzielsko ul. Długosza	Cukrownia Wieluń	1914	mur
66.	Zespół Cukrowni – fabryka	Niedzielsko ul. Długosza	Cukrownia Wieluń	1912, dobud. 1974	mur
67.	Dworek, obok szkoła	Olewin	UMiG	ok. poł. XIX w.	mur
68.	Urząd Gminy, obok dom	Olewin 1	C. Kleszcz	lata 20-te XX w.	mur
69.	Dom	Olewin 4	A. Wlazka	1931	drewno
70.	Dom	Olewin 31	S. Kucharczyk	1911	drewno
71.	Zespół kościoła paraf. p.w. św. Wojciecha	Ruda, ul. św. Wojciecha	paraf. rzymsk. – katol.	1142, przebud. 1420, 1540, 1693, 1803, restaur. 1820, 1942, 1946	mur
72.	Zespół kościoła paraf. p.w. św. Wojciecha	Ruda, ul. św. Wojciecha	paraf. rzymsk. – katol.	pocz. XX w.	mur
73.	Zespół kościoła paraf. p.w. św. Wojciecha	Ruda, ul. Rudzka 3a	paraf. rzymsk. – katol.	pocz. XX w.	mur
74.	Zespół kościoła paraf. p.w. św. Wojciecha	Ruda	paraf. rzymsk. – katol.	lata 20-te XX w.	mur
75.	Zespół dworski - dwór	Ruda, ul. Rudzka	Agencja Rynku Rolnego	poł. XIX w.	mur
76.	Zespół dworski - ośmiorak	Ruda, ul. Rudzka	Agencja Rynku Rolnego	kon. XIX w.	mur
77.	Zespół dworski - czworaki	Ruda, ul. Rudzka	Agencja Rynku Rolnego	kon. XIX w.	mur
78.	Zespół dworski - oficyna	Ruda, ul. Rudzka	Agencja Rynku Rolnego	1855	mur
79.	Zespół dworski - stróżówka	Ruda, ul. Rudzka	Agencja Rynku Rolnego	ok. poł. XIX w.	mur
80.	Zespół dworski - brama	Ruda, ul. Rudzka	Agencja Rynku Rolnego	ok. poł. XIX w.	mur
81.	Park dworski (kasztany, klony, wiąz)	Ruda, ul. Rudzka	Agencja Rynku Rolnego	poł. XIX w.	
82.	Dom	Ruda ul. Kasztelańska 3	wiejska	pocz. XX w.	mur
83.	Remiza, obok magazyn	Ruda ul. Kasztelańska 7	OSP w Rudzie	1922	mur

		Ruda, ul. Długa	W. Kucharczyk	ok. 1930	drewno
84.	Dom				
85.	Dom	Ruda, ul. Kasztelańska 5	M. Przebieraka	lata 20-te XX w.	mur
86.	Dom	Ruda, ul. Kasztelańska 13	M. Karczewska	1929	mur
87.	Dom	Ruda, ul. Kasztelańska 31	A. Przebieraka	lata 20-te XX w.	mur
88.	Dom	Ruda, ul. Kasztelańska 33	J. Szymański	pot. XIX w.	mur
89.	Dom	Ruda, ul. Kasztelańska 34	B. Czerniak	ok. 1922	mur
90.	Dom	Ruda, ul. Rudzka 5	B. Sobera	1914	mur
91.	Zagroda, dom	Ruda, ul. Rudzka 10	R. Preś	1945	drewno
92.	Zagroda, stodoła	Ruda, ul. Rudzka 10	R. Preś	1946	drewno
93.	Dom	Ruda, ul. Rudzka 12a	M. Szer	1935	mur
94.	Dom	Ruda, ul. Rudzka 22	J. Kępa	1935	mur
95.	Dom	Ruda	K. Graczyk	ok. 1880	mur
96.	Dom	Ruda ul. 18-ego Stycznia 37	Cz. Maras	1932	mur
97.	Dom	Ruda ul. 18-ego Stycznia 49a	A. Cieślak	1928	mur
98.	Dom	Ruda ul. 18-ego Stycznia 51	Z. Cichoń	lata 30-te XX w.	mur
99.	Dom	Ruda ul. 18-ego Stycznia 56			
100	Kaplica p.w. św. Piotra i Pawła	Ruda ul. św. Wojciecha 23 Sieniec	K. Drab, K. Napierała paraf. rzymsk. – katol. w Chotowie	1939 1902, rozbud. ok. 1970	mur mur
101	Dom	Sieniec 17	K. Domagała	1935	mur
102	Dom	Sieniec 31	W. Błaszczak	1935	drewno
103	Dom	Sieniec 76	A. Kruk	1946	mur

		Turów	paraf. rzymsk. – katol. w Chotowie	1902, dobud. przybudówka 1990	mur
104	Kaplica p.w. św. Barbary				
105	Szkoła, obok hurtowni towarów przemysłowych	Turów 151	UMiG Wieluń	ok. 1905	mur
106	Dom	Turów 6	A. Wiśniewska	1937	mur
107	Dom	Turów 86	J. Spychała	XIX/XX w.	drewno
108	Dom	Turów 132	A. Majchrowski	lata 30-te XX w. przeniesiony 1947	drewno
109	Dom	Turów 143	R. Strachlewski	ok. 1920	mur
110	Dom	Turów 145	M. Marciniak	1932	drewno
111	Dom	Turów 148	M. Madziara	1903	drewno
112	Dom	Turów 149	I. Zając	1932	drewno
113	Dom	Turów 158	H. Gałka	pocz. XX w.	drewno
114	Dom	Turów 163	A. Ciupa	pocz. XX w.	mur
115	Dom	Turów 165	A. Buliński	pocz. XX w., przebud. 1960	drewno
116	Dom	Zwiechy 172	J. Kucharski	1921	drewno

Tabela Nr 5

L.p.	Miejscowość	Przeważające typy		
		zabudowy	układu działek	dróg transportu rolniczego
1.	Bieniędzice	jednodrożny zwarty	pasmowy	równoległy
2.	Borowiec	jednodrożny zwarty	pasmowy	równoległy
3.	Dąbrowa	wielodrożny	pasmowy	równoległy
4.	Gaszyn	wielodrożny	pasmowy	równoległy
5.	Jodłowiec	jednodrożny zwarty	pasmowy	koncentryczny
6.	Kadłub	jednodrożny zwarty	pasmowy	koncentryczny
7.	Kurów	wielodrożny	pasmowy	równoległy
8.	Małyszyn	jednodrożny zwarty	pasmowy	równoległy
9.	Masłowice	wielodrożny	pasmowy	koncentryczny
10.	Nowy Świat	jednodrożny zwarty	blokowo-pasmowy	koncentryczny
11.	Olewin	wielodrożny	blokowo-pasmowy	równoległy
12.	Piaski	jednodrożny zwarty	blokowo-pasmowy	koncentryczny
13.	Ruda	wielodrożny	pasmowy	równoległy
14.	Rychłowice	jednodrożny zwarty	blokowo-pasmowy	koncentryczny
15.	Sieniec	jednodrożny zwarty	blokowo-pasmowy	koncentryczny
16.	Srebrnica	jednodrożny zwarty	blokowo-pasmowy	koncentryczny
17.	Starzenice	jednodrożny zwarty	pasmowy	równoległy
18.	Turów	jednodrożny zwarty	pasmowy	równoległy
19.	Urbanice	jednodrożny zwarty	pasmowy	koncentryczny
20.	Widoradz Dolny i Górny	jednodrożny zwarty	pasmowy	równoległy

3. 4. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej

3.4.1. Zagadnienia społeczno – gospodarcze

Demografia

Na koniec 1998 roku ludność miasta wynosiła 25697 osób, w tym 12147 mężczyzn.

Na 1 km² przypadało 1511,6 osób. Ilość kobiet na 100 mężczyzn wynosiła 111,5.

Natomiast teren gminy w 19 wsiach sołeckich zamieszkiwało 8841 osób, w tym 4404 mężczyzn. Wskaźnik osób na 1 km² wynosił 77,5.

Liczba ludności miasta i gminy od 1990 roku prawie nie uległa zmianie. Ruch naturalny ludności i migracja ludności w 1998 roku przedstawiał się następująco (w liczbach bezwzględnych) :

	miasto	gmina
- ilość zawartych małżeństw	135	57
- ilość urodzeń żywych	194	119
- ilość zgonów ogółem	206	99
- przyrost naturalny	-12	20
- odpływ ludności	377	230
- napływ ludności	335	189
- saldo migracji	- 42	- 41

Ludność według wieku w 1998 roku przedstawiała się następująco :

	miasto	gmina
0 – 19 lat	7586	2598
20 – 59 lat	14706	4489
60 – 64 lat	1032	426
65 lat i więcej	2373	1318

Pracujący w gospodarce narodowej w 1998 roku (bez zakładów osób fizycznych o liczbie pracujących do 5 osób) – według stanu na dzień 30 listopada 1998 roku.

	miasto	gmina
ogółem	10804	706
w tym :		
- przemysł	4475	389
- budownictwo	694	18

- handel i naprawy	1317	45
- transport, gospodarka magazynowa	734	13
i łączność		
- edukacja	748	139
- ochrona zdrowia i opieka społeczna	1463	9

Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane w 1998 roku przedstawiały się następująco:

- liczba mieszkań	8289	2262
- ilość izb	29407	8754
- powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	475279	172381
- przeciętna liczba izb w mieszkaniach	3,55	3,87
- liczba osób w jednym mieszkaniu	2,99	3,90
- liczba osób / 1 izbę	0,84	1,01
- powierzchnia użytkowa w m ² / 1 mieszk.	57,3	76,2
- powierzchnia użytkowa w m ² / 1 osobę	19,2	19,5

Infrastruktura społeczna

- Szkoły podstawowe, gimnazja i licea na terenie m. Wielunia
- Zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 26 marca 1999 roku w sprawie przekształcenia szkół podstawowych w Wieluniu Rada postanowiła:
 - przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową Nr 1 w Wieluniu o strukturze organizacyjnej klas I – VIII w Szkołę Podstawową Nr 1 w Wieluniu o zmiennej strukturze organizacyjnej w latach 1999 – 2004,
 - przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową Nr 2 w Wieluniu o strukturze organizacyjnej klas I – VIII w sześcioletnią Szkołę Podstawową Nr 2 w Wieluniu o strukturze organizacyjnej klas I - VI,
 - przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową Nr 4 w Wieluniu o strukturze organizacyjnej klas I – VIII w sześcioletnią Szkołę Podstawową Nr 4 w Wieluniu o strukturze organizacyjnej klas I - VI,
 - przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową Nr 5 w Wieluniu o strukturze organizacyjnej klas I – VIII w sześcioletnią Szkołę Podstawową Nr 5 w Wieluniu o strukturze organizacyjnej klas I – VI.

Ponadto Rada Miejska w Wieluniu w dniu 15 marca 1999 roku podjęła uchwałę Nr VII/42/99 w sprawie założenia gimnazjów i tak założono z dniem 1 września 1999 roku :

- Gimnazjum Nr 1 w Wieluniu w wyodrębnionej części budynku Szkoły Podstawowej Nr 1,
- Gimnazjum Nr 2 w Wieluniu w wyodrębnionej części budynku Szkoły Podstawowej Nr 2,
- Gimnazjum Nr 3 w Wieluniu w wyodrębnionej części budynku Szkoły Podstawowej Nr 3.

Licea ogólnokształcące w ilości 5 pozostają bez zmian.

Odnosnie terenu gminy Wieluń placówki oświaty, tj. szkoły podstawowe i gimnazja z dniem 1 września 1999 roku Rada Miejska w Wieluniu postanowiła :

- zlikwidować z dniem 31 sierpnia 1999 roku Szkołę Podstawową w Kadłubie, Szkołę Podstawową w Turowie i Szkołę Podstawową w Olewinie oraz utworzyć z dniem 1 września 1999 roku :
 - Szkołę Filialną w Turowie z klasami I - III, będącą integralną częścią Szkoły Podstawowej w Kurowie,
 - Szkołę Filialną w Olewinie z klasami I - III, będącą integralną częścią Szkoły Podstawowej w Sieńcu,
 - Szkołę Filialną w Kadłubie z klasami I - III, będącą integralną częścią Szkoły Podstawowej w Gaszynie,
- przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową w Niedzielsku o strukturze organizacyjnej klas I - VIII, w sześcioletnią Szkołę Podstawową w Niedzielsku,
- przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową w Sieńcu o strukturze organizacyjnej klas I - VIII, w sześcioletnią Szkołę Podstawową w Sieńcu,
- przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową w Rudzie o strukturze organizacyjnej klas I - VIII, w sześcioletnią Szkołę Podstawową w Rudzie,
- przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową w Gaszynie o strukturze organizacyjnej klas I - VIII, w sześcioletnią Szkołę Podstawową w Gaszynie,

- przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową w Kurowie o strukturze organizacyjnej klas I - VIII, w sześcioletnią Szkołę Podstawową w Kurowie,
- przekształcić z dniem 1 września 1999 roku Szkołę Podstawową w Masłowicach o strukturze organizacyjnej klas I - VIII, w sześcioletnią Szkołę Podstawową w Masłowicach,

Do Gimnazjum Nr 1 w Wieluniu uczęszczać będą uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 4 oraz ze szkół podstawowych z Masłowic, Olewina i Sieńca.

Do Gimnazjum Nr 2 w Wieluniu uczęszczać będą uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 2 oraz ze Szkoły Podstawowej w Rudzie.

Do Gimnazjum Nr 3 w Wieluniu uczęszczać będą uczniowie ze Szkoły Podstawowej Nr 5 oraz ze szkół podstawowych w Kadłubie, Niedzielsku, Turowie, Kurowie i Gaszynie.

Z placówek wychowania przedszkolnego na terenie miasta Wielunia działało pięć przedszkoli, w których było 813 przedszkolaków, natomiast na terenie wiejskim było tylko jedno przedszkole na 20 miejsc.

W 1998 roku na terenie miasta było 25 placówek szkolnictwa zawodowego: w tym 5 szkół zasadniczych i 20 szkół średnich i policealnych, do których uczęszczało 4066 osób.

Z zakresu kultury na terenie miasta istniały 4 placówki biblioteczne w tym: 1 biblioteka, 2 filie i 1 punkt biblioteczny. Na jedną placówkę biblioteczną przypadało 8565,7 osób. Natomiast na terenach wiejskich było 5 placówek bibliotecznych w tym 4 filie i 1 punkt biblioteczny. Liczba ludności na 1 placówkę wynosiła 2207,8 osób.

Na terenie miasta istniało jedno kino z 578 miejscami na widowni.

W zakresie zdrowia i opieki społecznej na terenie miasta znajdował się jeden szpital na 464 miejsc, pięć przychodni i 10 aptek. Natomiast na terenie wiejskim działał jeden ośrodek zdrowia i jedna apteka.

Z zakresu turystyki w 1998 roku na terenie miasta był jeden obiekt noclegowy na 38 miejsc, natomiast na terenie gminy - dwa obiekty o 48 miejscach.

Z zakresu placówek pocztowych i usług telekomunikacyjnych na terenie miasta działały 4 placówki. Na 10 tys. mieszkańców przypadało 1,6 placówki.

Działalność gospodarcza

Na terenie miasta Wielunia według stanu na dzień 31 grudnia 1998 roku (według wybranych sekcji EKD) zarejestrowanych było ogółem 2528 podmiotów gospodarczych, w tym:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	24
- działalność produkcyjna	278
- budownictwo	214
- handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów oraz art. przeznaczenia osobistego	1094
- hotele i restauracje	44
- transport, gospodarka magazynowa i łączność	112
- obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów	304
- ochrona zdrowia i opieka społeczna	146
- pozostałą działalność	167

Natomiast na terenie gminy zarejestrowanych było 397 podmiotów gospodarczych w tym:

- rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	46
- działalność produkcyjna	43
- budownictwo	37
- handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów oraz art. przeznaczenia osobistego	159
- hotele i restauracje	14
- transport, gospodarka magazynowa i łączność	29
- obsługa nieruchomości, wynajem i działalność związana z prowadzeniem interesów	24
- ochrona zdrowia i opieka społeczna	11
- pozostałą działalność	19

Jak wynika z powyższego, profil działalności jest zróżnicowany. Przeważają podmioty gospodarcze prowadzące handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów oraz artykułów przeznaczenia osobistego.

Możliwości rozwoju rolnictwa

Przy rozpatrywaniu warunków środowiska pod kątem wpływu na rolnictwo wzięto pod uwagę następujące elementy: rzeźbę terenu, warunki wodne, glebę oraz klimat.

Oceniając rzeźbę terenu z punktu widzenia możliwości rozwoju rolnictwa należy stwierdzić, że głównym czynnikiem ograniczającym są miejsca występujące o dużych nachyleniach. Obszary te występują głównie w części południowej w rejonie wsi Gaszyn, Rychłowice i Kadłub.

Obszar gminy charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem warunków glebowych. Występują tutaj obszary gleb zarówno o dobrych i bardzo dobrych warunkach, jak i słabych lub bardzo słabych.)

Najlepsze gleby tego obszaru to głównie gleby bielcowe pszenne dobre lub pszenno – żytnie w klasach bonitacji III a – III b, wytworzone z glin lekkich, czasami nieco spiaszczonych od powierzchni. Dość rzadko w warstwach do 100 cm występują pyły zwykłe. Charakteryzują się one wysoką zawartością składników pokarmowych, dobrymi warunkami wodno – powietrznymi, dobrą strukturą i są łatwe do uprawy. Przy prawidłowym gospodarowaniu pozwalają uzyskiwać wysokie plony większości gatunków uprawnych.

Do grupy tej zaliczono również niewielkie obszary gleb zbożowo – pastewnych mocnych oraz pszennych wadliwych. Są to głównie czarne ziemie lub gleby brunatne o takim samym gatunku w klasach III a – IV a z małym udziałem IV b, dorównujące w/w glebom zawartością składników pokarmowych. Jedynie ze względu na wadliwe stosunki wodne (okresowe nadmiary lub niedobory wilgotności) ich bonitacja jest aktualnie niższa. Ich wartość potencjalna jest równa wartości w/w gleb pszennych.

Gleby zbożowo – pastewne mocne i pszenne wadliwe wymagają specjalnego doboru gatunków i odmian o znacznej tolerancji w stosunku do warunków wodnych. Plony są tutaj w dużym stopniu zależne od warunków pogody.

Gleby opisanej grupy dominują w części środkowej (na północ i wschód od miasta Wielunia, w okolicach wsi Rudy) i południowej granicy (okolice wsi Kadłub).

Nieco gorsze warunki do uprawy posiadają gleby bielcowe, brunatne lub rzadziej czarna ziemia wytworzona głównie z piasków gliniastych w klasach bonitacji IVa –

IVb. Są to gleby żytnio – ziemniaczane dobre z małym udziałem żytnio – ziemniaczanych słabych i zbożowo – pastewnych w klasie IV b. Charakteryzują się one mniejszą zawartością składników pokarmowych, większą wrażliwością na suszę i stwarzają średnio korzystne warunki do uprawy. Najbardziej nadają się pod uprawy roślin z grupy żytnio – ziemniaczanych, lecz korzystna bywa również uprawa owsa, jęczmienia, koniczyny białej, saradeli oraz niektórych warzyw, zwłaszcza z grupy marchwiowych.

Gleby te dominują w części środkowej oraz na zachodzie gminy.

Gleby obu wymienionych grup są predystynowane do wysoko towarowej produkcji roślinnej i rejonu o ich dominacji podlegają bezwzględnej ochronie przed zagospodarowaniem innego rodzaju.

W części północnej i północno – wschodniej oraz na zachodzie gminy duży procent powierzchni zajmują ubogie gleby piaszczyste. Wyróżniono wśród nich dwie grupy.

W pierwszej z nich dominują gleby brunatne lub bielcowe żytnio – ziemniaczane słabe z małym udziałem czarnych gleb lub mad zbożowo – pastewnych słabych. Są one najczęściej wytworzone z płytkich lub średnio głębokich piasków słabo gliniastych zalegających na piasku luźnym i zaliczają się do klasy bonitacji.

Charakteryzują się one małą zawartością składników pokarmowych i niezbyt korzystnymi stosunkami wodno – powietrznymi. Podniesienie stopnia ich kultury jest bardzo trudne i wymaga sztucznego nawodnienia i odwadniania w różnych porach sezonu wegetacyjnego oraz stosowania znacznych ilości nawozów. Przydatne są one pod uprawę żyta, ziemniaków, łubinu żółtego, a na glebach wilgotnych – kapusty, brukwi i innych mało wymagających roślin pastewnych przy założeniu, że plony nie będą bardzo wysokie. Uprawa owoców i warzyw jest na ogół mało opłacalna. Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i mogą być wykorzystane na cele nierolnicze.

Najuboższe gleby w gminie, to żytnio – łubinowe gleby brunatne wylugowane wytworzone z piasków luźnych w V – VI klasie bonitacji. Są one bardzo przepuszczalne i suche, w związku z czym również bardzo ubogie w składniki pokarmowe, a także próchnicę.

Brak jest praktycznych możliwości podniesienia ich wartości. Nadają się głównie do pod uprawę żyta lub łubinu żółtego. W warunkach gospodarki drobnotowarowej ich uprawa jest bliska granicy opłacalności, w gospodarce wielkotowarowej jest nieopłacalna.

Gleby te nie podlegają prawnej ochronie i powinny być przeznaczone na cele nierolnicze w pierwszej kolejności.

Doliny rzeczne i obniżenia terenu wypełnione są glebami hydrogenicznymi o zróżnicowanym składzie mechanicznym i różnych stosunkach wodnych, głównie w klasach III – V.

Występują na nich głównie użytki zielone o średniej (klasy III – IV bonitacji użytków zielonych) lub słabej (klasa V bonitacji użytków zielonych) wartości. Są to obszary chronione przed zagospodarowaniem poza rolniczym (zabudowa oraz wprowadzanie innego rodzaju przegród powodujących przerwanie ciągłości powiązań ekologicznych realizujących się za pośrednictwem dolin rzecznych) oraz przed zakłóceniem stosunków wodnych i chemizacją środowiska przyrodniczego.

Dominującymi typami siedlisk są bór świeży i bór mieszany wilgotny. Inne typy siedlisk zajmują niewielki procent powierzchni. Dwa największe kompleksy leśne (w północnej i południowo-wschodniej części gminy) posiadają dobre warunki do rekreacji. Dominują tutaj drzewostany sosnowe w wieku powyżej 40 lat o umiarkowanym zwarcie, zwłaszcza w warstwach podszytu i drzewostanu, umożliwiającym swobodną penetrację. Lasy te odznaczają się znaczną atrakcyjnością krajobrazową, korzystnym mikroklimatem, a przy tym także stosunkowo znaczną odpornością roślinności i elementów środowiska przyrodniczego.

Inne lasy ze względu na małe powierzchnie, zbyt duże zwarcie roślinnością, niską odporność, wilgotne lub bagienne podłoże aktualnie powinny zostać wyłączone z użytkowania rekreacyjnego.

Gmina Wieluń jest gminą typowo rolniczą, brak jest obiektów o szkodliwym i uciążliwym działaniu – poza dzielnicą przemysłowo-składową Wielunia.

Reasumując stan higieny powietrza atmosferycznego na terenie gminy należy uznać za dobry.

- Najlepszymi warunkami topoklimatycznymi cechują się obszary wyniesione o suchym podłożu wskazane do upraw sadowniczych, warzywnych i rolnych.
- Dobrymi warunkami topoklimatycznymi z punktu widzenia upraw rolniczych i warzywniczych cechują się obszary nizinne o wodzie gruntowej zalegającej głębiej niż 2 m od powierzchni.

- Tereny o topoklimacie nizinnym o płytko zalegającej (płycej niż 2 m) wodzie gruntowej są wskazane dla upraw wymagających dużej ilości wilgoci.
- Niewskazana jest zmiana formy użytkowania lasów, których na terenie gminy jest stosunkowo niewiele.
- Dobrymi warunkami z punktu widzenia upraw cechują się tereny w sąsiedztwie powierzchni leśnych, szczególnie tych, które wymagają znacznej ilości wilgoci, małych amplitud dobowych temperatury i wilgotności, a jednocześnie nie wymagają dużej ilości słońca. Są to tereny bardzo zacienione.

Użytkowanie gruntów według granic administracyjnych w gospodarce całkowitej w 1998 roku (stan w czerwcu) przedstawiało się następująco:

	miasto w ha	gmina w ha
- ogólna powierzchnia gruntów	1690	11430
- użytki rolne razem	1024	8356
w tym :		
- grunty orne	937	6087
- sady	26	43
- łąki	58	935
- pastwiska trwałe	3	391
- lasy i grunty leśne	17	1848

Natomiast użytkowanie gruntów według granic administracyjnych w gospodarstwach indywidualnych w 1998 roku (stan z czerwca) przedstawiała się następująco:

	miasto w ha	gmina w ha
- ogólna powierzchnia gruntów	1121	8939
- użytki rolne razem	1024	8160
w tym :		
- grunty orne	937	6795
- sady	26	43
- łąki	58	935
- pastwiska trwałe	3	391
- lasy	17	409

Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach indywidualnych w 1998 roku (łącznie miasto i gmina) przedstawiało się następująco:

ogółem	7400
w tym :	
- zboża	3990
- ziemniaki	2670
- przemysłowe	38

Zbiory zbóż i ziemniaków w gospodarstwach indywidualnych w 1998 roku były następujące (w tonach):

- zboża podstawowe ogółem	12916
w tym :	
- pszenica	5404
- żyto	4230
- jęczmień	863
- owies	308
- pszenżyto	769
- ziemniaki	64080

Plony zbóż i ziemniaków z jednego ha w dt w 1998 roku dla miasta i gminy łącznie były następujące:

- zboża podstawowe ogółem	32,4
w tym :	
- pszenica	36,0
- żyto	30,0
- jęczmień	28,8
- owies	25,0
- pszenżyto	34,3
- ziemniaki	240.

Korzystne warunki przyrodnicze umożliwiają wielokierunkowy rozwój rolnictwa. Grunty rolne najwyższych klas bonitacyjnych utrzymane są na ogół w wysokiej kulturze

rolnej. Większość z nich jest zmeliorowana, przy czym w znaczącym stopniu urządzenia melioracyjne wymagają odbudowy. Część użytków rolnych wymaga nowych zabiegów melioracyjnych.

Wysoki stopień urbanizacji oraz postępująca zabudowa podmiejskich wsi skutkująca systematycznym ubytkiem na cele nierolnicze gruntów rolnych, często wysokich klas bonitacyjnych sprawia, że koniecznym jest ustalenie rygorystycznego zakazu zabudowy na wybranych enklawach dysponujących najlepszymi warunkami glebowo – rolniczymi.

Na terenie opracowania występują konflikty przestrzenne i funkcjonalne w sferach :

- rolnictwo przy trasach komunikacyjnych z ruchem tranzytowym,
- rolnictwo czy zalesienie gruntów klas słabszych,
- realność i tempo wykonywania nowych melioracji czy usprawnienia starych systemów drenarskich.

3.5. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z diagnozy układu komunikacyjnego

3.5.1. Charakterystyka stanu istniejącego komunikacji w mieście

System komunikacyjny miasta

System komunikacji miasta składa się z:

- sieci uliczno – drogowej,
- miejskiej komunikacji zbiorowej, w tym obsługującej strefę podmiejską,
- linii kolejowej,
- pasażerskiej komunikacji autobusowej dla połączeń zewnętrznych w skali regionu i kraju.

Układ uliczno drogowy

Układ uliczno-drogowy jest najistotniejszym podsystemem transportowym. Sieć drogowa składa się z dróg (i ulic) publicznych zaliczonych do odpowiednich kategorii tj. krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Podstawowy układ uliczny tworzą drogi krajowe, wojewódzkie i większość powiatowych. Klasyfikowane są one jako

ulice główne ruchu przyspieszonego, główne i zbiorcze. Uzupełniającą sieć tworzą drogi gminne i niektóre powiatowe. Klasyfikowane są jako ulice lokalne, a znaczną część dróg gminnych klasyfikuje się jako dojazdowe. Dlatego w „studium” uwzględnia się tylko część dróg gminnych – istotnych dla sieci miejskiej i struktur przestrzennych, a klasyfikowanych jako ulice lokalne (wyjątkowo jako zbiorcze).

- Drogi krajowe, przebiegają obrzeżem śródmieścia, prowadzone są przez obszar miasta o intensywnej urbanizacji.

Drogi te w obszarze miasta licząc około 9,5 km posiadają jezdnie dwupasowe szerokości od 6,0m do 9,0m, nawierzchnię jezdni ulepszoną-bitumiczną i klasyfikowane są jako ulice główne ruchu przyspieszonego (GP) i ulice główne (G).

- Droga krajowa Nr 8, znaczenia krajowego i międzyregionalnego w relacji: Warszawa – Piotrków Tryb. – Bełchatów – Wieluń – Wieruszów – Kępno – Wrocław. W obszarze miasta przebiega ulicami: Warszawską – Głowackiego – Traugutta, które klasyfikowane są jako ulice główne ruchu przyspieszonego (GP).

Długość drogi około 4,0 km. Ulice są jednojezdniowe, dwupasowe.

- Droga krajowa Nr 45, znaczenia międzyregionalnego, w relacji: Złoczew (Sieradz) – Wieluń – Kluczbork – Opole. W obszarze miasta przebiega ulicami: Sieradzka – Kopernika - 3-ego Maja, które klasyfikowane są jako ulice główne (G).

Długość drogi około 4,5 km. Ulice są jednojezdniowe, dwupasowe.

- Droga krajowa Nr 489, znaczenia regionalnego, w relacji: Wieluń – Kłobuck – Częstochowa. W obszarze miasta przebiega ulicami: Piłsudskiego – Częstochowską, klasyfikowanymi jako ulice główne (G).

Długość drogi około 2,0 km. Ulice są jednojezdniowe, dwupasowe.

Wszystkie drogi krajowe pozostają w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych (GDDP), w Wieluniu ma siedzibę Rejon Dróg Krajowych – jednostka GDDP zajmująca się bezpośrednio drogami krajowymi.

- Drogi wojewódzkie w obszarze miasta liczą około 2,1 km :

- Droga wojewódzka Nr 481, w relacji: Łask – Wieluń, w obszarze miasta przebiega na odcinku około 100 m i łączy się z drogą krajową Nr 8.

- Droga wojewódzka Nr 486, w relacji: Wieluń – Działoszyn, w obszarze miasta przebiega na odcinku długości około 2,0 km ulicą 18-ego Stycznia. Ulica 18-ego Stycznia klasyfikowana jest jako ulica zbiorcza (Z).

Drogi wojewódzkie pozostają w Zarządzie Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi – Zarząd Dróg Wojewódzkich.

- Drogi powiatowe

Zgodnie z informacjami uzyskanymi w Zarządzie Dróg Powiatowych (Starostwo Wieluń) drogi powiatowe to 30 ulic o łącznej długości około 21,7 km. Większość ulic posiada jezdnie o nawierzchni utwardzonej (głównie ulepszonej-bitumicznej), a tylko 11,9% to jezdnie o nawierzchni nieutwardzonej (około 2,6 km).

Klasyfikację poszczególnych dróg powiatowych podano na planszy klasyfikacji układu drogowego w mieście.

Drogi (ulice) powiatowe pozostają w Zarządzie Starostwa Wieluńskiego – Zarządu Dróg Powiatowych.

- Drogi gminne

Sieć ulic gminnych zapewniających bezpośrednią obsługę obszarów i obiektów towarzyszy zagospodarowaniu i zainwestowaniu w poszczególnych rejonach miasta. Sieć ta liczy 100 ulic o łącznej długości około 35,7 km; z tego około 30,7% (tj. około 11,0 km) nie posiada jezdni o powierzchni utwardzonej.

W niniejszym studium uwzględniono tylko te ulice gminne, które są istotne dla kształtowania struktur przestrzennych w skali miasta, w aspekcie uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta. Uwzględnione ulice wraz z ich klasyfikacją podano na planszy klasyfikacji układu drogowego w mieście.

- Ulice osiedlowe

Dodatkowo w sieci ulicznej uwzględniono ulice osiedlowe istotne dla układu miejskiego i predystynowane do uznania za drogi publiczne. Są to: ulica Ciepłownicza w dzielnicy przemysłowej oraz ulice w osiedlu „Stare Sady” łączące ulicę 18-ego Stycznia i ulicę Częstochowską.

▪ Ruch samochodowy

Ruch samochodowy, a w zasadzie obciążenie sieci uliczno-drogowej w odczuciu użytkowników i mieszkańców jest duża, szczególnie dróg (ulic) krajowych w strefie śródmiejskiej. Jednak wg pomiarów generalnych z 1995r. (Transprojekt – Ruch drogowy 1995 r.) wielkości natężeń ruchu samochodowego należą do średnich i wynosiły: 7600 - 6400 poj/dobę/2 kierunki na drodze Nr 8, 4400 - 2500 poj/dobę/2 kierunki na drodze Nr 45, 3100 poj/dobę/2 kierunki na drodze Nr 489.

Należy jednak podkreślić, że ruch ciężarowy oraz istniejący ruch lokalny, powodują w mieście negatywnie odbierane – realne znaczne uciążliwości. Wzmagane są utrudnienia ruchu i wywoływane przez ten ruch uciążliwości (stosunkowo niskimi parametrami ulic oraz ich obudową obiektami w znacznej części wrażliwymi na uciążliwości) powodowane przez ruch samochodowy.

Podstawowe skrzyżowania na ciągach dróg krajowych wyposażone są w urządzenia sygnalizacji świetlnej.

Reasumując stwierdza się, że najistotniejsze cechy sieci uliczno-drogowej są następujące:

- Generalnie ulice i drogi posiadają niezbyt wysokie parametry – są to jezdnie dwupasowe. Rosnący ruch samochodowy wskazuje na potrzebę, na głównych kierunkach potoków ruchu ulic o jezdniach wielopasowych, w tym dwujezdniowych.
- Modernizacja istniejących jezdni jest ograniczona, a niektórych (np. w centrum) niewskazana i niemożliwa poprzez istniejącą zabudowę. Dlatego wskazany jest rozwój sieci ulicznej poprzez realizację nowych tras, w tym typu obwodnicowego.
- Niekorzystne są przebiegi dróg krajowych przez obszar śródmieścia i w sąsiedztwie osiedli mieszkaniowych. Niezbędne są obwodnice peryferyjne i zewnętrzne.
- Wskazane są modernizacje skrzyżowań, głównie poprzez rozbudowę wlotów.
- Do rozważenia pozostaje wprowadzenie strefy ograniczonej dostępności dla ruchu samochodowego w obszarze centrum.

Miejska komunikacja zbiorowa

Miasto obsługiwane jest przez 9 miejskich (i podmiejskich) linii autobusowych. W strefie podmiejskiej niektóre linie prowadzone są do miejscowości: Dąbrowa, Widoradz i Olewin, Ruda i Wierzchlas, Urbanice – Małyszyn – Masłowice – Staw, Turów i Kurów.

Autobus pozostanie także w przyszłości rodzajem miejskiej komunikacji zbiorowej dla miasta i strefy podmiejskiej.

Kolei

Przez miasto przebiega jednotorowa zelektryfikowana linia kolejowa w relacji: Herby Nowe – Wieluń – Wieruszów – Kępno. Jest to uzupełniająca linia dla podstawowego połączenia trasy Nr 320 w relacji Śląsk (Tarnowskie Góry) – Kluczbork – Kępno – Ostrów Wlkp. – Jarocin – Poznań. W obszarze miasta linia posiada stację Wieluń oraz stację Wieluń – Dąbrowa.

Kolej zapewnia poprawne powiązania w skali regionu i kraju.

Zamiejska komunikacja autobusowa

Wieluń posiada dworzec PKS, przez który przebiega szereg linii do obszaru regionu, w skali kraju i lokalnych połączeń z jednostkami osadniczymi.

Reasumując stwierdza się, że uwarunkowania generalne wynikające ze stanu istniejącego są następujące:

- Powiązania zewnętrzne Wielunia z regionem w skali województwa oraz w skali międzyregionalnej i krajowej oceniać należy jako dobre, realizowane głównie poprzez drogi krajowe. Stale rosnący ruch samochodowy wymagać będzie modernizacji niektórych z dróg krajowych.
- Niekorzystny przebieg przez miasto dróg krajowych, zwłaszcza drogi Nr 8 i Nr 45, wymaga ich nowego prowadzenia w zasadzie jako obwodnice.
- Sieć miejska uliczno-drogowa wymaga istotnych przekształceń oraz rozwoju układu i modernizacji do wyższych parametrów. Wskazana wydaje się większa hierarchizacja tras oraz uzupełnienia o trasy pozaśródmiejskie i peryferyjne.
- Zasadnym wydaje się wprowadzenie ograniczenia dostępności dla ruchu oraz ograniczenia prędkości w strefie centralnej.

- Komunikacja zbiorowa powinna być rozwijana poprzez linie autobusowe.
- Jako uwarunkowania szczególne wskazuje się:
 - realizację obwodnicy miasta dla drogi krajowej Nr 8,
 - rozpatrzenie ponowne realizacji magistrali kolejowej relacji: Lublin – Bełchatów – Wieluń – Wrocław.

3.5.2. Charakterystyka stanu istniejącego komunikacji w gminie

System komunikacyjny gminy

System komunikacyjny gminy, podobnie jak miasta składa się z:

- sieci drogowej,
- linii kolejowej,
- linii podmiejskich komunikacji zbiorowej, wybiegających z miasta Wielunia,
- pasażerskiej komunikacji autobusowej, głównie w relacjach lokalnych i regionalnych.

Układ drogowy

Układ drogowy jest najistotniejszym elementem systemu i najważniejszym w obsłudze gminy. Sieć drogowa składa się z dróg: krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Ponadto występuje szereg dróg obsługujących wsie i dróg gospodarczych nieustanowionych jako publiczne.

■ Drogi krajowe

Drógi te w obszarze gminy liczą około 20,7 km, posiadają jezdnie dwupasowe o nawierzchni ulepszonej bitumicznej.

- Droga krajowa Nr 8, znaczenia krajowego i międzyregionalnego, w relacji: Warszawa – Piotrków Tryb. – Bełchatów – Wieluń – Kępno – Wrocław, w obszarze gminy liczy około 11,8 km i przebiega przez obszar zabudowany niektórych wsi.
- Droga krajowa Nr 45 znaczenia międzyregionalnego, w relacji: Złoczew (Sięradz) – Wieluń – Kluczbork – Opole, w obszarze gminy liczy około 5,9 km.
- Droga krajowa Nr 489, znaczenia regionalnego, w obszarze gminy liczy około 3,0 km.

Drogi krajowe zapewniają główne powiązania zewnętrzne, a pozostają w zarządzie GDDP.

■ Drogi wojewódzkie

- Droga wojewódzka Nr 481, w relacji: Wieluń – Widawa – Łask, w obszarze gminy liczy około 8,0 km, posiada jezdnię dwupasową o nawierzchni bitumicznej.
- Droga wojewódzka Nr 486, w relacji: Wieluń – Działoszyn, w obszarze gminy liczy około 3,8 km. Posiada jezdnię dwupasową o nawierzchni bitumicznej.

Drogi wojewódzkie zapewniają powiązania zewnętrzne i pozostają w zarządzie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.

■ Drogi powiatowe

Sieć dróg powiatowych składa się z 11 dróg o łącznej długości około 45,5 km. Obsługują one podstawowe jednostki osadnicze (wsie) gminy. Drogi te posiadają jezdnie dwupasowe o nawierzchni bitumicznej na długości 38,1 km (tj. około 84%). Natomiast 7,4 km (tj. około 16%) dróg posiada nawierzchnię nieulepszoną.

Drogi powiatowe pokazano na planszy układu komunikacyjnego gminy.

Pozostają one w zarządzie Starostwa Wieluńskiego.

■ Drogi gminne

Sieć dróg gminnych składa się z 15 dróg o łącznej długości około 28,9 km. Obsługują one poszczególne jednostki osadnicze – wsie.

Sieć dróg gminnych wymaga rozszerzenia i rozwoju.

Kolej

Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa Herby Nowe – Wieluń – Kępno, która jednak nie posiada przystanków w tym obszarze. Obsługa gminy może odbywać się poprzez stację w obszarze miasta Wielunia.

Podmiejskie linie autobusowe

Podmiejskie linie autobusowe komunikacji zbiorowej miasta Wielunia obsługują szereg wsi tj.: Dąbrowa, Widoradz, Olewin, Ruda, Wierzchlas, Urbanice, Małyszyn,

Masłowice, Staw, Turów, Kurów. Linie te zapewniają korzystną obsługę komunikacyjną, w tym przede wszystkim połączenia z miastem Wieluniem.

Pasażerska komunikacja autobusowa w relacjach lokalnych i regionalnych

Pasażerska komunikacja autobusowa w relacjach lokalnych i regionalnych zapewniana jest przez linie, głównie PKS, prowadzone generalnie drogami krajowymi, wojewódzkimi i powiatowymi. W zewnętrznych relacjach krajowych do wykorzystania pozostaje dworzec PKS w Wieluniu.

Reasumując można stwierdzić, że uwarunkowania generalne wynikające ze stanu układu komunikacji są następujące:

- Powiązania zewnętrzne gminy Wieluń w skali województwa i kraju, realizowane głównie przez drogi krajowe, ocenić można jako dobre.
- Podkreślić należy korzystne połączenia z ośrodkiem regionalnym jakim jest miasto Wieluń.
- Rosnący ruch samochodowy wymagać będzie modernizacji dróg krajowych, a także pozostałych, w tym uwzględnienia uciążliwości tego ruchu dla otaczającej zabudowy w jednostkach osadniczych (wsiach).
- Intensyfikacji działań wymaga modernizacja nawierzchni dróg, w tym eliminacja nawierzchni nieutwardzonych oraz rozwój sieci dróg gminnych.
- Podobnie jak w odniesieniu do miasta Wielunia, wskazuje się uwarunkowania szczególne:
 - realizację obwodnicy dla drogi krajowej Nr 8,
 - ponowne rozpatrzenie propozycji realizacji magistrali kolejowej relacji: Lublin – Bełchatów – Wieluń – Wrocław.

3.6. Uwarunkowania polityki przestrzennej miasta i gminy wynikające z aktualnego poziomu obsługi przez infrastrukturę techniczną

3.6.1. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną miasta

Zaopatrzenie w wodę

- Źródła wody

Źródłem służącym zaopatrywaniu miasta w wodę są wody podziemne występujące w utworach górnej jury. Woda w utworach jurajskich występuje na terenie miasta na głębokości około 200 m poniżej poziomu terenu i ujmowana jest za pomocą studni eksploatowanych przez Przedsiębiorstwo Komunalne sp.z.o.o. w Wieluniu.

Przez w/w przedsiębiorstwo woda ujmowana jest również z utworów czwartorzędowych. Poziom wody w tych utworach zalega na głębokości 10 - 35 m od poziomu terenu.

Wody ujmowane z w/w utworów są na ogół dobrej jakości, zawierają jednak ponadnormatywne ilości żelaza i manganu, w związku z tym przy wykorzystaniu ich dla celów pitnych wymagają prostego uzdatniania. Wydajności ujęć scharakteryzowanych poniżej zaspokajają potrzeby miasta i wsi Ruda oraz Gaszyn połączonych w jeden system wodociągowy.

Ze względu na nieprzepuszczalność podłoża wokół ujęć niewymagane jest opracowanie stref ochrony pośredniej.

Charakterystyka ujęć wodociągu komunalnego.

Tabela nr 1

Lp.	Nazwa ujęcia lokalizacja	Poziom wodonośny	Zatwierdzone zasoby wody m ³ /h	Pozwolenie na pobór m ³ /h	Głębokość otworu m.	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
1	ul. Częstochowska - ujęcie nr 1 - ujęcie nr 3 - ujęcie nr 4	górna jura	120	120	300,0 290,5 311,0	Praca dwóch ujęć jednocześnie
2	Cukrownia Wieluń	górna jura	75	70	281,0	
3	Ruda - ujęcie nr I - ujęcie nr II - ujęcie nr III	górna jura	126	126	41,0 40,0 42,5	
4	ul. Piłsudskiego - ujęcie nr 1 - ujęcie nr 2	czwartorzęd	70	50	16,4 20,4	
5	Turów	górna jura	38,18	7,5	155,0	1 otwór

Pozwolenie na łączny pobór dla miasta i wsi Ruda wynosi:

$$Q_{h \max} = 366 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{d \max} = 6725 \text{ m}^3/\text{d}$$

■ Stan systemu wodociągowego

Woda ujmowana przez scharakteryzowane wyżej ujęcia poddawana jest procesowi uzdatniania na stacjach:

- przy ul. Częstochowskiej w układzie dwustopniowego podnoszenia wody (z pompownią II° zlokalizowaną w budynku stacji uzdatniania) poprzez filtry i hydrofory woda podawana jest do sieci miejskiej. Na terenie stacji zlokalizowane są zbiorniki wody czystej o pojemności $V = 3000 \text{ m}^3$,
- Cukrownia Wieluń - w układzie jednostopniowego podnoszenia z ujęcia poprzez odżelaziacze i hydrofory podawana jest do sieci miejskiej,
- Ruda - woda do sieci miejskiej podawana jest w układzie jednostopniowym (bez uzdatniania) przy współpracy z hydroforami,
- przy ul. Piłsudskiego - woda pobierana z ujęcia w układzie jednostopniowego podnoszenia wody poprzez odżelaziacze i hydrofory,
- Turów - woda do sieci miejskiej podawana jest w układzie jednostopniowym.

Oprócz ujęć i stacji komunalnych na terenie miasta funkcjonują ujęcia przemysłowe. Cukrownia Wieluń posiada ujęcie wgłębne (scharakteryzowane wyżej) oraz powierzchniowe (do celów produkcyjnych). Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska posiada ujęcie wód podziemnych o zatwierdzonych zasobach $Q = 200 \text{ m}^3/\text{h}$.

■ Sieć wodociągowa

Miasto Wieluń w zasadzie zwodociągowane jest prawie w 97%.

Długość sieci wodociągowej wynosi - ca 114 km, przyłączy ok. 89 km.

Sieć wodociągowa budowana była w okresie po drugiej wojnie światowej w miarę narastania potrzeb wynikających z rozwoju miasta. Stan techniczny sieci jest zadowalający. Wymianie powinny podlegać przewody wykonane z azbestocementu.

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Na terenie miasta istnieje rozdzielczy system kanalizacji.

Teren miasta skanalizowany jest w 55%.

Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej wynosi - 42,2 km.

Sieć wykonana jest przede wszystkim z rur PVC oraz żelbetowych o przekrojach 0,2 - 1,0 m. Sieć aktualnie jest sukcesywnie rozbudowywana w oparciu o „Program kanalizacji sanitarnej m. Wielunia” opracowany przez B.P.B.K. Łódź.

Ścieki są i będą kierowane do oczyszczalni ścieków w Wieluniu zlokalizowanej w rejonie torów PKP i ul. Fabrycznej. Oczyszczalnia ścieków jest oczyszczalnią mechaniczno-biologiczną o przepustowości $Q = 5500 \text{ m}^3/\text{d}$.

Ścieki po oczyszczeniu kierowane są do odbiornika, którym jest kanał Wieluński i dalej rzeka Pyszna, prawy dopływ Oleśnicy w zlewni rz. Warty.

Dopuszczalna ilość ścieków odprowadzanych do w/w odbiornika zgodnie z decyzją nr O.S. VII. 6210/3/5/97 wydaną przez Urząd Wojewódzki w Sieradzu w dn. 22.10.1997 r. nie może przekroczyć:

$$Q_{\max d} = 5500 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{\max h} = 515 \text{ m}^3/\text{h}$$

W chwili obecnej ilość odprowadzanych ścieków wynosi - 5440 m^3/d .

Planowana rozbudowa systemu warunkować będzie rozbudowę oczyszczalni ścieków.

Poza tym na terenie miasta zlokalizowane są oczyszczalnie:

- Spółdzielni Dostawców Mleka	- obciążenie 1020 m^3/d
- Cukrowni „Wieluń” S.A.	- obciążenie 327 m^3/d
- PKP Oddz. Budynków Ostrów Wlkp.	- obciążenie 5,8 m^3/d

Stan gospodarki ściekowej na terenie miasta określany dotychczas jako średni powinien ulegać systematycznej poprawie. Konieczna jest rozbudowa sieci w rejonach południowych miasta (ul. Młynarska, Dojazdowa, Żeromskiego jak i na południe od ul. 18-go Stycznia) oraz na terenach wschodnich w miarę ich urbanizacji

Odprowadzanie wód opadowych

Miasto Wieluń posiada system kanalizacji rozdzielczej. System kanalizacji deszczowej rozwijany jest w oparciu o „Program kanalizacji deszczowej m. Wielunia” opracowany przez B.P.B.K. - Łódź.

Miasto położone jest w zlewni rzeki Pyszna. Odwadnianie jest przez nią oraz jej nie-wielkie prawobrzeżne dopływy.

Sieć kanalizacji deszczowej rozbudowana jest w części centralnej miasta. Wody deszczowe odprowadzane są systemem sieciowym do omawianych wyżej cieków (dopływy rzeki Pyszna) bez oczyszczania.

Jakość wód powierzchniowych na ogół nie spełnia wymagań klasyfikacyjnych. Długość istniejącej sieci kanalizacji deszczowej wynosi ok. 20,0 km. Sieć wykonana jest przede wszystkim z rur betonowych i żelbetonowych o przekrojach $\phi 0,2 - 1,2$ m. Część kanałów jest w złym stanie technicznym i wymaga wymiany. Powinno się tego dokonywać w miarę modernizacji układów drogowych. Część wód opadowych odprowadzanych jest systemem rowów otwartych, których długość wynosi ok. 13,0 km.

Gazownictwo

Na terenie miasta sieć przewodowa gazu nie występuje. Zaopatrzenie w gaz do celów socjalnych i grzewczych realizowane jest z butli bądź zbiorników napełnianych gazem płynnym.

Ciepłownictwo

Odbiorców ciepła na terenie miasta obsługują:

- ciepłownia miejska,
- kotłownia parowo-wodna w zakładach ZUGiL,
- kotłownie lokalne.

Ciepłownia miejska wyposażona jest w trzy kotły wodne WR-25 o łącznej mocy zainstalowanej 87 MW i rocznej produkcji energii cieplnej na poziomie 480 TJ. Źródło jest opalane miałem węglowym i posiada instalację odpylania spalin. W kotłowni istnieje możliwość zainstalowania czwartego kotła WR-25.

Ciepłownia zaopatruje w wodę gorącą odbiorców komunalno - bytowych /ok. 80%/ oraz odbiorców przemysłowych w mieście.

Poniżej przedstawiono rejony miasta objęte scentralizowanym systemem wody gorącej:

- rejon Wyszyńskiego - 11 MW
- rejon Stare Sady - 12 MW
- rejon Centrum - 5 MW
- rejon Kopernika - 2,2 MW
- rejon Piłsudskiego - 1,8 MW
- rejon Stodolniana - 1,2 MW
- rejon Fabryczna - 1,3 MW
- tereny przemysłowe - 1,0 MW
- rejon Moniuszki i Sądu - 1,5 MW

- rejon Bugaj i A.K - 7,2 MW
- ZUGiL i rejon - 16,4 MW.

Woda gorąca przesyłana jest do odbiorców siecią wybudowaną w systemie promieniowym pracującym na wydzielone obszary zasilania. Sieć wykonana jest jako dwu-przewodowa w systemie tradycyjnym /kanałowym/ i w technologii rur preizolowanych. W odniesieniu do przesyłu i dystrybucji ciepła specyfikację stanu sieci magistralnej, rozdzielczej i przyłączy zestawiono w tabelach :

Tabela 1. Specyfikacja stanu sieci magistralnej

Lp.	Średnica [mm]	Długość (łączna) [km]	- w tym tradycyjne	- w tym preizolowane
1	500	0,017	0,017	
2	400	1,692	1,692	
3	350	0,223	0,223	
4	300	0,958	0,958	
5	250	2,543	1,737	0,806
6	200	0,463	0,463	
7	150	2,926	2,723	0,203
8	125	1,175	1,175	
Łącznie		9,997	6,468	3,529

Tabela 2. Specyfikacja stanu sieci rozdzielczej i przyłączy

Lp.	Średnica [mm]	Długość (łączna) [km]	- w tym tradycyjne	- w tym preizolowane
1	100	1,355	1,313	0,042
2	80	6,660	0,323	0,337
3	65	1,276	0,850	0,426
4	50	1,219	1,088	0,131
5	40	0,638	0,497	0,141
6	32	0,254	0,200	0,054
7	25	0,129	0,111	0,018
Łącznie		5,531	4,382	1,149

Po stronie odbioru ciepła pracują 53 węzły grupowe oraz 90 węzłów indywidualnych. Odbiorcy zasilani są głównie z węzłów wymiennikowych a także z nielicznych węzłów hydroelewatorowych /13 sztuk/. Aktualnie system zaopatrzenia w ciepło nie jest eksploatowany optymalnie bo w okresie zimowym eksploatowane są tylko dwa z trzech zainstalowanych kotłów a w lecie w eksploatacji utrzymywany jest tylko jeden kocioł pracujący przy bardzo małym obciążeniu (c.w.u) z niską sprawnością i wysoką jednostkową emisją zanieczyszczeń.

Sieć przesyłowa wody gorącej w obecnym układzie również nie pracuje na warunkach optymalnych ponieważ nie może być zapewniona 100% pewność zasilania odbiorców istniejących oraz ograniczone są możliwości podłączenia większej liczby nowych odbiorców (likwidacja lokalnych kotłowni i in.).

W kotłowni ZUGiL-u pracują obecnie dwa kotły parowo-wodne typu SOP o wydajności 400 kW każdy. Kotłownia produkuje niewielką ilość pary (maksymalna wydajność kotła -500 kg pary/h). W ciągu roku kotłownia jedynie w okresie dwóch tygodni produkuje ciepło dla potrzeb zakładu tj. uzyskanie ciepłej wody użytkowej. Kotłownia będzie sukcesywnie likwidowana.

Potrzeby ciepłe zakładu są pokrywane z ciepłowni miejskiej za pośrednictwem magistrali wody gorącej 2x Ø300 przebiegającej przez teren zakładu. Z sieci tej zasilane są również obiekty znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie zakładu tj. Zasadnicza Szkoła Zawodowa i budynek mieszkalny przy ul. Sieradzkiej oraz WESPO i trzy budynki mieszkalne usytuowane przy ul. Błońskiej. Docelowo magistrala będzie stanowiła majątek ZUGiL-u , a pracę tej sieci przejmie ciepłociąg 2 x Ø300 realizowany obecnie wzdłuż ul. Ciepłowniczej po jej północnej stronie.

Na terenie miasta funkcjonują ponadto liczne lokalne i indywidualne źródła ciepła węglowe spalające węgiel gruby i koks. Nieliczne są kotłownie olejowe. Źródła te tworzą niską emisję, która ma ujemny wpływ na ochronę środowiska naturalnego. Do znaczących kotłowni na terenie miasta zalicza się ponad 30 źródeł ciepła.

Dane o kotłowniach przedstawiono w tabeli.

L.p.		Użytkownik	Adres	Paliwo	Moc [MW]
1.	K-1	ZUGiL	Sieradzka 62	Węgiel	Para
2.	K-2	Cukrownia Wieluń	Długosza 5	Węgiel	Para 2xOR-16/40 2 x ERm - 125
3.	K-3	Oczyszczalnia ścieków	Błońska	Węgiel	0,08

847 20 39

4.	K-7	EC Wieluń-kotłownia osiedlowa	Wojska Polskiego 2	Węgiel	2,12
5.	K-14	Młyn „Amerykanka”	18-go Stycznia	Węgiel	
6.	K-17	Sp. Dostawców Mleka	Kolejowa 63	Węgiel	Para 4xOR 10/16
7.	K-18	Przed. Modern. Przem. Masz. Techma-Wieluń	Fabryczna 10	Węgiel	1 x WR 5 1 x WR 2,5
8.	K-19	„Korona”- Sp. z o.o.	Fabryczna 10	Olej	1 x 170 kW 1 x 1120 kW
9.	K-20	Gosp. Ogrodnicze	Sieradzka 80A	Węgiel	0,895
10.	K-21	„Centrala Nasienna”	Sieradzka 62	Węgiel	1 x KWM-S150
11.	K-13	Gosp. Ogrodnicze	J. Żubr 29	Węgiel	
12.	K-12	Szpital	Szpitalna	Węgiel	biomasa
13.	K-4	Szkoła SP nr 5	Traugutta	Węgiel	
14.	K-8	Stadion	Wojska Polskiego	Węgiel	
15.	K-9	Cukiernia	Wojska Polskiego	Węgiel	
16.	K-22	Piekarnia	Mickiewicza 20	Węgiel	Piec piekarniczy RRK-35
17.	K-11	Przed. Ogrodnicze	Łąkowa 14	Węgiel	Kocioł wodny PPW-840
18.	K-34	„Galaxia”	Rymarkiewiczowej 6	Węgiel	1x0,170 2 piece o wydajności 0,180
19.	K-23	Sp. Inwalidów „Przyszłość”	Szkolna 5	Węgiel	
20.	K-5	Przedsiębiorstwo Państwowej Komunikacji Samochodowej	Traugutta 53	Węgiel olej	2 x 0,280
21.	K-24	„Amper”	Królewska 5	Węgiel	0,067
22.	K-25	Przed. Ogrodnicze	Poprzeczna 9	Węgiel	0,13
23.	K-26	Sp. Budowlana „Romabud”	Rymarkiewiczowej 6	Olej	0,06
24.	K-27	Komenda Rejonowa Państwowej Straży Pożarnej	Wodna 1	Olej	0,285
25.	K-28	Kino „Syrena”	Ewangelicka 2	Olej	0,225
26.	K-6	Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób	Traugutta	Olej	0,055

		niepełnosprawnych			
27.	K - 29	Hurtownia „Sedal”	Warszawska 43	Olej	0,130
28.	K - 30	„EWPOL” –Przed. Wielobranżowe	Sieradzka 70	Olej	0,067
29.	K - 31	Zakład Wylęgu Drobiu	Młodzieżowa 5	Olej	
30.	K - 32	Gosp. Ogrodnicze	Młodzieżowa 57	Olej	0,200
31.	K - 33	Bank Przemysłowy	Królewska 3	Olej	0,037
32.	K - 10	GS	Wojska Polskiego	Węgiel	
33.	K - 15	Autosprzęt	Przemysłowa	Węgiel	
34.	K - 16	Z-dy Budomasz	Przemysłowa	Węgiel	

Elektroenergetyka

Miasto Wieluń zasilane jest w energię elektryczną z Rejonowego Punktu Zasilającego RPZ 110/15kV „Wieluń”, który zlokalizowany jest w północnej części miasta. Stacja ta powiązana jest liniami napowietrznymi 110kV ze stacjami transformatorowo-rozdzielczymi: Trębaczew, Wieruszów, Złoczew i Janinów.

Dostawa i dystrybucja energii z tej stacji do odbiorców w mieście odbywa się za pośrednictwem sieci elektroenergetycznej rozdzielczej średniego napięcia 15kV wyposażonej w lokalne stacje transformatorowe 15/0,4kV. Ze stacji tych energia doprowadzana jest do indywidualnych odbiorców za pośrednictwem miejscowych linii niskiego napięcia 380/220kV kablowych bądź napowietrznych.

Sieć dystrybucyjna średniego napięcia 15kV składa się z dwóch systemów, jeden z nich obsługuje miasto a drugi pozostały obszar gminy.

System miejskiej sieci dystrybucyjnej 15kV został poddany w latach 80-tych zasadniczej modernizacji. Sieć na terenie miasta składa się z linii kablowych i stacji trafo 15/0,4kV wewnętrznych-parterowych. Na obrzeżach miasta występuje sieć napowietrzna 15kV zasilająca stacje słupowe bądź wewnętrzne-wieżowe. Największe skupienie linii napowietrznych 15kV występuje w rejonie RPZ „Wieluń”. Ze stacji wyprowadzonych jest ogółem osiem linii 15kV z których sześć przebiega przez teren miasta.

System sieci terenowej 15kV oraz układy lokalnych linii rozdzielczych niskiego napięcia zasilane z tego systemu wymagać będą intensywniejszych prac modernizacyjnych dla zapewnienia niezbędnych standardów jakości i ciągłości dostawy energii

elektrycznej oraz dla zabezpieczenia potrzeb związanych z dalszym urbanistycznym rozwojem miasta.

Zakres rozbudowy sieci będzie wynikał z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z obowiązującą ustawą „Prawo Energetyczne”

▪ Sieć WN

W RPZ „Wieluń” zainstalowane są obecnie dwa transformatory po 16 MVA każdy. Stacja posiada rezerwy mocy oraz zaspokaja obecne i perspektywiczne potrzeby elektroenergetyczne miasta i gminy. Docelowe pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną będzie rozpatrywane w aspekcie budowy nowej stacji transformatorowo-rozdzielczej 110/15kV.

Zgodnie z koncepcją rozwoju sieci 110kV projektowana jest na terenie miasta stacja elektroenergetyczna 110/15kV „Sady” przy ulicy Częstochowskiej oraz budowa linii 110kV na terenie miasta i gminy. Budowa stacji umożliwi skrócenie zbyt długich obecnie linii zasilających 15kV. Zbyt długie obwody sieci 15kV wynikają ze skrajnego usytuowania RPZ-u w stosunku do środka obciążenia tj. centralnej części miasta.

Linie wysokiego napięcia 110kV ze względów eksploatacyjnych (bezpieczna praca w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych) oraz bezpieczeństwa ludzi (oddziaływanie pola elektromagnetycznego) wymagają określonych stref ochronnych. Strefa ochronna dla w/w linii, w której występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu wynosi 35m / pismo ZE - TU/R/W/PZP-017/6747/99 I.

Telekomunikacja

Na terenie miasta są zlokalizowane dwie centrale telefoniczne:

- CA - 5000 NN m. Wieluń,
- CS - 300 NN m. Wieluń - os. Wyszyńskiego.

Centrala miejska w Wieluniu poprzez koncentratory wyniesione /CS/ pracuje dla potrzeb miasta i gminy. Centrale powiązane są ze sobą światłowodami. Na terenie miasta światłowody ułożone są w kanalizacji telefonicznej.

Centrala miejska powiązana jest linią światłowodową z centralą nadrzędną w Sieradzu.

Na terenie miasta działa dwóch operatorów telekomunikacyjnych: TP S.A i Związek Gmin Wieluńskich.

Wskaźnik gęstości telefonów dla miasta kształtuje się następująco - 28,12 NN/100Mk. Obecnie pojemność centrali wykorzystana jest prawie w 100%. Generalnie można stwierdzić, że miasto jest dość dobrze telefonizowane a stan sieci telekomunikacyjnej jest zadowalający. Planowana jest sukcesywna rozbudowa sieci w mieście.

3.6.2. Wyposażenie w infrastrukturę techniczną gminy

Zaopatrzenie w wodę.

■ Źródła wody

Źródłem zaopatrzenia gminy w wodę są wody podziemne występujące w utworach jurajskich. Woda w utworach jurajskich występuje na terenie gminy Wieluń na głębokości od ok. 50 do 240 m. poniżej poziomu terenu. Wody ujmowane z w/w utworów są na ogół wodami dobrej jakości, zawierają jednak ponadnormatywne ilości żelaza i manganu, w związku z tym przy wykorzystaniu ich dla celów pitnych wymagają procesów prostego uzdatniania (filtracja). Wydajność ujęć zaspokaja potrzeby gminy.

Użytkowy poziom wodonośny jest dobrze izolowany od powierzchni nieprzepuszczalnymi utworami i w związku z tym nie wymagają wyznaczania stref ochrony pośredniej.

Charakterystyka ujęć wodociągów gminnych

Tabela 1

Lp.	Nazwa ujęcia	Poziom wodonośny	Zatwierdzone zasoby m ³ /h	Pozwolenie na pobór m ³ /h	Głębokość otworu m.	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7
1.	Jodłowiec	górna jura	38,0	20,0	70,0	1 otwór
2.	Kurów	górna jura	38,0	19,0	135,0	1 otwór
3.	Kadłub	górna jura	66,0	38,2	245,0	1 otwór

■ Stan gminnych wodociągów zbiorowych.

Na terenie gminy eksploatowane są cztery wodociągi zbiorowe.

- Wodociąg „Jodłowiec” ze stacją wodociagową zlokalizowaną na terenie byłej tuczarni oraz ujęciem na terenie stacji.

Omawiany wodociąg obejmuje swym zasięgiem siedem wsi: Jodłowiec, Józefów, Sieniec, Olewin, Starzenice, Masłowice, Borowiec.

Stacja wodociagowa pracuje w układzie I stopniowego podnoszenia wody. Pompy na ujęciu podają wodę do odbiorców poprzez urządzenia uzdatniające (filtry) i zbiorniki hydroforowe.

- Wodociąg „Kurów” ze stacją wodociagową zlokalizowaną w południowych rejonach miejscowości Kurów. Na terenie stacji zlokalizowane jest ujęcie wody.

Omawiany wodociąg obejmuje swym zasięgiem wieś Kurów. Wodociąg pracuje w układzie I stopniowego podnoszenia wody.

- Wodociąg „Kadłub” ze stacją wodociagową zlokalizowaną na południowej granicy gminy. Na terenie stacji zlokalizowane jest ujęcie wody.

Omawiany wodociąg obejmuje swym zasięgiem wieś Kadłub na terenie gminy oraz Wierzbice i Popowice poza terenami gminy Wieluń.

Wodociąg pracuje w układzie I stopniowego podnoszenia wody.

Na terenie gminy zlokalizowane są jeszcze dwa ujęcia wraz ze stacjami wodociagowymi (Ruda i Turów), które podłączone są do systemu wodociagowego miasta Wieluń.

Analiza stanu zapotrzebowania gminy w wodę wykazała, że przeważająca część zurbanizowanych terenów jest zaopatrywana w wodę w systemie zorganizowanym.

Gmina Wieluń w zasadzie zwodociagowana jest prawie w 90%.

Istnieją miejsca w gminie gdzie brak jest sieci wodociagowej.

Są to miejsca oddalone od systemu wodociagowego o niewielkim zaludnieniu. Brak jest sieci min. w miejscowościach: Piaski, Srebrnica, Mokrosze, Pastwy, Grodzisko.

Są to północno-zachodnie rejony gminy.

Aktualna zdolność produkcyjna wodociągów gminnych pokrywa z nadwyżką ilościowe potrzeby odbiorców. Jest to zjawisko korzystne i sprzyjające rozwojowi gospodarczemu gminy.

Pewne zastrzeżenia budzi jakość wody. Badania prowadzone w 1998r wykazują na ujęciu Jodłowiec przekroczenie zanieczyszczeń w zakresie azotu amonowego i żelaza.

Niezawodność funkcjonowania wodociągów gminnych jest niska. Brak jest studni awaryjnych na wszystkich ujęciach. Sieć wodociągowa w zasadzie realizowana jest jako rozgałęźna, co skutkuje przy awariach brakiem wody dla wielu odbiorców. Na eksploatację ujęć użytkownik posiada stosowne pozwolenie i decyzje wodnoprawne.

Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Stan gospodarki ściekowej w gminie określić można jako zły. Istnieje kanalizacja we wsi Gaszyn, ścieki z tej miejscowości poprzez przepompownię kierowane są do sieci miasta Wieluń, Turów gdzie wybudowano sieć kanalizacyjną i ścieki kierowane są do sieci miasta Wieluń, odpływ ścieków odbywa się w sposób grawitacyjny kanałem ϕ 0,30 m, Dąbrowie odpływem grawitacyjnym kanałem ϕ 0,5m na oczyszczalnię Mleczarni.

Poza omawianymi miejscowościami brak na terenie gminy systemu kanalizacji sanitarnej. Funkcjonuje kanalizacja indywidualna, głównie bezsieciowa. Ścieki gospodarcze w poszczególnych miejscowościach zagospodarowane przez gospodarstwa lub gromadzone w oparciu o zbiorniki typu szambo czy suche ustępy i następnie wywożone przez firmy prowadzące usługi asenizacyjne do punktów zlewnych. Ścieki przesiąkające z nieszczelnych szamb są źródłem skażenia płytkich wód gruntowych i wód powierzchniowych, co wykazują badania prowadzone przez WIOŚ w Sieradzu (rz. Pyszna w przekroju Staw nie odpowiada normom w zakresie substancji organicznych, substancji biogenych i miano Coli). Potrzeba uporządkowania gospodarki ściekowej na terenach wiejskich jest niekwestionowana.

Dla rozwiązania omawianych problemów konieczna będzie budowa lokalnych oczyszczalni ścieków w miejscowościach o zabudowie zwartej i skupionej.

Należy również rozważyć podłączenie miejscowości położonych w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Wieluń do systemu komunalnego (podobnie jak Gaszyn, Turów i Dąbrowa).

Dla wsi o zabudowie rozproszonej możliwe jest odejście od koncepcji budowy kanalizacji zbiorczej na rzecz stosowania i budowy indywidualnych oczyszczalni ścieków takich jak: Nevexpol, Nayadie, Sotrolentz, Turbojet, Bio-claire itp.

Zarząd gminy powinien opracować program ich wdrożenia oraz stworzyć skuteczny system bodźców i zachęt ekonomicznych dla mieszkańców.

Odprowadzanie wód opadowych

Na terenie gminy brak jest zorganizowanego systemu kanalizacji deszczowej. Nie przewiduje się też jego budowy. Proponuje się powierzchniowe odprowadzanie wód deszczowych do odbiorników poprzez rowy otwarte, system podziemnych urządzeń melioracyjnych.

Stopień melioracji gruntów jest zadawalający.

Gazownictwo

Na terenie miasta sieć przewodowa gazu nie występuje. Zaopatrzenie w gaz do celów socjalnych i grzewczych realizowane jest z butli bądź zbiorników napełnianych gazem płynnym.

Ciepłownictwo

W gminie znaczącymi źródłami ciepła są lokalne kotłownie:

1. Gospodarstwo ogrodnicze - Magdalena Cichoń - Dąbrowa 120 - węgiel,
2. Gospodarstwo ogrodnicze - B.J. Jagielscy - Dąbrowa 208 - węgiel,
3. Gospodarstwo ogrodnicze - M. Pawlak - Kadłub 78 a - węgiel,
4. Zakład Rzeźniczo - Wędliniarski - M. Drabowicz - Ruda ul. Częstochowska 8 - węgiel,
5. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa - Ruda - węgiel,
6. Składowisko Odpadów - Ruda - węgiel - 0,029 MW..

Mieszkańcy gminy ogrzewani są głównie za pośrednictwem kotłowni lokalnych na paliwa stałe (węgiel, koks, drewno). Olej opałowy i gaz płynny zaspokaja potrzeby ciepłe w niewielkim procencie. Zdalaczynna sieć ciepła na terenie gminy nie występuje.

Elektroenergetyka

Gmina Wieluń, podobnie jak miasto, zasilana jest w energię elektryczną z Rejonowego Punktu Zasilającego RPZ 110/15kV „Wieluń”, który zlokalizowany jest w północnej części miasta. Stacja ta powiązana jest liniami napowietrznymi 110kV ze stacjami transformatorowo – rozdzielczymi: Trębaczew, Wieruszów, Złoczew i Janinów.

Dostawa i dystrybucja energii z tej stacji do odbiorców w poszczególnych wsiach w gminie odbywa się za pośrednictwem sieci elektroenergetycznej rozdzielczej średnie-go napięcia 15kV wyposażonej w lokalne stacje transformatorowe 15/0,4kV. Ze stacji tych energia doprowadzana jest do indywidualnych odbiorców za pośrednictwem miejscowych linii niskiego napięcia 380/220kV kablowych bądź napowietrznych.

Sieć dystrybucyjna średniego napięcia 15kV składa się z dwóch systemów, jeden z nich obsługuje miasto a drugi pozostały obszar gminy.

Największe skupienie linii napowietrznych 15kV występuje w rejonie RPZ „Wieluń”. Ze stacji trafo na terenie miasta wyprowadzonych jest ogółem osiem linii 15kV, z których dwie w kierunku Łasku i Ożarowa przebiegają bezpośrednio przez teren gminy.

System sieci terenowej 15kV oraz układy lokalnych linii rozdzielczych niskiego napięcia zasilane z tego systemu wymagać będą intensywniejszych prac modernizacyjnych dla zapewnienia niezbędnych standardów jakości i ciągłości dostawy energii elektrycznej oraz dla zabezpieczenia potrzeb związanych z dalszym urbanistycznym rozwojem gminy.

Zakres rozbudowy sieci będzie wynikał z ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z obowiązującą ustawą „Prawo Energetyczne”

Telekomunikacja

Na terenie gminy jest zlokalizowanych sześć central telefonicznych:

- CS - 300 NN Ruda
- CS - 300 NN Gaszyn
- CS - 300 NN Olewin
- CS - 300 NN Masłowice
- CS - 300 NN Kurów
- AG - 50 NN Turów.

Centrala miejska w Wieluniu poprzez koncentratory wyniesione /CS/ pracuje także dla potrzeb gminy. Centrale powiązane są ze sobą światłowodami. Na terenie gminy światłowody ułożone są doziemnie.

Centrala miejska powiązana jest linią światłowodową z centralą nadrzędną w Sieradzu.

Na terenie gminy, podobnie jak i miasta, działa dwóch operatorów telekomunikacyjnych: TP S.A i Związek Gmin Wieluńskich.

Wskaźnik gęstości telefonów dla gminy kształtuje się następująco - 11,78 NN/100Mk. Obecnie pojemność centrali wykorzystana jest prawie w 100%.

Generalnie można stwierdzić, że gmina jest dość dobrze telefonizowana a stan sieci telekomunikacyjnej jest zadowalający.

Doinwestowania wymaga sieć w gminie. Planowane jest zastąpienie centrali starego typu /AG/ centralami elektronicznymi nowej generacji oraz sukcesywna rozbudowa sieci w gminie szczególnie w ośrodkach silniej zurbanizowanych.

Reasumując należy stwierdzić, że:

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej

- Stan zaopatrzenia miasta i gminy w wodę jest dobry. Blisko 90% mieszkańców miasta i około 80% mieszkańców gminy ma możliwość korzystania z wody dostarczonej siecią wodociagową. Obserwowane od kilku lat tendencje zmniejszania się zużycia wody na korzyść rezerw źródłowych będą sprzyjać rozwojowi przestrzennemu i gospodarczemu gminy..
- Doprowadzenie wody do wszystkich dotychczas niezwodociagowanych miejscowości wymagać będzie rozbudowy systemu (urządzeń źródłowych, przesyłowych oraz sieci wodociagowej)..
- Ważnym problemem gospodarki komunalnej będzie w perspektywie utrzymanie standardów jakościowych. Wymagać to będzie podejmowania odpowiednich działań inwestycyjnych i modernizacyjnych dla usprawnienia pracy istniejących systemów poprzez dostosowanie technologii uzdatniania wody do wymagań i norm europejskich.
- Stan systemu odprowadzenia ścieków sanitarnych jest mimo ciągłej poprawy niezbyt zadowalający. Miejska oczyszczalnia ścieków (mechaniczno-biologiczna) posiada ograniczoną przepustowość. Wobec planowanego zwiększenia zasięgu kanalizacji sanitarnej niezbędna będzie jej rozbudowa. Konieczna będzie również rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy poprzez budowę lokalnych lub zagrodowych oczyszczalni ścieków.
- W kierunkowych działaniach na rzecz poprawy jakości wód powierzchniowych należy opracować program dalszego porządkowania systemu odpro-

wadzenia ścieków sanitarnych i wód deszczowych oraz likwidować zrzuty ścieków nieoczyszczonych.

W zakresie elektroenergetyki stwierdza się że miasto i gmina dysponują:

- Stosunkowo dobrze rozwiniętą i zmodernizowaną siecią 15kV, w gminie zakłada się dalszą modernizację związaną z przebudową odcinków linii 15kV. Ponadto modernizacji w szerszym zakresie wymaga sieć niskiego napięcia przede wszystkim w celu bezawaryjnego zasilania odbiorców w energię elektryczną.
- Możliwościami pewnego zasilania odbiorców napięciem 15kV z istniejącego RPZ-u i źródeł zewnętrznych.

W zakresie gazownictwa:

Możliwości rozwoju gazyfikacji przewodowej zaistnieją po wybudowaniu projektowanej sieci gazowej wysokiego ciśnienia tj. gazociągów wysokiego ciśnienia i stacji redukcyjno-pomiarowych I-go stopnia.

W zakresie ciepłownictwa:

Dalszy rozwój systemu zaopatrzenia w ciepło w mieście należy rozpatrywać w aspekcie:

- Modernizacji i rozbudowy ciepłowni miejskiej,
- Budowy połączenia pierścieniowego sieci magistralnej wokół miasta,
- Objęcia systemem scentralizowanym odbiorców znajdujących się na terenach poza zasięgiem sieci ciepłych, na których dominuje ogrzewanie indywidualne i lokalne,
- Pozyskiwania nowych odbiorców dla istniejącego systemu ciepłowniczego należy rozpatrywać przy uwzględnieniu również tendencji do wdrażania technologii termomodernizacyjnej skutkującej obniżeniem zapotrzebowania na cele grzewcze.

W zakresie telekomunikacji:

Docelowo w związku z nową technologią cyfrową infrastruktura telekomunikacyjna będzie ulegała wymianie na sieć nowej generacji tj. centrale cyfrowe, sieć optotelekomunikacyjna w szerokim zakresie (magistralna i roz-

dzielcza) oraz uruchamianie nowoczesnego systemu cyfrowego dostępu radiowego.

3.6.3. Usuwanie odpadów

W chwili obecnej podstawowym sposobem unieszkodliwienia odpadów na terenie miasta i gminy Wieluń jest ich składowanie na komunalnym wysypisku śmieci w Rudzie, uruchomionym w 1993 r. i posiadającym uregulowany stan formalno-prawny. Całkowita pojemność wysypiska wynosi około 150.000 m³.

Odpady pochodzące z domostw miejskich stanowią około 50% wszystkich odpadów przywożonych na wysypisko, pozostałe to odpady przemysłowe. Na wysypisku składowane są również osady pościekowe z oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w Wieluniu.

Na terenie gminy znajduje się jeden mogielnik zlokalizowany na terenie wyżej wspomnianego wysypiska odpadów stałych.

Magazynowane są w nim odpady przemysłowe (pogalwaniczne i polakiernicze) niebezpieczne pochodzące z Zakładów Urządzeń Galwanicznych i Lakierniczych.

Obecnie mogielnik nie ma nowych dostawców.

Obecnie władze powiatu wieluńskiego są w trakcie wyboru optymalnego wariantu gospodarki odpadami. Planowane jest utworzenie spółki z innymi powiatami, której zadaniem będzie realizacja przedsięwzięcia polegająca na opracowaniu i wdrożeniu regionalnego programu gospodarowania odpadami obejmującego powiat wieluński.

3.7. Analiza zgłoszonych wniosków

Stosownie do przepisów ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym odpowiednie urzędy i instytucje zostały zawiadomione o przystąpieniu do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń. Pisma wysłano do 27 urzędów i instytucji, w tym 8 do urzędów sąsiednich gmin. Odpowiedzi otrzymano od 15 zainteresowanych jednostek.

Wyczerpujące informacje podano w dostarczonych „Materiałach do studium miasta i gminy Wieluń” (opracowanie Zespołu Gospodarki Przestrzennej w Sieradzu) oraz we wnioskach zawartych w studium byłego województwa sieradzkiego (D.U.W. – Placówka Zamiejscowa w Sieradzu).

Również pozostałe instytucje zgłosiły istotne wnioski zwłaszcza dotyczące ochrony środowiska oraz ochrony dóbr kultury (proponowana szczegółowa problematyka w tym zakresie wykracza poza ramy studium).

W zakresie infrastruktury technicznej postulaty dotyczą sieci drogowej, terenów PKP i sieci elektroenergetycznej.

Niektóre wnioski dotyczące warunków realizacji inwestycji odnoszą się do planów zagospodarowania przestrzennego lub koncepcji zabudowy, a nie do studium.

Dwie instytucje powiadomiły o przekazaniu opracowania wniosków odpowiednim służbom, a więc nadejdą one prawdopodobnie w późniejszym terminie.

Z zawiadomionych gmin odpowiedziały 2 nie zgłaszając żadnych uwag.

W/w wnioski i charakterystykę ich zawartości zawiera tabela nr 1.

Po przystąpieniu do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń zgłoszono 3 indywidualne wnioski.

3.7.2. Wnioski osób indywidualnych

Tabela nr 2

Wykaz wniosków indywidualnych zgłoszonych po zawiadomieniu o przystąpieniu do sporządzenia " Studium ".					
L.p.	Nazwisko i adres wnioskodawcy	Nr ew. działki	Miejscowość	Data	Treść
1.	Ryszard Zawadzki os. Bugaj 6/42 98 – 300 Wieluń	556/2	Gaszyn	10.05.2000	zmiana przeznaczenia z terenu rolnego na budowlany
2.	Włodzimierz Zawadzki os. Wyszyńskiego 37/14 98 – 300 Wieluń	556/1	Gaszyn	10.05.2000	zmiana przeznaczenia z terenu rolnego na budowlany
3.	Stefan Majchrowski Os. A. Krajowej 13/20 98 – 300 Wieluń Wiesława Włodarczyk Kadłub 103 A 98 – 300 Wieluń	557	Gaszyn	10.05.2000	zmiana przeznaczenia z terenu rolnego na budowlany

3.7.1. Wnioski instytucji

Tabela nr 1

Tabela nr 1

Wykaz wniosków zgłoszonych do „Studium..” przez urzędy i instytucje.

L.p.	Wnioskodawca	Adres	Znak pisma	Data wpływu do UG	Wnioski	Uwagi
1.	Wojewódzki Sztab Wojskowy	90 – 952 Łódź 2	Nr 3175	11.08.99		Nadesłanie opinii nastąpi po otrzymaniu stanowiska odpowiednich Zarządów Infrastruktury i Dowództwa Sił Zbrojnych
2.	Wojewódzki Oddział Służby Ochrony Zabytków w Łodzi, Delegatura w Sieradzu	98 – 200 Sieradz ul. Kościuszki 3	SOZ.DSi.5346/ /191/99	12.08.99	W „studium” należy uwzględnić (szczegółowo podana) problematykę ochrony dóbr kultury w zakresie: - Charakterystyki istniejącego stanu środowiska kulturowego miasta i gminy - Określenia działań na rzecz ochrony środowiska kulturowego w kontekście kierunków rozwoju i zagospodarowania	
3.	Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych, Oddział Zachodni – Biuro w Łodzi	90 – 056 Łódź ul. Roosevelta 9	GDDP.BŁ-DD 419/148/99	12.08.99	Wnioski dotyczą: - terenów drogowych w liniach rozgraniczających, podziałów gruntów i lokalizacji uzbrojenia - urbanizowania terenów wzdłuż drogi Nr 8 - linii zabudowy i stref uciążliwości ruchu drogowego - zabezpieczenia obojętne m. Wielunia ciągu drogi Nr 8	

4.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi Wydział Gospodarki Przestrzennej Budownictwa i Komunikacji	92 – 926 Łódź ul. Piotrkowska 104	GP/7322/42/18/ /PI/896/99	12.08.99	_____	Zawiadomienie o studium przesłano do Łódzkiego UW – Oddział Zamiejscowy w Sieradzu
5.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi	90 – 521 Łódź ul. Wólczańska 111/113	WZ-722/89/99	13.08.99	_____	W celu opiniowania wniosków wysłano pismo do Komendy Powiatowej w Wielunlu.
6.	Zarząd Gminy Czarnyżyły Województwo Łódzkie	_____	GG.7322-24/99	19.08.99	Brak wniosków	
7.	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi, Oddział w Sieradzu	98 – 200 Sieradz ul. Warmińczyka 1	OS/SEK-IW/ /027u/30/99	23.08.99	Należy uwzględnić sposób zagospodarowania terenów zmeliorowanych i obowiązujące przepisy Prawa Wodnego.	Oddział w Sieradzu posiada pełną dokumentację urządzeń melioracyjnych
8.	Wydział Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych	92 – 926 Łódź ul. Piotrkowska 104	ZK-II-2224/4/ 100/99	24.08.99	Zgłoszono szereg postulatów dla obszarów większych skupisk ludności i inwestycji produkcyjnych lub mieszkaniowych, które odnoszą się do planów zagospodarowania przestrzennego lub koncepcji zabudowy.	
9.	Dyrekcja Okręgu Infrastruktury Kolejowej w Poznaniu, Wydział Inwestycji i Rozwoju	61 – 875 Poznań Al. Niepodległości 8	IO/W2C-070/ /126/99	27.08.99	Zgłoszono brak możliwości naruszenia istniejących granic terenów PKP. Pozostałe uwagi dotyczą planów zagospodarowania przestrzennego (nie studium).	
10.	Zakład Energetyczny Łódź – Teren S.A.	90 – 950 Łódź ul. Piotrkowska 58	TU/RW/DZP- 017/6747/99	31.08.99	Podane informacje dotyczące obecnego i przewidywanego zasilania miasta i gminy, stref ochronnych linii 110kV i stacji 110/15 kV oraz wnioski dla terenów nowego i intensyfikowanego zagospodarowania.	

11.	Urząd Wojewódzki w Łodzi Placówka Zamiejscowa w Sieradzu Oddział Rolnictwa i Ochrony Środowiska 01.09.99	_____	OZ/Si.IV- 6133/33/99	01.09.99	Postulaty obejmują zagadnienia: - wyznaczenia gruntów pod zalesienia - ochrony korytarzy ekologicznych - form ochrony przyrody i krajobrazu - występowania złóż - ochrony wód podziemnych	
12.	Urząd Gmin Skomlin pow. Wieluński, woj. łódzkie	98 – 346 Skomlin	PG7335-7/99	01.09.99	Brak wniosków	
13.	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi Placówka Zamiejscowa w Sieradzu	_____	OZ/Si.III-7322- 1/28/9	01.09.99	Załączono „Wnioski do studium miasta i gminy zawarte w studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa sieradzkiego”.	
14.	Urząd Marszałkowski w Łodzi Departament Polityki Regionalnej	90 – 113 Łódź ul. Sienkiewicza 3	PR.III.7326- 6/99	_____ (pismo z 27.08.99)	Załączono „Materiały do studium miasta i gminy Wieluń” BPPWŁ – oprac. przez Zespół Gosp. Przestrz. Oddz. Terenowego w Sieradzu (tekst i rysunki).	
15.	Nadleśnictwo Wieluń	98 – 300 Wieluń ul. Żeromskiego 5	Z-21-61/99	01.09.99	Wnioski dotyczą: - zalesiania gruntów VI i Viz i wyrównywania granic polno-leśnych - nowego wysypiska odpadów komunalnych dla miasta	

3.8. Obowiązujące ustalenia z zakresu planowania przestrzennego

3.8.1. Ustalenia planistyczne obowiązujące na terenie miasta

Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Wielunia

W granicach administracyjnych miasta podstawą do wydawania decyzji z zakresu planowania przestrzennego jest miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego zatwierdzony uchwałą Nr XXI/152/92 Rady Gminy w Wieluniu z dnia 25.04. 1992 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego z 1992 r. Nr 4 poz. 25).

Plan ten składa się z rysunku planu w skali 1:5000 oraz tekstu planu zawierającego ustalenia ogólne i szczegółowe dla poszczególnych terenów posiadających różne przeznaczenie i wyodrębnionych liniami rozgraniczającymi.

Plan określa:

- układ funkcjonalno – przestrzenny miasta,
- tereny dla przyszłych potrzeb inwestycyjnych,
- układ komunikacji,
- przyrodnicze i kulturowe elementy środowiska podlegające ochronie.

Przyjęte w planie rozwiązania przestrzenne są w znacznej mierze konsekwencją wybranego wariantu układu komunikacyjnego.

Za najważniejsze elementy układu przestrzennego uznano:

- rozwój budownictwa mieszkaniowego poprzez wyznaczenie nowych terenów (południowa część miasta; północno-zachodnia część miasta) oraz wykorzystanie wolnych terenów w ramach obszarów już zurbanizowanych,
- rozwój usług poprzez: wyznaczenie na obrzeżu Starego Miasta terenów dla tej funkcji; zabezpieczenie terenu dla realizacji dworca PKP w rejonie dworca PKS; wyznaczenie terenów dla ośrodków usługowo-administracyjnych w nowych obszarach mieszkaniowych,
- rozwój przemysłu poprzez wyznaczenie nowych terenów dla tej funkcji w północno-wschodniej części miasta,
- kształtowanie systemu ekologicznego miasta poprzez wyznaczenie terenów zieleni rekreacji zlokalizowanych na osi wschód-zachód (kierunek przewietrzania) oraz w części południowej,
- wytyczenie nowego przebiegu drogi krajowej Nr 45 w obrębie miasta, która wyeliminowałaby ruch tranzytowy z centrum.

Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego miasta Wielunia.

Dla w/w planu sporządzono lub są w trakcie opracowania następujące zmiany:

- I aktualizacja obejmująca tereny od nr I/1MU do I/11 05 ZO1/2 zatwierdzona Uchwałą Nr V/22/94 Rady Gminy w Wieluniu z dnia 26.11.94 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Sieradzkiego Nr 22 z 1994 r. poz. 76).
- Zmiana dla obszaru pomiędzy ulicami Kaliską, św. Barbary, Kopernika (teren na rysunku planu ogólnego oznaczony symbolem A8) zatwierdzona Uchwałą Nr XVII/122/99 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 29.12.1999 r. i jeszcze nie opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.
- Zmiany obejmujące: budowę połączenia ul. Ks. J. Popiełuszki z ul. Ciepłowniczą, teren położony w obrębie ul. Warszawskiej – linii kolejowej – projektowanej ul. Ks. Popiełuszki, teren położony pomiędzy drogą kolejową nr 8, ul. Słoneczną, rowem melioracyjnym i granicą administracyjną miasta Wielunia i Widoradza – Uchwała Nr VII/44/99 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 15.03.1999 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmian.

Miejscowe plany szczegółowe zagospodarowania przestrzennego

Na terenie miasta obowiązują następujące miejscowe (uproszczone) plany szczegółowe zagospodarowania przestrzennego:

- budownictwa jednorodzinnego przy ul. Waryńskiego „Melioracje” – zatwierdzony Uchwałą Rady Narodowej Miasta i Gminy Nr VI/38/85 z dnia 26.06.1985 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 34 poz. 324 z 27.12.1990 r.),
- budownictwa jednorodzinnego przy ul. 18-ego Stycznia – Kościuszki – zatwierdzony Uchwałą Rady Narodowej Miasta i Gminy Nr Xxii/108/88 z dnia 29.01.88r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 6 poz. 51 z 02.05.1988 r.) z późniejszymi zmianami,
- budownictwa jednorodzinnego przy ul. Orzeszkowej – zatwierdzony Uchwałą Rady Narodowej Miasta i Gminy Nr V/26/90 z dnia 23.08.1990 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 26, poz. 24 z 11.09.1990 r.),
- budownictwa mieszkaniowego przy ul. Traugutta – Wyspiańskiego – Prostej – zatwierdzony Uchwałą Nr XXXI/238/93 z dnia 08.06.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego Nr 12, poz. 382 z 30.06.1993 r.).

Decyzje z zakresu planowania przestrzennego

Przedmiotem analizy były decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane w Wieluniu w latach 1997, 1998 i 1999 (do lipca)

Spośród wszystkich decyzji wyspecyfikowano, te które dotyczyły obiektów kubaturowych t.j. budynków mieszkaniowych, usługowych z wyłączeniem budynków gospodarczych, garaży, wiat, kiosków oraz sieci infrastruktury technicznej i ich przyłączy do budynków, stwierdzono, że w latach:

- 1997- na 249 wydanych decyzji o wzist, 98 stanowiły w/w obiekty kubaturowe,
- 1998- na 213 wydanych decyzji o wzist, 89 jw.,
- 1999- na 131 wydanych decyzji o wzist, 67 jw..

Z powyższego wynika, że w analizowanych latach na 613 wydanych decyzji 254 stanowią obiekty kubaturowe, wśród których ok.80% stanowią domy jednorodzinne lub ich rozbudowy, pozostałe 20% stanowią budynki usługowe magazynowe, hurtownie. Na planszy struktury własności na terenie miasta oznaczono numerami od 1 do 254 lokalizację wydanych decyzji o wzist. Ich przestrzenne usytuowanie skłania do następujących wniosków:

- największe zgrupowania wydanych decyzji występują:
 - w osiedlach zabudowy jednorodzinnej będących w trakcie realizacji rejonów: ul. Prostej i Młodzieżowej; ul. Kościuszki i 18-go Stycznia; ul. Orzeszkowej,
 - w strukturach już istniejących w rejonach: ul. 3-go Maja; 18-go Stycznia; Wodnej; Fabrycznej; os. Stare Sady; Baranowskiego.

3.8.2. Ustalenia planistyczne obowiązujące na terenie gminy

Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń

W granicach administracyjnych gminy podstawą do wydawania decyzji z zakresu planowania przestrzennego jest miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego zatwierdzony uchwałą Nr XXI/153/92 Rady Gminy w Wieluniu z dnia 25.04.1992 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego z 1992 r. Nr 4, poz. 25).

Plan ten składa się z rysunku planu w skali 1:10.000 oraz tekstu planu zawierającego ustalenia odnoszące się do polityki i struktury przestrzennej.

Wyżej wymieniony plan określa możliwości i kierunki rozwoju przestrzennego gminy w aspekcie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, ochrony gleb.

Do głównych kierunków rozwoju przestrzennego zaliczono:

- rozwój funkcji rolniczej, jako wiodącej funkcji w gminie,
- rozwój przemysłu rolno-spożywczego i usług,
- kontynuację zabudowy mieszkaniowej,
- rozwój usług w poszczególnych ośrodkach wiejskich oraz położonych przy drogach o znaczeniu krajowym i regionalnym.

Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy

Wieluń

Dla w/w planu sporządzono lub są w trakcie opracowania następujące zmiany:

- I aktualizacja – obejmująca tereny od Nr I.1MN – I.6ZC zatwierdzona uchwałą Nr XXXI/240/93 Rady Gminy w Wieluniu z dnia 08.06.1993 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego z dnia 30.06.1993 r. Nr 12, poz. 37).
- II aktualizacja – obejmująca tereny od Nr II/1MN, MR – II/8MN, NO zatwierdzona uchwałą Nr V/23/94 Rady Gminy w Wieluniu z dnia 26.11.1994 r. (Dz. Urz. Woj. Sieradzkiego z dnia 08.12.1994 r. Nr 22, poz. 77).
- Zmiana obejmująca obszar skrzyżowania drogi krajowej nr 8 z drogą wojewódzką nr 481 w rejonie Widoradza (fragment terenu oznaczonego na rysunku planu ogólnego symbolem 4PU) zatwierdzona uchwałą Nr XVII/123/99 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 29.12.1999 r. i jeszcze nie opublikowaną w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.
- Zmiany obejmujące:
 - działkę nr 40 w Widoradzu z przeznaczeniem dla budownictwa jednorodzinnego,
 - działkę nr 93 w Widoradzu z przeznaczeniem na parking, bar, sklep i stację paliw,
 - działki nr 427, 428, 429, 430/2, 431 i 432/2 w Siercu z przeznaczeniem na potrzeby istniejącego zajazdu i budowy stacji paliw,
 - działki nr 28, 29 i 30 w Gaszynie z przeznaczeniem dla ubojni i zakładu przetwórstwa mięsnego,
 - działki nr 545, 546/1 i 546/3 w Dąbrowie z przeznaczeniem na usługi i handel,
 - działkę nr 394 w Starzenicach z przeznaczeniem pod budownictwo jednorodzinne, działalność gospodarczą,

- działki nr 98 i 99 w Widoradzu z przeznaczeniem pod budownictwo jednorodzinne i działalność gospodarczą – Uchwała Nr VII/44/99 Rady Miejskiej w Wieluniu z dnia 15.03.1999 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmian.

Decyzje z zakresu planowania przestrzennego

Przedmiotem analizy były decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane w gminie Wieluń w latach 1997, 1998, 1999 (do lipca).

Podobnie jak na terenie miasta spośród wszystkich decyzji wyspecyfikowano te, które dotyczyły obiektów kubaturowych, z wyłączeniem budynków gospodarczych, garaży oraz sieci infrastruktury technicznej i ich przyłączy do budynków, przydomowych oczyszczalni ścieków, stwierdzono, że w latach:

- 1997- na 84 wydane decyzje o wziłt, 29 stanowiły w/w obiekty kubaturowe,
- 1998- na 92 wydanych decyzji o wziłt, 38 j.w.,
- 1999- na 49 wydanych decyzji o wziłt, 27 j.w..

Z powyższego wynika, że w analizowanych latach na 255 wydanych decyzji, 94 stanowią obiekty kubaturowe wśród których ok. 80% stanowią domy jednorodzinne.

Na planszy struktury własności na terenie miasta oznaczono numerami od 1 do 94 lokalizacje wydanych decyzji o wziłt.

Ich przestrzenne usytuowanie skłania do następujących wniosków;

- największe zgrupowanie wydanych decyzji znajdują się we wsiach: Kurów, Turów, Gaszyn - wzdłuż drogi do Wielunia; Dąbrowa- w rejonie ul. Sieradzkiej, Ruda
- pojedyncze rozproszone lokalizacje znajdują się we wsiach; Kadłub, Rychłowie, Widoradz, Sieniec, Olewin, Masłowice.

III. FAZA POLITYKI PRZESTRZENNEJ.

1. CELE POLITYKI PRZESTRZENNEJ MIASTA I GMINY WIELUŃ

Uznaje się, że generalnym celem polityki przestrzennej miasta i gminy jest podnoszenie standardu warunków życia mieszkańców i sprawności funkcjonowania struktur przestrzennych przez wykorzystanie terytorialnych warunków rozwoju i przeciwdziałanie degradacji istniejących walorów.

Konkretyzacja generalnego celu następuje poprzez cele pośrednie wyrażane również w polityce przestrzennej. Przede wszystkim przez:

- rozpoznawanie stanu zagospodarowania i użytkowania obszarów, powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, ochronę występujących walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, określenie terenów predysponowanych dla podstawowych funkcji, kształtowanie i racjonalne wykorzystanie układu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej,
- integrowanie polityki przestrzennej państwa wyrażonej w zadaniach rządowych i wojewódzkich z interesami lokalnymi,
- wykorzystanie dla rozwoju gminy i miasta zewnętrznych powiązań funkcjonalno-przestrzennych,
- tworzenie zbioru informacji służących interesom wewnętrznym oraz marketingowi przestrzennych walorów obszaru i działalności związanej z aktywnością gospodarczą.

Powyższe cele przedstawione zostały w formie graficznej i opisowej zgodnej z obowiązującymi ustaleniami dla studium.

2. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ DOTYCZĄCE OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA

Podstawowym celem jest zapewnienie warunków utrzymania równowagi przyrodniczej, racjonalna gospodarka zasobami przyrodniczymi i ochrona walorów krajobrazowych oraz warunków klimatyczno - zdrowotnych.

Znaczącą rolę w polityce przestrzennej przypisano stosowaniu odpowiednich rygorów dotyczących ochrony środowiska w zagospodarowywaniu terenów, zwłaszcza zaś lokalizacji funkcji uciążliwych dla człowieka i środowiska.

Przedstawione środowisko przyrodnicze miasta i gminy jest częścią ekosystemu i ustalenia studium mają znaczenie dla obszaru o większym zasięgu w zakresie funkcji biotycznych, wentylacyjnych i hydrologicznych. Główne ogniwa tego systemu to doliny rzek i lasy stanowiące elementy większej struktury ekologicznej.

System ten obejmuje istniejące walory naturalne oraz projektowane elementy zagospodarowania (takie jak: zalesienia i zbiorniki wodne) mające zapewnić równowagę przyrodniczą.

W polityce dotyczącej ochrony i kształtowania środowiska podstawowe kierunki działań obejmują strefę ochrony ekologicznej, którą tworzą:

Obszary i obiekty chronione

- Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody „Lasek Kurowski” położony w Leśnictwie Mierzyce, Nadleśnictwo Wieluń o pow. 22,13 ha. Dla rezerwatu obowiązują ustalenia wynikające z Zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego (opublikowane w Monitorze Polskim Nr 39, poz. 230 z 1983r.). Zadaniem dla władz samorządowych gminy jest współdziałanie z ALP – Nadleśnictwo Wieluń w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej i informacji turystycznej. Współdziałanie winno objąć także zabezpieczenie przed różnymi formami dewastacji.

- Stanowisko dokumentacyjne

Zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego (opublikowanym w Dz. U. W.S. Nr 29, poz. 174 z 1998 roku) za Stanowisko Dokumentacyjne Olewin uznano kamieniołom piaskowców żelazistych jury dolnej (działka ozn. nr ew. 633 w m. Olewin o pow. 0,53 ha). Ochrona stanowiska dokumentacyjnego polega na wprowadzeniu następujących zakazów:

- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości oraz innego zanieczyszczenia gleby,
- dokonywania istotnych zmian przedmiotu ochrony,
- wydobywania skał i minerałów,
- palenia ognisk,
- ruchu pojazdów mechanicznych.

- Pomniki przyrody

Na obszarze gminy występuje 13 pomników przyrody, które obejmują wyłącznie drzewa lub grupę drzew jednogatunkowych (12 buków zwyczajnych) w Olewinie. Na terenie miasta przy wejściu do Cukrowni oraz przy przychodni lekarskiej znajdują się dwa drzewa (białodrzew) – pomniki przyrody oraz kilka okazałych egzemplarzy sosen i tui nie objęte ochroną prawną lecz zasługujące na ochronę. Wszystkie te obiekty należy poddawać stałym zabiegom konserwacyjno – pielęgnacyjnym wynikającym z potrzeb bieżących. Zagospodarowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie drzew pomnikowych powinno być zgodne z ustaleniami zawartymi w aktach prawnych, na mocy których obiekty te uznano za chronione.

Należy pomniki oznakować, a informacja o ich lokalizacji powinna być ogólnie dostępna.

- Otulina Załęczańskiego Parku Krajobrazowego

Na terenie gminy niewielki obszar zajmuje strefa ochronna, zwana Otuliną Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Na terenie Otuliny zgodnie z rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998r. wprowadza się następujące zakazy i ograniczenia:

- zakazuje się:

- lokalizacji uciążliwych obiektów przemysłowych i ferm hodowlanych oraz prowadzenia działalności powodujących degradację lub dewastację środowiska,
- prowadzenia działalności leśnej niezgodnej z zasadami określonymi dla lasów grupy I,
- regulacji rzek i strumieni oraz dokonywania zmian w dolinach naruszających naturalne ekosystemy ;

- ogranicza się:

- eksploatację skał i minerałów do miejsc i na warunkach określonych przez właściwe władze administracyjne,
- zakres wykonywanych prac wodno – melioracyjnych do tych, które nie stwarzają zagrożenia dla istniejących ekosystemów oraz nie powodują zmian w istniejącym krajobrazie.

Lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego.

Należą tu:

- Tereny zieleni parkowej

Ochronie prawnej podlegają 4 parki wiejskie (dworskie) w: Masłowicach, Olewinie, Starzenicach i Rudzie oraz park miejski w Wieluniu, parki, zieleńce i skwery rozrzucone wśród ulic centrum miasta, cmentarze czynne i nieczynne. Wymagają dalszych prac porządkowych i zadbania, stosując stałe zabiegi pielęgnacyjne i porządkowe.

- Doliny rzek i cieków stanowiące lokalne korytarze ekologiczne

Układ dolin rzeki (Pyszna) i cieków wraz z towarzyszącymi im obniżeniami powypiskowymi tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy. Układ ten wyróżnia się cennymi walorami krajoznawczymi, dużymi zasobami wód podziem-

nych i powierzchniowych, cenną różnorodnością florystyczną i faunistyczną oraz istotną rolą klimatyczną. Różne komponenty środowiska przyrodniczego tworzą tu ekosystemy mające swoje przedłużenie na terenach sąsiednich gmin. Są to jednocześnie obszary o przewadze gleb pochodzenia organicznego (wytworzone w warunkach nadmiernego nawilgotnienia: mady, mursze, torfy) i niskiej przydatności dla budownictwa lub tereny w ogóle nieprzydatne dla zabudowy. Prawidłowe funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, w ścisłym powiązaniu z krajobrazem odgrywa istotną rolę w jakości środowiska przyrodniczego miasta i gminy. Utrzymanie otwartości systemu wymaga użytkowania rolnego dolin o ukierunkowaniu na użytki zielone. Doliny należy wykluczyć z zabudowy. Na terenach tych wprowadza się zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych, przegród przestrzennych w poprzek dolin, za wyjątkiem budowli służących gospodarce wodnej. Ochrona potencjału ekologicznego powinna nastąpić poprzez wprowadzenie zieleni lęgowej wzdłuż koryta rzeki i cieków.

Tereny lasów.

- Lasy państwowe i niepaństwowe

Ustalenia dotyczące lasów wynikają z Programu Polskiej Zrównoważonej Gospodarki Leśnej.

Podstawą tego programu jest zapewnienie w lasach:

- biologicznej rozrodzności,
- utrzymania produkcyjnej zasobności lasów,
- utrzymania i zachowania ekosystemów leśnych,
- ochrony zasobów glebowych i wodnych,
- utrzymania i zwiększenia społeczno – ekonomicznych korzyści płynących z lasu.

Podstawowym warunkiem trwałości lasów i wszechstronnej ich użyteczności jest prowadzenie gospodarki leśnej opartej na podstawach ekologicznych. Zasady te są zawarte w sporządzonych, zarówno dla lasów państwowych, jak i niepaństwowych planach urządzania lasów. Zadaniem dla władz samorządowych gminy jest współpraca i współdziałanie z Administracją Lasów Państwowych w dążeniu do:

- zachowania i odtwarzania śródleśnych zbiorników i cieków,
- zachowania w stanie naturalnym użytków ekologicznych, tj. bagien, trzęsawisk, wydm itp.,

- dostosowania składu gatunkowego drzewostanów i ich struktury zmieszania do mozaikowości siedlisk leśnych,
- ochrony gleb leśnych,
- ograniczenia stosowania środków chemicznych.

Na terenach tych obowiązuje zakaz zabudowy za wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej. W kompleksie lasów niepaństwowych, w rejonie przedstawionym na planszy kierunków zagospodarowania gminy, dopuszcza się zabudowę letniskową po uzyskaniu zgody na przeznaczenie lasu na cele nieleśne w ramach planu miejscowego sporządzanego obowiązkowo.

- Tereny do zalesienia

W studium przyjęto bez większych zmian ustalenia planów urządzania lasów dla poszczególnych wsi oraz Program Zwiększenia Lesistości Województwa Sieradzkiego. Poza planami i programem urządzania lasu, zalesienia zaproponowano na terenach gleb o niskiej bonitacji.

Jako kierunki działań w zakresie zalesienia przyjęto :

- dążenie do utrzymania w miarę zwartej granicy polno – leśnej,
 - dążenie do wymiany gruntów z lasami państwowymi, aby obie formy własności tworzyły w miarę zwarte kompleksy,
 - prowadzenie akcji edukacyjnej związanej z potrzebą zachowania wysokiego stanu sanitarnego lasów prywatnych.
 - Planowane zalesienia na gruntach zmeliorowanych
- Ujawnienie w studium w/w kolizji funkcji wykazało, że w toku sporządzania planów urządzania lasów nie konfrontowano zamierzeń zalesienia, ze stanem urządzeń melioracyjnych. Preferując ostatecznie zalesienia przed użytkowaniem rolniczym, ustala się – przed zalesieniem – obowiązek uzgadniania z właścicielem tych urządzeń przydatności terenów do zalesienia.

Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

Obszar zasobowy wód podziemnych (GZWP) o znaczeniu ponadlokalnym Nr 326 reprezentowany przez skały górnej jury sięga od Wielunia po wschodnie granice byłego województwa sieradzkiego oraz GZWP Nr 325 fragment dużej struktury wodonośnej środkowej jury objęty wysoką ochroną (OWO) - na obszarach tych nie należy lokalizować inwestycji, których funkcjonowanie mogłoby stanowić zagrożenie dla wód podziemnych.

Rzeka Pyszna w myśl założeń perspektywicznego planu wykorzystania wód powinna spełniać wymogi klasy II do ujścia Strugi Wieluńskiej, zaś później, do ujścia do Oleśnicy, powinna być w klasie III. Z inwestycji projektowanych jest ponadto zbiornik wodny w Turowie, który nie został włączony do programu małej retencji w woj. łódzkim i należy go traktować jako rezerwę kierunkową.

Utrzymanie odpowiedniego poziomu i jakości zasobów wodnych wymaga:

- ograniczenia zrzutu ścieków do rowów melioracyjnych,
- budowę oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej w ramach programu ochrony wód dorzecza rzeki Warty,
- ochrony obszarów wododziałowych poprzez wprowadzenie zalesień na tych terenach.

Ochrona zasobów surowcowych

Bazę surowcową gminy stanowią udokumentowane złoża surowców mineralnych „Wieluń”, „Bieniańdzice”, „Masłowice” i „Widoradz”. Obszary występowania udokumentowanych złóż surowców są chronione przed innym niż eksploatacja zagospodarowaniem. Zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z późniejszymi zmianami) dla każdego obszaru powierzchniowej eksploatacji kopalin należy sporządzić plan miejscowy. Tereny poeksploatacyjne należy zrekultywować – ustala się kierunek rolno – leśny.

Zagrożenia środowiska

- Zagrożenie środowiska przez hałas
Hałas drogowy – strefa dopuszczalnego poboru hałasu dla zabudowy mieszkaniowej i innych obiektów chronionych występuje w mieście wzdłuż ulic: Częstochowskiej, Piłsudskiego, Kopernika, Sieradzkiej, Traugutta, Głowackiego, Warszawskiej, Śląskiej i 18 Stycznia, natomiast na terenie gminy wzdłuż drogi krajowej 8, 45, 489 i drogi wojewódzkiej nr 486 na odcinku Wieluń – Działoszyń. W obszarze tym należy lokalizować obiekty nieprzeznaczone na pobyt stały ludzi lub budynki mieszkalne wyposażone w stosowne zabezpieczenia dźwiękochłonne.
Hałas kolejowy – strefa hałasu dla zabudowy mieszkaniowej i innych funkcji chronionych występuje wzdłuż linii kolejowej w pasie min. 100 m od skrajnych torów.

W obszarze tym mogą być lokalizowane obiekty nie przeznaczone na stały pobyt ludzi.

- Zagrożenia środowiska przez odpady
Obejmują bezpośrednie sąsiedztwo istniejącego wysypiska odpadów i mogielnika w Rudzie, dla którego ustalono strefę negatywnego oddziaływania w zasięgu 500 m. Obiekty te oddziałują negatywnie na stan zdrowotny przyległych drzewostanów leżących w tej strefie.
- Zagrożenia powietrza atmosferycznego
Najbardziej uciążliwymi są źródła małej i średniej emisji. W wyniku budowy gazociągu (zmiana sposobu ogrzewania na gazowe) stan powietrza atmosferycznego ulegnie radykalnej poprawie.
- Skazenia promieniotwórcze środowiska
Skażenie to jest związane z promieniowaniem emitowanym przez napowietrzne linie wysokiego napięcia 110kV, dla których obowiązują korytarze ochronne o szerokości 35,0 m.
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska
ZUGiL, który magazynuje i używa substancji mogących spowodować katastrofę i awarię w atmosferze, wodach i środowisku gruntowo – wodnym stanowi nadzwyczajne zagrożenie.

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA I GMINY

W wyniku analizy występujących uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych określających ograniczenia i możliwości rozwoju poszczególnych elementów rzutuujących na zagospodarowanie przestrzenne określono kierunki zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy. Ustala ono możliwości realizacji gospodarczego rozwoju przez wskazanie zasad zagospodarowania poszczególnych stref i terenów w mieście i gminie.

Przyjęty układ funkcjonalno-przestrzenny wyraża dążenie do wykorzystania i ochrony:

- szans rozwojowych wynikających z położenia geograficznego i związków zewnętrznych obszaru,
- istniejącego zainwestowania wraz z podnoszeniem jego standardu i uzupełnieniem istniejących struktur przestrzennych,

- historycznie ukształtowanych wartości kulturowych,
- występujących walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- szans rozwojowych wynikających z posiadania gruntów o wysokiej przydatności rolniczej.

Ze względu na istotne różnice występujące w strukturze zagospodarowania miasta i gminy oraz związane z tym różny sposób i szczegółowość opracowania części problematyki studium, kierunki zagospodarowania przedstawiono oddzielnie dla miasta i gminy.

3.1. Zagospodarowanie przestrzenne miasta

Zakłada się, że miasto rozwijać się będzie na bazie istniejącego historycznie ukształtowanego układu funkcjonalno - przestrzennego i adaptacji współczesnych realizacji w postaci osiedli mieszkaniowych i zespołów przemysłowych, które nie zawsze respektowały występujące uwarunkowania i ograniczenia zwłaszcza środowiska przyrodniczego.

Występujące walory środowiska przyrodniczego w dużym stopniu ograniczają swobodny rozwój miasta. Zwarte obszary gruntów ornych o dobrych glebach oraz użytki zielone w dolinach stanowią zasoby podlegające ochronie. Istniejąca zabudowa mieszkaniowa w dolinach ma niekorzystną lokalizację ze względu na warunki wodne i klimatyczne. Zabudowa ta przerywa niejednokrotnie ciągi powiązań ekologicznych. Również zabudowa przemysłowa skupiona w dwóch dużych zespołach spowodowała znaczną degradację środowiska.

Ustalenie ochrony obniżeń dolinnych i terenów otwartych tworzących wspólnie z obszarem gminy system powiązań ekologicznych uznaje się za niezwykle istotne.

Stare Miasto pozostaje centrum usługowo-handlowym otoczonym przez śródmiejską zabudowę mieszkaniową nasyconą usługami. Oprócz uzupełniania istniejących struktur mieszkaniowych głównym kierunkiem rozwoju dla budownictwa mieszkaniowego są tereny w południowo-wschodniej części miasta.

Dla terenów działalności gospodarczej przewiduje się wykorzystanie rezerw terenowych w istniejących zespołach przemysłowych z ich ograniczonym powiększeniem.

Dla poprawy funkcjonowania koncentrycznego układu komunikacyjnego obsługującego powiązania wewnątrz miasta i powiązania zewnętrzne przewiduje się realizację drogi sklasyfikowanej jako główna, stanowiącej wschodnie obejście miasta,

wykorzystującej ślad ulicy Popiełuszki, a docelowo proponuje się realizację zachodniego obejścia miasta.

Strefy zagospodarowania przestrzennego

W strukturze przestrzenno-funkcjonalnej miasta wyróżnia się główne strefy zagospodarowania przestrzennego:

- **strefę zurbanizowaną,**
- **strefę rozwoju,**
- **strefę systemu ekologicznego.**

Przewiduje się, że rozwój przestrzenny miasta odbywać się będzie poprzez :

- wymianę, modernizację i uzupełnienia zabudowy lub wyposażenie w infrastrukturę techniczną terenów już zabudowanych wchodzących w skład strefy zurbanizowanej (w pierwszej kolejności),
- realizację zabudowy terenów dzisiaj niezurbanizowanych stanowiących rezerwę i wchodzących w skład strefy rozwoju,
- ochronę terenów tworzących system ekologiczny miasta.

Ze względu na rodzaj zagospodarowania wyszczególniono dominujące funkcje terenów:

- w ramach strefy zurbanizowanej określono:
 - tereny zabudowy mieszkaniowej śródmiejskiej,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z działalnością gospodarczą,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z uprawami ogrodnictwami,
 - tereny zabudowy mieszkaniowej zagrodowej,
 - tereny usług o charakterze ogólnomiejskim ze znacznym udziałem zieleni,
 - tereny działalności gospodarczej (produkcyjno-usługowa, składy, magazyny),
 - tereny obsługi komunikacji publicznej,
 - tereny obsługi technicznej miasta ;
- w ramach strefy rozwoju określono:

- tereny przeznaczone dla zabudowy mieszkaniowej, w tym: wielorodzinnej, jednorodzinnej, rezydencjonalnej,
- tereny przeznaczone dla zabudowy usługowej, w tym ze znacznym udziałem zieleni oraz związane z obsługą tras komunikacyjnych,
- tereny przeznaczone dla zabudowy związanej z działalnością gospodarczą;
- w ramach strefy systemu ekologicznego określono:
 - tereny zieleni urządzonej istniejącej i projektowanej (parki, skwery, cmentarze, ogrody działkowe),
 - tereny leśne,
 - łąki i pastwiska (fragmenty dolin rzeki Pyszej wraz z jej dopływami),
 - tereny upraw polowych.

Typy działań w poszczególnych strefach

Dla wyżej wymienionych stref przewiduje się następujące typy działań:

- **strefa zurbanizowana** – będzie skupiać przeważającą ilość działań inwestycyjnych, co oznacza, że rozwój miasta będzie się dokonywać głównie poprzez wewnętrzne przekształcenia, w tym wykorzystanie wolnych działek, w ramach poszczególnych terenów wyróżnionych ze względu na dominującą funkcję.

W ramach tej strefy wyróżniono:

- historycznie ukształtowane centrum – Stare Miasto – teren zawarty między ulicami: Kopernika, Piłsudskiego, Krakowskie Przedmieście, Reformacką i Zamenhofska - obszar szczególnej ochrony tożsamości kulturowej miasta - objęty ścisłą ochroną konserwatorską; podstawowy typ działań to modernizacja, procesy rozwoju powinny preferować zwiększanie udziału funkcji usługowej a układ przestrzenny winien być podporządkowany wymogom dziedzictwa kulturowego.

Obowiązują ustalenia zawarte w punkcie tekstu studium „Kierunki polityki przestrzennej dotyczące dziedzictwa kulturowego”.

Zaleca się opracowanie programu rewaloryzacji i modernizacji uwzględniającego wytyczne zawarte w „Studium wartości kulturowych” wykonanym na zlecenie Urzędu Miasta Wielunia;

- obszar zabudowy śródmiejskiej – kwartały otaczające Stare Miasto, charakteryzujące się dużym nasyceniem usługami i obiektów zabytkowych, posiada charakter wielofunkcyjny, objęty jest ochroną konserwatorską; charakterystyczną formą działań na tym obszarze winna być modernizacja zabudowy wraz z wymianą obiektów substandardowych i nietrwałych, ze szczególnym uwzględnieniem skali i charakteru zabudowy, wzbogaceniem istniejących form zieleni oraz przestrzeni publicznych. Obowiązują ustalenia zawarte w punkcie tekstu studium „Kierunki polityki przestrzennej dotyczące dziedzictwa kulturowego”; przy wydawaniu decyzji z zakresu panowania przestrzennego zaleca się uwzględniać wytyczne zawarte w „Studium wartości kulturowych” wykonanym na zlecenie Urzędu Miasta Wielunia. Obok funkcji dominujących (usługi, mieszkalnictwo) dopuszcza się realizację innych funkcji pod warunkiem niekolizyjnego charakteru w stosunku do funkcji dominujących;
- obszar zainwestowania miejskiego, który otacza obszar śródmiejski i obejmuje tereny dzisiejszego zainwestowania; charakterystyczną formą działań będzie dopełnianie zabudowy i przebudowa wybranych fragmentów; obszar ten charakteryzuje się znacznymi możliwościami rozwojowymi. Dla poszczególnych terenów wchodzących w jego skład ustala się następujące zasady zagospodarowania:
 - dla terenów mieszkaniowych o różnej intensywności obowiązuje:
 - wszelkie działania inwestycyjne, remontowe i eksploatacyjne muszą być podporządkowane istniejącemu układowi przestrzennemu,
 - gabaryty budynków (modernizowanych lub nowych), kształt dachu, kierunek kalenicy winny nawiązywać do obiektów sąsiednich, tak by tworzyły jednolite zespoły urbanistyczne,
 - obok funkcji dominującej dopuszcza się realizację innych funkcji pod warunkiem niekolizyjnego charakteru w stosunku do funkcji dominującej, w przypadku lokalizacji usług lub działalności gospodarczej, uciążliwość powodowana przez nie, nie może przekraczać granic działki,
 - dla terenów usług o charakterze ogólnomiejskim z dużym udziałem zieleni obowiązuje:

- adaptacja istniejącego zagospodarowania z zaleceniem jej porządkowania,
- znaczący udział zieleni w zagospodarowaniu działki i znaczna przewaga powierzchni zielonej w stosunku do zabudowy,
- dopuszcza się funkcję mieszkaniową jako adaptowaną lub towarzyszącą obiektom usługowym,
- dla terenów działalności gospodarczej:
 - dopuszcza się lokalizację zakładów produkcji przemysłowej wszystkich branż, obiekty magazynowe, które z uwagi na swój profil produkcji, wielkość działki i charakter wymagają wyodrębnienia z innych form zagospodarowania miasta,
 - dopuszcza się lokalizację usług i obiektów obsługi technicznej,
 - dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkaniowej jedynie w zakresie potrzeb wynikających z bezpośredniej obsługi i dozoru technicznego,
 - zaleca się realizację w ramach działek szpalerów zieleni wysokiej stanowiących izolację dla funkcji mieszkaniowej,
- dla terenów obsługi komunikacji publicznej i obsługi technicznej miasta obowiązuje:
 - adaptacja istniejącego zagospodarowania,
 - dopuszcza się funkcję mieszkaniową jako adaptowaną lub towarzyszącą.

Dla wszystkich wyżej wymienionych terenów wyodrębnionych w ramach obszaru zainwestowania miejskiego obowiązuje:

- dążenie do odtworzenia korytarzy ekologicznych – ciągów dolinnych poprzez: zakaz podziałów działek, zakaz rozbudowy i modernizacji istniejących budynków, zakaz lokalizacji nowych obiektów, zaleca się zagospodarowanie w formie zieleni ozdobnej towarzyszącej zabudowie zlokalizowanej poza dolinami.

Ponadto ustala się obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wyróżnionych terenów, obecnie częściowo zainwestowanych; wskazanych ze względu na swoje położenie w obrębie strefy zurbanizowanej do intensyfikacji zagospodarowania:

- w rejonie ulic: Kilińskiego, POW, Popiełuszki, 18-ego Stycznia:

- podstawowe przeznaczenie – zabudowa mieszkaniowa o charakterze śródmiejskim z udziałem usług; zalecane formy: małe wielorodzinne domy mieszkalne lub zabudowa szeregowa
- przy zagospodarowaniu należy uwzględnić eksponowany widok od strony ul. Popiełuszki oraz jej uciążliwość
- należy uwzględnić korektę skrzyżowania ul. Głębokiej i ul. POW
- charakter projektowanej zabudowy winien uwzględnić położenie terenu w strefie ochrony konserwatorskiej i spełniać wymogi wynikające z powyższego.
- w rejonie ulic: Wojska Polskiego, Kopernika, św. Barbary, Żubr, Zielonej:
 - podstawowe przeznaczenie:
 - zabudowa mieszkaniowa śródmiejska z dużym udziałem usług – wzdłuż ul. Kopernika
 - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna; dopuszczalne formy: wolnostojąca, bliźniacza i szeregowa
 - usługi na wydzielonych działkach
 - charakter projektowanej zabudowy w rejonie ul. Kopernika winien uwzględniać położenie terenu w strefie ochrony konserwatorskiej i spełniać wymogi wynikające z powyższego
 - konieczne zaprojektowanie wewnętrznego układu ulic
 - przy skrzyżowaniu ul. Zielonej i ul. Żubr konieczne pozostawienie terenu bez zabudowy w formie zieleni niskiej współtworzącej ciąg doliny

- **strefa rozwoju** – wyznacza tereny, na których planowana jest zmiana przeznaczenia terenów niezainwestowanych, użytkowanych rolniczo na cele zagospodarowania miejskiego.

Ustala się następujące zasady zagospodarowania:

- dla wyróżnionych terenów obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określających szczegółowe zasady i parametry zagospodarowania,
- dla pozostałych terenów, stanowiących kontynuację obszarów już zagospodarowanych dopuszcza się zagospodarowanie w ramach pojedynczych przedsięwzięć inwestycyjnych bez obowiązku sporządzania mpzp.

Dla następujących terenów obowiązuje sporządzenie mpzp:

- w rejonie ulicy Częstochowskiej, na północ od w/w ulicy, w bezpośrednim sąsiedztwie os. Stare Sady oraz na południe od w/w ulicy:
 - podstawowe przeznaczenie:
 - zabudowa wielorodzinna maksymalna wysokość – do 5 kondygnacji,
 - zabudowa jednorodzinna – dopuszczalne formy: wolnostojąca, bliźniacza, szeregowa, atrialna,
 - funkcja uzupełniająca – nieuciążliwe usługi, zieleń, parkingi,
 - konieczne powiązanie wewnętrznego układu komunikacji z układem os. Stare Sady, konieczność wytrasowania ulicy lokalnej łączącej ul. Sadową z ul. Częstochowską w dostosowaniu do istniejącego zagospodarowania;
 - wskazane wykorzystanie południowej ekspozycji terenu,
 - przy projektowaniu zagospodarowania należy zwrócić uwagę na południową krawędź osiedla i szczególnie eksponowany widok od strony południowej,
 - wskazane jest opracowanie koncepcji zagospodarowania przestrzennego dla całego terenu określającej możliwości etapowania; dopuszcza się opracowywanie mpzp dla wydzielonych etapów;
- na północ od ul. Częstochowskiej, po wschodniej stronie os. Stare Sady:
 - podstawowe przeznaczenie:
 - zabudowa jednorodzinna, wskazana forma: szeregowa lub atrialna, dopuszcza się wymiennie zabudowę wielorodzinną,
 - dopuszcza się uściślenie granic terenu objętego planem w nawiązaniu do istniejącego os. Stare Sady i projektowanego RPZ „Sady” oraz stacji redukcyjnej gazu,
 - konieczne powiązanie lokalnego układu komunikacji oraz ciągów pieszych z istniejącym osiedlem,
 - należy uwzględnić szczególnie eksponowany widok od strony wschodniej z ul. 18-go Stycznia;
 - należy uwzględnić strefę ochrony akustycznej – 150m od projektowanej stacji 110/15kV „Sady”
- w rejonie ulic: J. Żubr, Granicznej, 3-go Maja i Gaszyńskiej:

- podstawowe przeznaczenie:
 - zabudowa jednorodzinna wzdłuż ul. Granicznej min. pow. działki – 1000 m²,
 - zabudowa rezydencjonalna od strony ul. Gaszyńskiej – min. pow. działki – 3000 m²; maksymalna powierzchnia zabudowy i powierzchni utwardzonych – 20% pow. działki,
 - należy zabezpieczyć korytarz dla zachodniego obejścia miasta;
- w rejonie ulic: 3-go Maja i przedłużenia ul. Popieluszki w kierunku południowym:
 - podstawowe przeznaczenie:
 - zabudowa rezydencjonalna – ustalenia jw.,
 - adaptacja zabudowy zagrodowej jednorodzinnej od strony ulic: Gaszyńskiej i 3-go Maja,
 - należy zabezpieczyć teren doliny wzdłuż cieku wolny od zabudowy;
- w rejonie ulic: Warszawskiej i Przemysłowej:
 - podstawowe przeznaczenie:
 - działalność produkcyjno – usługowa – min. pow. działki 2000m²,
 - konieczność zapewnienia obsługi komunikacyjnej poprzez wewnętrzny układ, ograniczenie do minimum wjazdów z ul. Warszawskiej;
- w rejonie ulic: Sieradzkiej, Ciepłowniczej i torów PKP:
 - podstawowe przeznaczenie:
 - działalność produkcyjno – usługowa, magazynowa – min. pow. działki – 3000m²,
 - konieczność zabezpieczenia korytarza dla połączenia wschodniego obejścia miasta z ul. Sieradzką oraz wewnętrznego układu komunikacyjnego dla obsługi terenu,
 - konieczna likwidacja ogrodów działkowych,
 - należy uwzględnić strefy od linii wysokiego napięcia.

Dla wszystkich w/w terenów oraz terenów rozwojowych, dla których nie ustala się konieczności opracowywania mpzp obowiązuje zakaz realizacji obiektów o funkcji kolizyjnej w stosunku do funkcji określonej jako dominującej.

Dla wszystkich w/w terenów oraz terenów rozwojowych, dla których nie ustala się konieczności opracowywania mpzp. przylegających do dróg krajowych należy

uwzględnić międzyregionalny charakter tych dróg poprzez zaprojektowanie na tych terenach wewnętrznego systemu dróg komunikacji w powiązaniu z drogami krajowymi spełniającego wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 02.03.1999r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie. Dla w/w terenów należy założyć eliminację zjazdów indywidualnych i publicznych na drogi krajowe.

- **strefa systemu ekologicznego** – obejmuje tereny zaliczone zarówno do obszarów zurbanizowanych – istniejące i projektowane tereny zieleni urządzonej (parki, skwery, cmentarze, ogrody działkowe), jak i niezurbanizowanych terenów otwartych.

W ramach poszczególnych terenów wyróżnionych ze względu na dominującą funkcję, ustala się następujące zasady zagospodarowania:

- dla istniejących terenów urządzonej zieleni publicznej obowiązują działania eksploatacyjne z programem porządkowania (zabiegi pielęgnacyjne zieleni, realizacja małej architektury, itp.),
- dla projektowanych terenów urządzonej zieleni obowiązuje dominująca funkcja oraz zagospodarowanie na podstawie koncepcji funkcjonalno – przestrzennej dla całego terenu,
- dla terenów doliny rzeki Pysznej i jej prawobrzeżnych dopływów obowiązuje zakaz zmian w istniejącym ukształtowaniu terenu oraz zakaz lokalizacji wszelkiej zabudowy i trwałych ogrodzeń. Dla części dolin w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych zaleca się ich przekształcenie w tereny zieleni niskiej, urządzonej ogólnodostępnej z przeznaczeniem dla potrzeb rekreacji codziennej. Pozostałe fragmenty dolin cieków winny być użytkowane w dotychczasowy sposób, jako łąki i pastwiska,
- dla terenów o użytkowaniu rolnym przewiduje się użytkowanie w dotychczasowy sposób z możliwością modernizacji istniejących gospodarstw rolnych. Ewentualne sytuowanie nowych siedlisk zaleca się wzdłuż istniejących dróg w pasie szerokości 50 m od drogi.

Szczegółowe wytyczne w zakresie ochrony w/w terenów zawarto w tekście studium pkt. „Kierunki polityki przestrzennej dotyczące ochrony i kształtowania środowiska” – podpkt. „lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego”.

3.2. Zagospodarowanie przestrzenne gminy

W strukturze osadniczej gminy, miasto Wieluń położone centralnie będzie pełnić nadal rolę głównego ośrodka zarówno dla gminy, jak i dla szerszego obszaru, tj. powiatu.

Charakter ośrodków wspomagających będą pełnić wsie w jego bezpośrednim sąsiedztwie: Dąbrowa, Gaszyn, Ruda oraz położone dalej : Kurów, Sieniec i Masłowice. W w/w wsiach przewiduje się rezerwy rozwojowe o dominującej funkcji mieszkaniowej.

Pozostałe jednostki osadnicze w większości wsie w układzie pasmowym, równoległym do istniejących dróg, są adaptowane ze wskazaniem uzupełnień w ciągach zabudowy.

Ze względu na korzystne warunki przyrodnicze dla produkcji rolnej zakłada się, że wiodącą funkcją gminy będzie nadal rolnictwo oraz gospodarka żywieniowa. Zakłada się rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego, rzemiosła, usług dla potrzeb rolnictwa i gospodarki żywnościowej.

Uzupełnieniem funkcji wiodącej może być eksploatacja istniejących złóż posiadających zatwierdzone zasoby, na warunkach określonych przez odpowiednie służby geologiczne.

Ustala się ochronę istniejących walorów środowiska przyrodniczego, w tym kompleksów leśnych, wzbogaconych o tereny przewidziane do dolesienia oraz dolin rzek i strumieni tworzących ciągi ekologiczne.

Przewiduje się wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz projektowanych zbiorników wodnych dla potrzeb funkcji rekreacji poprzez wyznaczenie terenu dla realizacji zabudowy letniskowej oraz wytyczenie szlaków rowerowych.

W ramach poprawy funkcjonowania układu komunikacyjnego na terenie gminy projektowana jest obwodnica drogi krajowej nr 8, ponadto przewiduje się modernizację dróg istniejących oraz wprowadza się nowe drogi gminne.

Przy skrzyżowaniach dróg głównych wyznaczono tereny przeznaczone dla usług związanych z obsługą podróżnych oraz komunikacji (motele, stacje benzynowe, gastronomia itp.)

Strefy zagospodarowania przestrzennego

W strukturze przestrzenno-funkcjonalnej gminy wyróżniono główne strefy zagospodarowania przestrzennego:

- **strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej** o najlepszych warunkach glebowo-rolniczych i relatywnie wysokiej kulturze rolnej w gminie z ustaloną polityką modernizacji i restrukturyzacji,
- **strefa ekosystemu**, w tym : lasy, obszary chronione, tereny wskazane do zalesień oraz ciągi ekologiczne na pozostałym obszarze, związane z występowaniem dolin rzecznych, cieków wodnych i projektowanych zbiorników z ustaloną polityką uwarunkowaną ekologicznie,
- **strefa zurbanizowana** obejmująca tereny zabudowy wiejskiej poszczególnych jednostek osadniczych (istniejącej i projektowanej) w tym: zabudowa mieszkaniowa, usługowa i działalności gospodarczej oraz obsługi technicznej. Do strefy tej należą również tereny zintensyfikowanej działalności znajdujące się w potencjalnym paśmie wzmożonej aktywności związanym z korytarzem drogi krajowej nr 45 oraz tereny zieleni urządzonej (parki, cmentarze, ogrody działkowe, tereny sportowe) z ustaloną polityką podnoszenia standardu życia mieszkańców i tworzenia warunków do rozwoju,
- **strefa rozwoju** obejmuje tereny, na których planowana jest zmiana przeznaczenia dla potrzeb zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej, rezydencjonalnej, zagrodowej, letniskowej), usługowej (w tym związane z obsługą tras komunikacyjnych) i działalności gospodarczej z polityką tworzenia warunków do rozwoju.

Typy działań w poszczególnych strefach

Dla wyżej wymienionych stref ustala się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- **dla strefy rolniczej przestrzeni produkcyjnej** zgodnie z polityką modernizacji i restrukturyzacji:
 - ograniczenie do minimum przeznaczenia gleb wysokich klas bonitacyjnych na cele nierolnicze,
 - maksymalne wykorzystanie gruntów o najlepszych glebach klasy – III do produkcji żywności z ograniczeniem lokalizowania na nich zakładów przetwórczych,
 - intensyfikowanie zadrzewień śródpolnych z wykorzystaniem skarp, wąwozów, obrzeży oczek wodnych dla polepszenia mikroklimatu rolniczego ograniczenia erozji gleb,

- dopuszczenie zalesień poza terenami wyznaczonymi na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy” na gruntach klas V i VI oraz IVb (enklawy nie większe niż 0,5ha) w odległości nie większej niż 1,0km od istniejących lasów oraz pod warunkiem akceptacji ze strony Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych.
 - realizacja poprawy retencji poprzez budowę zbiorników retencyjnych oraz innych zabiegów prorotencyjnych,
 - adaptacja istniejącej zabudowy zagrodowej oraz dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach realizacji pojedynczych zagród poza wyznaczonymi terenami zurbanizowanymi,
 - dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach realizacji urządzeń obsługi technicznej oraz urządzeń obsługi komunikacji (stacja paliw wraz z usługami towarzyszącymi) poza wyznaczonymi terenami zurbanizowanymi;
- **dla strefy ekosystemu** zgodnie z polityką uwarunkowaną ekologicznie:
 - bezwzględne przestrzeganie obowiązujących ustaleń w zakresie terenów i obiektów objętych ochroną,
 - zachowanie dotychczasowego układu zagospodarowania z lokalnymi tradycjami upraw i hodowli oraz działalności pozarolniczej jeśli są zgodne z wymaganiami ochrony środowiska,
 - promocja programu zalesiania i zadrzewiania,
 - szczególna ochrona wód podziemnych przed zanieczyszczeniem z powierzchni przez porządkowanie gospodarki ściekowej,
 - działania na rzecz zmniejszenia deficytu wód powierzchniowych i zwiększenia retencyjności,
 - konieczność zabezpieczenia wzdłuż cieków ogólnie dostępnych pasów o szerokości min. 5,0m (bez możliwości dokonywania na nich trwałych nanieśń) niezbędnych dla dokonywania konserwacji cieków,
 - promocja turystyki krajoznawczej,
 - przyjęcie zasady podporządkowania programu turystycznego uwarunkowaniom wynikającym z ochrony środowiska,
 - dopuszczenie w uzasadnionych przypadkach realizacji obiektów obsługi turystycznej niekolizyjnych w stosunku do wymagań ochrony środowiska;

Szczegółowe wytyczne w zakresie ochrony i zagospodarowania terenów tworzących tę strefę zawarto w tekście studium pt. „Kierunki polityki przestrzennej dotyczące ochrony i kształtowania środowiska”

- **dla strefy zurbanizowanej** zgodnie z polityką podnoszenia standardu życia mieszkańców i tworzenia warunków do rozwoju:
 - adaptacja, wymiana, modernizacja i uzupełnianie istniejącego zainwestowania,
 - wyposażanie terenów zurbanizowanych w infrastrukturę techniczną,
 - realizacja zainwestowania na wyznaczonych terenach zgodnie z ustaloną funkcją dominującą,
 - ochrona występujących wartości kulturowych i przyrodniczych,
- **dla strefy rozwoju** zgodnie z polityką tworzenia warunków do rozwoju:
 - obowiązek sporządzenia mpzp. wyróżnionych terenów, które określą szczegółowe zasady i parametry ich zagospodarowania,
 - zagospodarowanie pozostałych terenów w ramach pojedynczych przedsięwzięć inwestycyjnych bez konieczności sporządzenia mpzp,
 - lokalizowanie na gruntach zmeliorowanych terenów budowlanych musi uwzględniać konieczność zabezpieczenia istniejących systemów melioracyjnych, w sposób zapewniający ich prawidłowe działanie, jak również zabezpieczenie terenu o zmienionej funkcji przed ewentualnym podtapianiem na skutek zniszczenia urządzeń melioracyjnych w wyniku jego zagospodarowania.

W **strefie zurbanizowanej** ze względu na jej różnorodność ustalono zasady realizacji polityki przestrzennej odnoszące się do wyróżnionych terenów o dominujących funkcjach:

- **tereny zabudowy mieszkaniowej (zagrodowej i jednorodzinnej):**
 - działania inwestycyjne, remontowe i eksploatacyjne muszą być podporządkowane istniejącemu układowi przestrzennemu,
 - uzupełnienia i nowe realizacje winny tworzyć z zabudową istniejącą jednolite zespoły urbanistyczne,

- dla terenów objętych ochroną konserwatorską obowiązują zasady zawarte w tekście studium punkt pt. „Kierunki polityki przestrzennej dotyczące dziedzictwa kulturowego”,
- obowiązuje zakaz realizacji obiektów o funkcji kolizyjnej w stosunku do dominującej funkcji mieszkaniowej,
- oprócz zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej przewiduje się adaptację i realizację zabudowy usługowej, działalności gospodarczo-usługowej oraz urządzeń technicznych;
- **tereny działalności gospodarczej:**
 - dopuszcza się lokalizację zakładów produkcji przemysłowej wszystkich branż, obiekty magazynowe, które z uwagi na swój profil produkcji, wielkość działki i charakter wymagają wyodrębnienia z innych form zagospodarowania miasta,
 - dopuszcza się lokalizację usług i obiektów obsługi technicznej,
 - dopuszcza się lokalizację funkcji mieszkaniowej jedynie w zakresie potrzeb wynikających z bezpośredniej obsługi i dozoru technicznego,
 - należy ograniczyć do minimum bezpośrednią obsługę komunikacyjną z dróg krajowych i wojewódzkich,
 - tereny należy wyposażać w infrastrukturę techniczną;
- **tereny zieleni urządzonej:**
 - dla obiektów objętych ochroną wartości kulturowych i przyrodniczych obowiązują uzgodnienia z odpowiednimi służbami w zakresie wszystkich działań inwestycyjnych, modernizacyjnych, remontowych itp.,
 - obowiązuje zakaz lokalizacji funkcji sprzecznych z podstawowym przeznaczeniem terenu.

W **strefie rozwoju** ustalono obowiązek sporządzenia mpzp. dla następujących terenów:

- **w rejonie rezerwatu „Lasek Kurowski”:**
 - przeznaczenie podstawowe – zabudowa letniskowa,
 - min. pow. działki – 1000 m²,
 - max. pow. zabudowy i pow. utwardzonych – 15% pow. działki,
 - należy uwzględnić przebieg projektowanego szlaku rowerowego,
 - obowiązuje adaptacja istniejących lasków;

- we wsi Dąbrowa:
 - przeznaczenie podstawowe – zabudowa zagrodowa,
 - należy powiązać istniejące zagospodarowanie z projektowanym układem zabudowy, lokalnej komunikacji kołowej i pieszej;
 - we wsi Dąbrowa (3 tereny):
 - przeznaczenie podstawowe – zabudowa jednorodzinna, wolnostojąca, bliźniacza; dopuszczalna szeregową i atrialną,
 - należy zabezpieczyć korytarze dla zachodniego obejścia miasta oraz projektowanej ulicy zbiorczej,
 - należy powiązać istniejące podziały na działki budowlane z układem przestrzennym całego terenu,
 - należy uwzględnić uciążliwość projektowanych tras komunikacyjnych;
 - we wsi Olewin:
 - przeznaczenie podstawowe – zabudowa zagrodowa;
 - we wsi Gaszyn:
 - przeznaczenie podstawowe – zabudowa rezydencjonalna,
 - min. pow. działki 3000 m²,
 - max. pow. zabudowy i pow. utwardzonych – 20% pow. działki;
 - we wsi Widoradz:
 - przeznaczenie podstawowe – udokumentowane złoża surowców mineralnych,
 - określenie zasad ochrony złoża, warunków jego eksploatacji oraz zasad rekultywacji po jego zamknięciu;
- dla pozostałych złóż we wsiach Bieniędzyce i Masłowice opracowanie mpzp. w zależności od potrzeb.

Dla pozostałych terenów przeznaczonych do zagospodarowania ustala się:

- zagospodarowanie na podstawie koncepcji funkcjonalno – przestrzennej dla całego terenu określającej poszczególne przedsięwzięcia inwestycyjne.

Dla wszystkich terenów rozwojowych przylegających do dróg krajowych należy uwzględnić międzyregionalny charakter tych dróg poprzez zaprojektowanie wewnętrznego systemu komunikacji w powiązaniu z drogami krajowymi spełniającego wymagania zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 02.03.1999r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać

drogi publiczne i ich usytuowanie. Dla tych terenów należy założyć eliminację zjazdów indywidualnych i publicznych na drogi krajowe.

Ponadto dla:

- terenów usług związanych z obsługą tras komunikacyjnych (na północ i południe od Wielunia oraz przy obejściu drogi krajowej nr 8 w rejonie Sieńca) należy uwzględnić ich szczególnie eksponowany widok z tych tras,
- zaleca się realizację parkingu przyległego do drogi nr 8 wyposażonego w odpowiednią infrastrukturę techniczną, przystosowaną do parkowania samochodów z ładunkami materiałów niebezpiecznych (chemicznych)
- projektowanego wysypiska odpadów należy uwzględnić zagospodarowanie strefy jego oddziaływania (projektowane dolesienia).

4. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ DOTYCZĄCE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Ochrona, właściwe wykorzystanie i eksponowanie wartości dziedzictwa kulturowego należą do obowiązków władz państwowych, samorządowych i społeczeństwa. Działalność ta jest elementem edukacji i rozbudzania tożsamości. Istotną cechą tej działalności jest konieczność godzenia ochrony obiektów zabytkowych z ich adaptacją dla współczesnych potrzeb.

Wszelkie działania inwestycyjne dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków zlokalizowanych na obszarze miasta i gminy wymagają zezwoleń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody jeśli dotyczą urządzenia zieleni.

4.1. Ochrona wartości kulturowych w mieście

Szczególnym nadzorem powinien być objęty układ urbanistyczny Starego Miasta na obszarze wyznaczonym przez granice ochrony konserwatorskiej. Kierunkiem podejmowanych działań na tym obszarze winna być rewitalizacja. Ochronie powinny podlegać: układ przestrzenny ulic i placów, skala zabudowy, pierzeje rynku i ulic, podziały parcelacyjne, zieleni urządzona oraz obiekty wpisane do rejestru ewidencji konserwatorskiej zabytków.

Gabaryty budynków (modernizowanych lub nowych), kształt dachu, kierunek kalenicy winny nawiązywać do obiektów sąsiednich, tak aby tworzyły jednorodne zespoły

urbanistyczne w celu utrzymania śródmiejskiego charakteru centrum. Dla elewacji budynków należy stosować wyłącznie materiały tradycyjne z wyłączeniem użycia sidingu i terakoty. W zabudowie pierzejowej dopuszczalne jest podniesienie budynku frontowego maksymalnie o jedną kondygnację w stosunku do budynków sąsiednich. W obrębie zieleni publicznej oraz ulic przylegających winien obowiązywać zakaz lokalizacji wolnostojących kiosków. Usługi handlu, gastronomii, administracji powinny być lokalizowane w parterach zabudowy pierzejowej.

Istotnym elementem chronionym jest panorama Starego Miasta otoczonego zielenią. Tworząc dachy kamienic i charakterystyczne sylwety wież kościelnych. Historycznie ukształtowany koncentryczny układ dróg winien prowadzić w kierunku centrum ukazując dominanty Starego Miasta.

Ochronie konserwatorskiej podlegają również pozostałe wartościowe założenia urbanistyczno-architektoniczne znajdujące się w mieście.

Celem ochrony jest zachowanie skali, struktury i klimatu miejskiego oraz specyficznych wnętrz tych układów.

Są to:

- obszar otaczający Stare Miasto (kwartały między ulicami doprowadzającymi do centrum),
- osiedle mieszkaniowe przy ul. 3-ego Maja,
- osiedle domów jednorodzinnych przy ul. Robotniczej,
- zespół cukrowni z osiedlem robotniczym (założenie urbanistyczne z unikalną architekturą przemysłową).

4.2. Ochrona wartości kulturowych w gminie

We wsiach o historycznie ukształtowanych układach przestrzennych należy kontynuować ich charakter przez wypełnianie wolnych działek i ograniczenie w miarę możliwości ekspansji zabudowy na zewnątrz. Należy dążyć do zachowania przeważającego typu zabudowy, układu działek i kierunków transportu rolniczego. Na całym obszarze gminy należy bazować na zachowanych elementach tradycyjnej zabudowy i popularyzować formy zabudowy charakterystyczne dla danej miejscowości jeśli takie istnieją, zwracając uwagę na linie zabudowy, zasady kształtowania i gabaryty architektury oraz na materiały budowlane. Uzupełnianie zabudowy winno odbywać się w sposób zharmonizowany skalą i formą z sąsiedztwem, istniejącymi dominan-

tami zwłaszcza w postaci obiektów zabytkowych oraz krajobrazem tworzoną przez naturalne ukształtowanie terenu i istniejącą zieleń.

Zaleca się opracowanie przez gminę katalogu preferowanych rozwiązań architektonicznych zabudowy, zamiast stosowania rozwiązań typowych, nieuwzględniających specyfiki i tradycji gminnych.

Wśród zabytków objętych ochroną konserwatorską na szczególną uwagę zasługują obiekty sakralne reprezentujące na obszarze gminy typ drewnianego kościoła występującego na ziemi wieluńskiej.

Strefa ochrony archeologicznej ustalona we wschodniej części gminy obejmuje cenne stanowiska co zobowiązuje władze samorządowe do dbałości o te zabytki.

Różnorodne i wartościowe elementy dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym, regionalnym i lokalnym, występujące na obszarze miasta i gminy, świadczą o bogatej przeszłości regionu i starych tradycjach osiedleńczych. Przebiegający przez obszar w kierunku południowym szlak turystyczny „Jury Wieluńskiej” (będący fragmentem „Szlaku Orlich Gniazd”) oraz proponowany szlak rowerowy łączą możliwość poznania walorów przyrodniczych i kulturowych najciekawszych terenów i obiektów. Poza szansą poznawczą obszary dają możliwość rozwijania krajoznawczej formy turystyki oraz rozwoju towarzyszącej infrastruktury.

5. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ DOTYCZĄCE UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO

5.1. Układ komunikacyjny i obsługa transportowa miasta

Podstawowe założenia układu komunikacyjnego

Na podstawie przedstawionych uprzednio uwarunkowań rozwoju miasta wynikających z diagnozy stanu, wniosków zewnętrznych ze studium zagospodarowania przestrzennego województwa, wniosków i opinii zgłoszonych w trakcie sporządzania niniejszego studium oraz ustalonych kierunków kształtowania struktur przestrzennych i ich funkcji przyjmuje się następujące kierunki polityki przestrzennej dotyczące kształtowania układu komunikacyjnego.

Głównym podsystemem obsługi powiązań wewnętrznych i zewnętrznych pozostaje sieć drogowo-uliczna, także dla linii autobusowych komunikacji zbiorowej. Dla miasta

Wielunia, wielkości rzędu 30 tys. mieszkańców, następujące zagadnienia pozostają najistotniejsze:

- połączenia wewnętrzne i cała sieć ulic miejskich kształtowana jest przede wszystkim wg potrzeb połączeń funkcjonalnych,
- wielkości globalne ruchu samochodowego wewnątrzmięjskiego szacowanego rzędu 4,0-5,0 tys. poj./godz. nie wskazują na potrzebę kształtowania ciągów o przekroju jezdni wielopasowych, za wyjątkiem tras ruchu zewnętrznego,
- dla Wielunia ważne jest prowadzenie tras drogowych zewnętrznych i rozwiązanie węzła tych dróg, zwłaszcza że ruch zewnętrzny prognozuje się jako znaczny:

- droga Nr 45 – 10100 poj. / dobę / 2 kier. i 5300 poj. / dobę / 2 kier.,
- droga Nr 8 – 9000 i 16600 poj. / dobę / 2 kier.,
- droga Nr 489 – 6800 poj. / dobę / 2 kier.,
- droga Nr 481 – 4150 poj. / dobę / 2 kier.,
- droga Nr 486 – 7500 poj. / dobę / 2 kier.

Przyjmuje się ewolucyjne w czasie przekształcenia węzła dróg zewnętrznych przebiegu tych tras. W pierwszym etapie, orientacyjnie w okresie perspektywicznym przyjmuje się:

- realizację zewnętrznej obwodnicy drogi krajowej Nr 8,
- realizację nowego przebiegu drogi krajowej Nr 45 jako obwodnicy wewnętrznej.

Natomiast w odleglejszej przyszłości docelowym rozwiązaniem ustala się zachodnią obwodnicę drogi Nr 45 – w peryferyjnej części miasta;

- wielkość miasta i przewidywanego ruchu (tak samochodowego jak również pasażerskiego i pieszego) przesądza o tym, że miejska komunikacja zbiorowa funkcjonować będzie w oparciu o trakcję autobusową. Przyjmuje się, że zostanie utrzymana forma obsługi strefy podmiejskiej przez linie autobusowe;
- utrzymuje się istniejący układ tras i urządzeń kolejowych, niezależnie od działań kolei w zakresie ograniczania ruchu i przewozów pasażerskich. Wobec ograniczenia przewozów pasażerskich, w niniejszym studium nie wykazuje się nowej trasy magistralnej relacji CMK – Piotrków Tryb. – Bełchatów – Wieluń – Kępno – Wrocław. Uznaje się, że decyzje w tej sprawie będą możliwe do podjęcia w dalszej przyszłości.

- przyjmuje się zasadę maksymalnego nawiązywania do korytarzy komunikacyjnych dotychczas wyznaczanych ustaleniami planów miejscowych.

Sieć drogowo - uliczna

■ Kierunki przekształceń i rozwoju

Sieć uliczno-drogową, określoną w projekcie układu, tworzą trasy ulic głównych (G), zbiorczych (Z) oraz istotnych dla obsługi miasta ulic lokalnych (L), a także droga główna ruchu przyspieszonego – obwodnica w ciągu drogi krajowej Nr 8.

Podstawową obsługę ruchu samochodowego, a także komunikacji autobusowej – miejskiej i podmiejskiej – zapewniają trasy ulic głównych i zbiorczych.

Bezpośrednią obsługę zainwestowania oraz powiązania wewnątrz jednostek strukturalnych zapewniają ulice zbiorcze i lokalne.

Sieć uliczno-drogową pokazano na planszy „Kierunki zagospodarowania miasta”. Generalnie koncepcję układu uliczno-drogowego scharakteryzować należy następująco:

- utrzymuje się śródmiejską obwodnicę, którą tworzą ulice zbiorcze tj. Głowańskiego – Sieradzka – Kopernika – Piłsudskiego - Krakowskie Przedmieście; utrzymuje się w zasadzie stan istniejący ulic, przy czym modernizacji wymagają skrzyżowania poprzez poszerzenie wlotów i instalowanie sygnalizacji świetlnej,
- wprowadza się dwie trasy obwodnicowe, które razem utworzą w przyszłości jedną pełną obwodnicę a mianowicie:
 - trasę obwodową jako wydłużenie ulicy Popiełuszki w obydwu kierunkach: północnym do ul. Sieradzkiej i południowym do ul. 3-ego Maja, jako ulicę główną. Łączy ona dwa wloty drogi krajowej Nr 45 i w okresie perspektywy stanowić będzie połączenie podstawowych struktur miejskich oraz wlotów zewnętrznych drogi krajowej.
 - trasę obwodową projektowaną po zachodniej stronie miasta – w jego peryferyjnej strefie – ulicę główną jako docelowy przebieg drogi krajowej Nr 45,
- w zasadzie istniejące promieniste ulice główne i zbiorcze z poszczególnych struktur zagospodarowania przestrzennego miasta doprowadzone są do obwodnicy śródmiejskiej;

- wyloty dróg zewnętrznych krajowych i wojewódzkich – doprowadzone do obwodowej trasy ul. Popiełuszki, ale także połączone z obwodnicą śródmiejską,
 - wprowadzono zewnętrzny przebieg drogi krajowej Nr 8 według koncepcji trasowania opracowanej dla GDDP – Biuro w Łodzi. Podstawowe połączenia z układem miejskim przewidziano poprzez skrzyżowania i ulice: Sieradzką, Przemysłową oraz Warszawską i drogę Nr 481,
 - w przeważającej liczbie tras nawiązuje się i wykorzystuje korytarze tras planowanych w dotychczas wykonanych planach miejscowych.
- Zasady kształtowania ważnych ciągów układu ulicznego miasta
- **droga krajowa Nr 8**, jako zewnętrzna obwodnica – droga główna ruchu przyspieszonego GP1/2 – budowa drogi o jezdni dwupasowej;
 - **ulice główne (G):**
 - ul. Sieradzka na odcinku od granicy miasta do ul. Popiełuszki – G1/4 (lub G2/2), przebudowa ulicy do jezdni 4-pasowej, budowa wiaduktu z koleją i ul. Kolejową w nawiązaniu do istniejącego przebiegu;
 - ul. Popiełuszki:
 - na odcinku od ul. Sieradzkiej do łącznika Popiełuszki i Staszica – G2/2, budowa ulicy o dwóch jezdniach po 2-a pasy ruchu (z dopuszczeniem ulicy G1/4 – jezdni 4 - pasowej),
 - na odcinku od łącznika Popiełuszki i Staszica do ul. Częstochowskiej – G1/4, rozbudowa ulicy do jezdni 4 – pasowej,
 - na odcinku od ul. Częstochowskiej do 3-ego Maja – G2/2, budowa ulicy o dwóch jezdniach po 2 pasy ruchu;
 - ul. Warszawska na odcinku od Popiełuszki do granicy miasta (drogą Nr 481) – G1/4, rozbudowa ulicy do 4-ech pasów ruchu wraz z przebudową wiaduktu kolejowego;
 - zachodnia obwodnica – G1/2, budowa trasy 1-no jezdniowej o 2-óch pasach ruchu, wymaga opracowania koncepcji uściślającej korytarz komunikacyjny, uwzględniającej uwarunkowania lokalizacji, zakres ingerencji w istniejące zainwestowanie oraz sposób zagospodarowania jej obrzeży;

- ul. Częstochowska na odcinku od Popiełuszki do granicy miasta – G1/2, adaptacja jezdni;
- **ulice zbiorcze (Z):**
 - ul. Sieradzka na odcinku od Popiełuszki do Kopernika (Wojska Polskiego) – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Kopernika – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Piłsudskiego – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Krakowskie Przedmieście – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Głowackiego – Z1/4, rozbudowa jezdni do 4-ech pasów ruchu;
 - ul. Traugutta – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Ciepłownicza – Z1/4, adaptacja oraz wydłużenie (ok. 150 m) do Popiełuszki;
 - ul. Warszawska na odcinku od Krakowskie Przedmieście do Popiełuszki – Z1/4, rozbudowa jezdni do szer. 7,0 m;
 - ul. Fabryczna – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Przemysłowa – Z1/2, adaptacja przebiegu, rozbudowa jezdni do szer. 7,0m;
 - ul. Kolejowa – Z1/2, adaptacja;
 - ul. 18-ego Stycznia – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Częstochowska na odcinku Krakowskie Przedmieście do Popiełuszki – Z1/2, adaptacja;
 - ul. 3-ego Maja – Z1/2, adaptacja;
 - ul. J. Żubr – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Wojska Polskiego – Z1/2, adaptacja;
 - ul. Projektowana (w korytarzu kolejki wąskotorowej) od Traugutta do zachodniej obwodnicy – Z1/2, budowa ulicy jednojezdniowej o 2-óch pasach ruchu;
- **ulice lokalne (L):**
 - ul. Długosza, adaptacja;
 - ul. Rymarkiewiczowej, adaptacja przebiegu, na odcinku gruntowym – realizacja jezdni o nawierzchni utwardzonej;
 - ul. Grunwaldzka, adaptacja;
 - projektowana w osiedlu w rejonie ZUGiL – budowa ulic jednojezdniowych 2-u pasowych, szer. jezdni 6,0 m;

- ul. Wodna:
 - na odcinku od Reformatorskiej do Błońskiej; adaptacja,
 - na odcinku od Błońskiej do Popieluszki; budowa ulicy 1-jezdniowej o 2-óch pasach ruchu;
- ul. Ciepłownicza BIS (między Ciepłowniczą Wodną), budowa ulicy 1-jezdniowej o 2-óch pasach ruchu;
- ul. Młodzieżowa, adaptacja;
- ul. Sucharskiego, adaptacja;
- ul. Mokra, adaptacja;
- ul. Zamenhoffa, adaptacja;
- ul. Reformacka, adaptacja;
- ul. Św. Barbary, adaptacja,
- ul. Zielona:
 - odcinek Wojska Polskiego – Broniewskiego, adaptacja,
 - odcinek Broniewskiego – J. Żubr, budowa ulicy 1-jezdniowej o 2-óch pasach ruchu;
- ul. Broniewskiego, adaptacja;
- ul. Prosta, odcinek od Młodzieżowej do Powstańców, budowa ulicy 1-jezdniowej 2-u pasowej;
- ul. Powstańców, adaptacja przebiegu, budowa jezdni utwardzonej na przeważającym odcinku (poza ok. 850 m utwardzonej nawierzchni);
- ul. Kijak, adaptacja przebiegu, budowa jezdni utwardzonej na ponad 1200 m odcinku – 2-u pasowej;
- ul. Wiśniowa, adaptacja przebiegu, budowa jezdni utwardzonej 2-u pasowej;
- ul. Graniczna na odcinku od Kijak do Popieluszki, adaptacja przebiegu, budowa jezdni utwardzonej o 2-óch pasach ruchu;
- ul. Projektowana od 3-ego Maja do Częstochowskiej, budowa nowej ulicy 1-jezdniowej o 2-óch pasach ruchu;
- wyznaczone i projektowane w osiedlu Stare Sady, budowa ulic 1-jezdniowych o 2-óch pasach ruchu;
- ul. Kościuszki, adaptacja przebiegu, rozbudowa jezdni do 6,0 m;
- ul. Targowa, adaptacja;
- ul. POW, adaptacja;

- ul. Stodolniana:
 - na odcinku od Krakowskiego Przedmieścia do Staszica, budowa nowej ulicy 1-jezdniowej, 2-u pasowej,
 - na odcinku od Staszica do torów kolejowych, adaptacja przebiegu, budowa jezdni utwardzonej o 2-óch pasach ruchu (6,0m),
 - na odcinku od torów PKP do ulicy Południowej, budowa nowej ulicy -jezdniowej o 2-óch pasach ruchu (6,0m) wraz z urządzeniem przejazdu (w poziomie) przez tory kolejowe,
 - przewiduje się likwidację połączenia istniejącej ul. Stodolnianej z ul. POW;
- ul. Południowa, adaptacja oraz wydłużenie (ok. 100m) do projektowanej ul. Stodolnianej.

Komunikacja zbiorowa

- Miejska komunikacja zbiorowa kształtowana będzie w oparciu o trakcję autobusową, linie miejskie i podmiejskie. Obsługa tą komunikacją pozostanie funkcją potrzeb przewozowych (potoków pasażerskich i połączeń) oraz układu uliczno-drogowego;
- Dworzec PKS pozostaje jak w stanie istniejącym.

Kolej

Jak już wcześniej sygnalizowano sieć kolejowa zostaje utrzymana.

5.2. Układ komunikacyjny gminy

Podstawowe założenia układu drogowego

Układ komunikacyjny gminy składa się z sieci drogowej i linii kolejowej. Linia kolejowa w zasadzie uczestniczy w obsłudze komunikacyjnej gminy w minimalnym zakresie poprzez stację Wieluń Dąbrowa i obejmuje tą obsługą bezpośrednio tylko wieś Dąbrowę.

Dlatego podstawowe znaczenie dla układu komunikacyjnego, a także dla obsługi transportowej gminy ma sieć drogowo – uliczna. Obsługę przewozów pasażerskich zapewniać będzie również (oprócz samochodów) autobusowa komunikacja PKS (i innych przewoźników) różnych funkcji, tj. lokalnej – o zasięgu powiatu i zespołu

powiatów, regionalnej – o zasięgu wojewódzkim i sąsiednich województw, krajowej i międzynarodowej oraz podmiejskie linie komunikacji zbiorowej miasta Wielunia.

Uwzględniając uwarunkowania rozwoju i przekształceń gminy wynikające z diagnozy stanu i ze studium województwa, a także z koncepcji rozwoju układu komunikacyjnego miasta Wielunia i zamierzeń przekształcenia sieci dróg krajowych, wnioski i opinie zgłoszone w trakcie sporządzania niniejszego studium oraz koncepcje i zamierzenia rozwoju przestrzennego gminy i jej poszczególnych struktur i jednostek (wsi) przyjmuje się niżej sformułowane generalne kierunki polityki przestrzennej dotyczące układu komunikacyjnego:

- układ drogowy będzie miał podstawowe znaczenie dla gminy we wszystkich relacjach powiązań i obsługi,
- wzrost ruchu i rozwój zainwestowania wymaga rozwoju sieci drogowej i podniesienia parametrów dróg w tym parametrów nawierzchni jezdni,
- droga krajowa Nr 8 wymaga obwodnicowego przebiegu w odniesieniu do miasta Wielunia oraz wsi Dąbrowa i Sieniec;
przyjmuje się zasadę maksymalnego nawiązywania do korytarzy komunikacyjnych istniejących i dotychczas wyznaczonych ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymuje się istniejący układ tras i urządzeń kolejowych,
- podstawową obsługę przewozów pasażerskich zapewnią linie autobusowe o zasięgach: krajowym, regionalnym, lokalnym i podmiejskim.

Układ drogowy

- Preferowane kierunki przekształceń i rozwoju układu drogowego:
 - głównymi przesłankami do kształtowania i rozwoju układu drogowego są: istniejąca sieć oraz potrzeby i podjęte działania w zakresie przebudowy przebiegu obwodnic;
 - podstawowa koncepcja sieci drogowej uwzględnia:
 - istniejące przebiegi dróg,
 - rozszerzenie sieci dróg gminnych, głównie dla nowych terenów zainwestowania,
 - klasyfikację dróg w nawiązaniu do obowiązujących warunków technicznych dotyczących dróg;
 - przyjęto zasadę usprawnienia połączeń z miastem Wieluniem.

Wskazania do kształtowania ważnych ciągów sieci drogowej:

- drogi krajowe:

- droga krajowa Nr 8 – GP1/2, droga główna ruchu przyspieszonego, jednojezdniowa, dwupasowa:
 - na odcinku od wschodniej granicy gminy do wsi Sieniec oraz między wsiami Sieniec i Olewin adaptacja przebiegu,
 - na odcinku wsi Sieniec oraz od wsi Olewin do północnej granicy gminy w rejonie wsi Bieniędzyce budowa nowej drogi jako obwodnicy.

Pozostałe odcinki, po wybudowaniu obwodnic, zostają sklasyfikowane odpowiednio:

- przez wieś Sieniec, jako droga gminna, droga lokalna L, adaptacja,
- przez wieś Olewin, na odcinku od planowanej obwodnicy do drogi wojewódzkiej Nr 481 w Wieluniu, jako droga powiatowa, droga zbiorcza - Z1/2 adaptacja,
- przez wieś Dąbrowa, jako droga powiatowa, droga zbiorcza - Z1/2, adaptacja,
- droga krajowa Nr 45, od obwodnicy miasta Wielunia od południowej granicy gminy w rejonie wsi Kadłub, droga główna - G1/2, jednojezdniowa, dwupasowa, adaptacja,
- droga krajowa Nr 489, od granicy m. Wielunia do południowej granicy gminy w rejonie wsi Nowy Świat, droga główna - G1/2, adaptacja;

- drogi wojewódzkie:

- droga Nr 481 na odcinku od ul. Warszawskiej w Wieluniu do obwodnicy drogą Nr 8 w rejonie wsi Małyszyn, droga główna - G1/2, adaptacja przebiegu, przebudowa nawierzchni jezdni do szer. 8,0 m,
 - na odcinku od obwodnicy drogi Nr 8 - do północnej granicy w rejonie wsi Borowiec i Piskornik droga zbiorcza - Z1/2, adaptacja stanu, przebudowa nawierzchni,
- droga Nr 486 od granicy m. Wielunia do wschodniej granicy gminy w rejonie wsi Ruda i Janinów, droga zbiorcza - Z1/2 adaptacja z ewentualną budową wiaduktu z linią kolejową w odległej przyszłości i w sytuacji utrzymania linii kolejowej w eksploatacji.

- drogi powiatowe:

- droga Nr 37424 z Wielunia - przez wieś Bieniędzice - do północnej granicy gminy, droga zbiorcza - Z1/2, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37428, z Sieńca (droga Nr 8)- przez Starzenice i Masłowice- do granicy gminy w rejonie wsi Podstaw i Staw, droga lokalna - L, jedna jezdnia dwupasowa adaptacja,
- droga Nr 37429, z Małyszyna- przez Małyszyn- do granicy gminy (wieś Stawek), droga lokalna - L, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37448, z Wielunia (ul. Wojska Polskiego) przez wsie Turów i Piaski - do granicy zachodniej gminy w rejonie wsi Piaski, droga zbiorcza - Z1/2, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37449, ze wsi Dąbrowa do wsi Kurów, droga lokalna - L, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37451, ze wsi Turów - do granicy gminy w rejonie wsi Chotów, droga zbiorcza - Z1/2, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37454 z Wielunia (ul. J. Żubr) - przez wieś Gaszyn - do granicy gminy w rejonie wsi Kopaliny, droga zbiorcza - Z1/2, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37460, z Gaszyna (droga Nr 45) - przez wsie Rychłowice i Ruda - do wsi Widoradz (droga Nr 8), droga zbiorcza - Z1/2, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37461, ze wsi Olewin (droga Nr 6) - do granicy gminy w rejonie wsi Stara Wieś, droga lokalna - L, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37462, ze wsi Ruda do granicy gminy w rejonie wsi Przycłapy, droga zbiorcza - Z1/2, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga Nr 37464, w południowej części gminy między wsiami Kamionka i Strugi, droga lokalna - L, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- **drogi gminne:**
 - utrzymuje się wszystkie istniejące drogi gminne o numeracji od 370801-do 370815 przy czym ustala się ich klasyfikację, jako drogi lokalne - L, jedna jezdnia dwupasowa za wyjątkiem poniższych dróg, które klasyfikują się jako dojazdowe - D:
 - droga Nr 370803 (Małyszyn - Starzenice),
 - droga Nr 370810 (Krzyworzeka - Kadłub),
 - droga Nr 370811 (Krzyworzeka - Kadłub),

- droga Nr 370812 (Kadłub granica gminy),
- adaptuje się ich przebiegi,
- ustala się do prowadzenia na odcinkach gruntowych do nawierzchni utwardzonych i bitumicznych,
- postuluje się dla dróg lokalnych - L przebudowę jezdni do szer. min. 5,0m, na odcinkach gdzie ta szerokość jest mniejsza, a na obszarze zabudowy (we wsiach) do min.- 6,0m,
- na odcinkach zabudowy postuluje się budowę chodników dla pieszych,
- wprowadza się dodatkowe nowe drogi gminne, w większości istniejące jako drogi wiejskie i gospodarcze, które wymagają przeprowadzenia stosownej procedury uchwalenia przez Radę Gminy (zgodnie z umową o drogach publicznych).

Ustala się dla tych dróg klasyfikację:

- droga między wsiami Kurowem i Piaski- droga lokalna - L, jedna jezdnia dwupasowa, budowa drogi,
- droga między wsiami Rychłowice i Kadłub - droga lokalna L, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja przebiegu,
- droga ze wsi Srebnica- do zbiornika wodnego Kurów, droga lokalna - L, jedna jezdnia dwupasowa, budowa drogi,
- droga we wsi Gaszyn, droga dojazdowa - D jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja,
- droga we wsi Olewin, droga dojazdowa - D, adaptacja przebiegu, budowa nawierzchni utwardzonej,
- droga we wsi Jodłowiec, droga dojazdowa - D, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja przebiegu,
- drogi we wsi Dąbrowa, drogi lokalne - L, jedna jezdnia dwupasowa, adaptacja.

Komunikacja zbiorowa

Obsługę zapewnią linie autobusowe, generalne PKS, poprzez przystanki ustalone w ramach planu eksploatacyjnego, linie pozostaną funkcją potrzeb przewozowych

i sieci drogowej. Powiązania zewnętrzne w skali kraju zapewnione będą poprzez dworzec PKS w mieście Wieluń.

Kolei

Utrzymuje się istniejący układ tras i urządzeń kolejowych. Do zarządu PKP należy utrzymywanie i organizacja eksploatacji przewozów pasażerskich.

6. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ DOTYCZĄCE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

6.1. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej w mieście

Gospodarka wodna

Ustalona przez wieloletnie inwestycje i konsekwentnie realizowana koncepcja zaopatrzenia miasta w wodę w oparciu o zasoby wód podziemnych, stanowi obecnie o dobrym zaopatrzeniu miasta w wodę.

Sieć wodociągowa doprowadzająca wodę z ujęć przy ul. Częstochowskiej, Cukrowni, ul. Piłsudskiego, os. Ruda i os. Turów stwarza możliwość centralnej dostawy wody do ok. 97% mieszkańców.

Możliwość korzystania z wody komunalnej wszystkim mieszkańcom zapewni rozbudowa sieci wodociągowej do terenów dotychczas niezwodociągowanych.

Niezbędne jest w tym celu kontynuowanie następujących inwestycji:

- rozbudowa sieci wodociągowej na terenach niezwodociągowanych – przeznaczonych do urbanizacji:
 - tereny przemysłowe przy ul. Warszawskiej
 - osiedle w rejonie ulic Stodolniana - Południowa,
 - osiedle przy ul. Częstochowskiej (w rejonie stacji wodociągowej),
 - osiedla zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej w rejonie ul. 3-go Maja (po jej obu stronach) przy południowej granicy miasta,
 - osiedle zabudowy jednorodzinnej w rejonie ul. Młodzieżowej i Prostej;
- rozbudowa sieci wodociągowej na terenach niezwodociągowanych, wymagających uzupełnienia zabudowy w ciągach :
 - tereny zabudowy zagrodowej w rejonie ul. Fabrycznej oraz POW (za torami PKP),

- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z uprawami ogrodniczymi przy ul. Kijak.

W dalszym rozwoju uwzględniać należy działania na rzecz utrzymania w sprawności istniejących systemów wodociągowych, usprawnienia technologii, uzdatnienia wody oraz racjonalnej i oszczędnej gospodarki zasobami wód.

Sprawność funkcjonowania istniejących systemów wodociągowych należy zapewnić poprzez budowę awaryjnych otworów studziennych na ujęciach Turów oraz Cukrownia.

W zakresie źródeł wody ważne jest zapewnienie jakości ujmowanej wody poprzez objęcie pełną ochroną zasobową czynnych ujęć wodociągowych oraz wyznaczenie stref ochronnych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dn. 5.11.1991 r (Dz. U. Nr 116 poz. 504).

Kanalizacja sanitarna

Stan gospodarki ściekowej na terenie miasta określany jest jako średni i powinien ulegać systematycznej poprawie. Sieć kanalizacyjna pracująca w systemie rozdzielczym odprowadza ścieki z ok. 55% terenów miasta głównie do oczyszczalni miejskiej zlokalizowanej w rejonie torów PKP i ul. Fabrycznej.

Poza tym na terenie miasta pracują oczyszczalnie:

- Spółdzielni Dostawców Mleka	- obciążenie 1020 m ³ /d
- Cukrowni Wieluń S.A.	- obciążenie 327 m ³ /d

Dla uzyskania wyraźnej poprawy stanu istniejącego i zapewnienia prawidłowych warunków rozwoju miasta należy:

- kontynuować budowę kanalizacji sanitarnej na terenach przewidzianych do urbanizacji tj. :
 - tereny przemysłowe przy ul. Warszawskiej,
 - osiedle w rejonie ulic Stodolniana - Południowa,
 - osiedle przy ul. Częstochowskiej (w rejonie stacji wodociągowej),
 - osiedla zabudowy mieszkaniowej rezydencjonalnej w rejonie ul. 3-go Maja (po jej obu stronach) przy południowej granicy miasta,
 - osiedle zabudowy jednorodzinnej w rejonie ul. Młodzieżowej i Prostej;
- kontynuować budowę kanalizacji sanitarnej na terenach przewidzianych do uzupełnienia zabudowy :

- tereny zabudowy zagrodowej w rejonie ul. Fabrycznej oraz POW (za torami PKP),
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z uprawami ogrodniczymi przy ul. Kijak,
- osiedle zabudowy jednorodzinnej pomiędzy ul. Kościuszki i 18-go Stycznia,
- tereny przemysłowe przy ul. Wojska Polskiego;
- z uwagi na ograniczoną przepustowość miejskiej oczyszczalni przy równoczesnym planowanym zwiększeniu zasięgu kanalizacji, konieczna jest jej rozbudowa,
- przeprowadzać sukcesywną modernizację istniejącej sieci uwzględniając możliwość przepustowości z uwagi na zwiększony zasięg systemu kanalizacji o tereny pobliskich wsi położonych w gminie (np. modernizacja sieci w ul. Wojska Polskiego),
- likwidować zrzuty wód deszczowych do systemu kanalizacji sanitarnej.

Kanalizacja deszczowa

Miasto położone w zlewni rzeki Pysznnej, odwadniane jest przez nią oraz jej niewielkie prawobrzeżne dopływy.

Sieć kanalizacyjna rozbudowana jest w części centralnej miasta. Wody deszczowe odprowadzane są do w/w odbiorników bez oczyszczania. Jakość wód powierzchniowych na ogół nie spełnia wymagań klasyfikacyjnych i w związku z powyższym w kierunkowych działaniach należy:

- likwidować zrzuty ścieków nieoczyszczonych,
- sprawdzać jakość wód deszczowych odprowadzanych do odbiorników i w przypadku przekroczonych zanieczyszczeń stosować ich podczyszczanie (np. separatory),
- zapewnić prawidłowe warunki odbioru wód opadowych przez odbiorniki (konieczność regulacji cieków oraz właściwego stanu technicznego rowów melioracyjnych i odwadniających).

Gazownictwo

Obecnie na terenie miasta Wieluń sieć przewodowa gazu nie występuje. Zgodnie ze „Studium programowym możliwości rozwoju gazyfikacji województwa sieradzkiego” określono prognozę rozwoju gazyfikacji przewodowej na tym terenie. I tak według

programu rozwoju PGNiG po 2000 r. przewidziana jest budowa głównego gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia DN 150/200 (6,3 MPa) relacji: Gorzów Śl.- Bąków - Wieluń - Działoszyn - Pajęczno oraz gazociągów wysokiego ciśnienia: DN100 do gminy Biała i DN100 do gminy Pątnów. Wymieniona wyżej sieć będzie zasilala stacje redukcyjno-pomiarowe I-go stopnia. Dla potrzeb miasta i gminy Wieluń zaprojektowano dwie stacje redukcyjne:

- na terenie miasta przy południowej granicy z gminą,
- na terenie gminy przy zachodniej granicy miasta.

Powyższe jest zgodne z opracowaniem wykonanym w 1999r. „Gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia - zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń .

Wiążące decyzje o możliwości gazyfikacji miasta zostaną podjęte na podstawie opracowanych koncepcji programowych gazyfikacji. W koncepcji zostaną uściślone trasy gazociągów zasilających, lokalizacja stacji, układ sieci rozdzielczych i nakłady inwestycyjne na realizację poszczególnych zadań.

Ciepłownictwo

Docelowo zakłada się zaopatrzenie w ciepło z:

- miejskiej sieci wody gorącej,
- lokalnych kotłowni,
- indywidualnych źródeł ciepła wbudowanych u poszczególnych odbiorców.

Cały scentralizowany system wody gorącej będzie opierał się tak jak dotychczas na pracy Ciepłowni Miejskiej. Ciepłownia Miejska jest źródłem wodnym wyposażonym w trzy kotły wodne WR25 o łącznej mocy zainstalowanej 87 MW. Źródło posiada możliwości zainstalowania czwartego kotła, co jest równoznaczne z możliwością zwiększenia wydajności do 116 MW. Rejon zasilania ciepłowni obejmuje swoim zasięgiem zabudowę mieszkaniową wielorodzinną, obiekty komunalne, zabudowę usługową w centralnej części miasta (zabudowa śródmiejska) oraz zakłady przemysłowe w sąsiedztwie ciepłowni.

Udział odbiorców ciepła w łącznym zapotrzebowaniu miasta pokrywanym z Ciepłowni Miejskiej w 1999 r. przedstawiono w tabeli:

Lp.	Grupa odbiorców	Moc cieplna szczytowa MJ/s
1.	Spółdzielnie mieszkaniowe	30,5
2.	Obiekty komunalne	4,3
3.	Mieszkania zakładowe	0,5
4.	Placówki oświat. – wych.	5,4
5.	Zakłady przemysłowe	17,7
6.	Obiekty użyteczności publicznej	2,8
7.	Odbiorcy indywidualni	1,4
	Razem	62,6

Przyjmując ogólne założenia optymalnej pracy systemu przesyłowego energii cieplnej moc dyspozycyjna źródła powinna być bezwzględnie wykorzystana przez odbiorców ciepła. Oznacza to odpowiednie zwiększenie rejonu zasilania ciepłowni.

Analizując lokalizację odbiorców ciepła w poszczególnych rejonach miasta z punktu dostępności do miejskiej sieci ciepłowniczej (sieć istniejąca bądź budowa sieci w niewielkim zakresie) przyjęto, że potencjalnymi odbiorcami ciepła w dalszym urbanistycznym rozwoju miasta będą odbiorcy zlokalizowani przede wszystkim na terenach:

- południowych - zabudowa wielorodzinna (kontynuacja os. Stare Sady), szpital, zabudowa jednorodzinna,
- zachodnich - zabudowa wielorodzinna przy ul. Wojska Polskiego (po likwidacji kotłowni osiedlowej), zabudowa jednorodzinna z usługami podstawowymi, w których dominuje ogrzewanie indywidualne i lokalne będące istotnym źródłem niskiej emisji wprowadzanej na obszar miasta,
- zabudowy śródmiejskiej - odtwarzanie bądź uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej w połączeniu z funkcją usługowo-handlową (likwidacja uciążliwych kotłowni w tym rejonie),
- aktywności gospodarczej projektowanych na północ od Ciepłowni oraz w rejonie ulic: Fabryczna, Przemysłowa (ewentualne powiązanie z miejską siecią ciepłą lokalnego systemu ciepłowniczego opartego na kotłowni Zakładu Budomasz).

Aktualny bilans miejskiego systemu ciepłowniczego w mieście wykazuje, że Ciepłownia przy obecnie wykorzystywanej mocy ok. 63 MW (moc zamówiona) posiada rezerwy mocy rzędu 24MW a po zainstalowaniu czwartego kotła rezerwa ta wzrośnie o dalsze 29MW.

■ Układ przesyłowy sieci wody gorącej.

System przesyłowy ciepła w mieście stanowi obecnie promieniowa sieć ciepłownicza pracująca na wydzielone obszary zasilania. Sieć wody gorącej wykonana jest generalnie jako dwuprzewodowa w systemie kanałowym oraz w technologii rur preizolowanych.

Dla zapewnienia optymalnych warunków pracy systemu zakłada się przede wszystkim realizację połączenia pierścieniowego na istniejącej sieci magistralnej z jednoczesną likwidacją kotłowni osiedlowej przy ul. Wojska Polskiego.

Pozyskiwaniu dodatkowych odbiorców dla istniejącego systemu ciepłowniczego sprzyjają:

- znaczące rezerwy w mocy dyspozycyjnej źródła,
- duży zapas zdolności przesyłowej w istniejącej sieci ciepłowniczej,
- tendencja do wdrażania technologii termomodernizacyjnych skutkującej obniżeniem zapotrzebowania na cele grzewcze.

■ Cele strategiczne i zadania pilne:

- niewykorzystanie pełnej mocy Ciepłowni wpływające na jednostkową produkcję ciepła,
- rosnące ryzyko podwyższania cen ciepła z uwagi na malejącą liczbę odbiorców czy to z powodu oszczędzania energii czy odłączenia się od systemu co,
- starzenie się sieci przesyłowej i rosnące w związku z tym ryzyko awarii systemowych a więc i kosztów eksploatacji,

wymagają podjęcia decyzji strategicznych w sprawie wyznaczenia rejonów zasilania dla poszczególnych sieci ciepłowniczych oraz rejonów przeznaczonych do zasilania z msc. Do zadań pilnych należy realizowanie założeń tworzenia mniejszych pierścieni na sieci rozdzielczej wszędzie tam gdzie jest to technicznie możliwe.

■ Lokalne źródła ciepła

Na terenie miasta funkcjonuje ponad 60 lokalnych, rozproszonych źródeł ciepła spalających generalnie węgiel gruby i koks. Do znaczących kotłowni na terenie miasta zalicza się ponad 30 źródeł, które poprzez lokalną sieć ciepłą zasilają osiedla mieszkaniowe, pojedyncze budynki mieszkalne i usługowe. Zakłady przemysłowe również posiadają własne scentralizowane źródła ciepła dla potrzeb grzewczych i technologicznych.

W celu likwidacji niskiej emisji palenisk domowych i kotłowni lokalnych a tym samym unowocześnienia zasobów mieszkaniowych zadaniem pilnym staje się realizacja inwestycji ciepłowniczych w zakresie sieci rozdzielczych w centrum miasta. Jako zadanie pilne należy również traktować zakaz realizacji nowych kotłowni węglowych i sukcesywną modernizację istniejących, na źródła bezpieczne ekologicznie.

Uwagi:

W opracowaniu wykonanym w 1998r pt „ Studium zaopatrzenia miasta w ciepło z uwzględnieniem gospodarki skojarzonej ciepłno-elektrycznej” rozważano możliwość wprowadzenia takiego systemu do gospodarki energią ciepłą w mieście. Z opracowania wynika, że wprowadzenie gospodarki skojarzonej w postaci źródła skojarzonego pracującego w oparciu o paliwa gazowe w Ciepłowni Wieluń wiązałoby się z podstawowymi korzyściami ekonomicznymi wynikającymi z rezygnacji z zakupu energii elektrycznej na potrzeby własne ciepłowni i z ewentualnej sprzedaży nadwyżek produkcji energii elektrycznej co w efekcie powinno prowadzić do obniżenia jednostkowych kosztów wytwarzania ciepła. Budowa źródła skojarzonego oraz równolegle prowadzona realizacja sieci ciepłej magistralnej i rozdzielczej w mieście pozwoliłaby na uzyskanie wydajnego i efektywnego układu energetycznego w systemie zaopatrzenia miasta w ciepło. Obecnie jednak efektywność wprowadzenia gospodarki skojarzonej jest niska między innymi ze względu na brak dostępu do gazu sieciowego.

W dalekiej perspektywie nie wyklucza się alternatywnego systemu ogrzewania miasta tj. skojarzenia gospodarki energetycznej z wykorzystaniem energii wód geotermalnych (ciepłownie geotermalne z zastosowaniem absorbcyjnych pomp ciepła). Nie wyklucza się, że na terenach miasta i gminy mogą występować znaczne zasoby wód geotermalnych na głębokości do 3000 m i o temperaturze 70 C (Atlas zasobów energii geotermalnej na Niżu Polskim -1995r).

Elektroenergetyka

Obecne potrzeby elektroenergetyczne miasta pokrywane są ze stacji transformatorowo - rozdzielczej 110/15 kV -RPZ „WIELUŃ” zlokalizowanej na terenie miasta przy ul. Sieradzkiej.

Zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju miasta zakłada się stopniowy wzrost zapotrzebowania na moc i energię elektryczną. Wzrost ten będzie kształtowany postę-

pującą racjonalizacją użytkowania energii, wyrażającą się stopniową eliminacją odbiorników energochłonnych, poziomem cen na energię elektryczną, oraz opłat za usługi przesyłowe związane z jej dystrybucją. Przy tych założeniach należy liczyć się z rocznymi przyrostami omawianego zapotrzebowania, nie większymi niż 2% rocznie, w stosunku do stanu wyjściowego, to jest 1999r. Roczne zapotrzebowanie na energię elektryczną wynosiło w 1999r. 15.600 MWh.

Wynikające z przyjętych kierunków rozwoju miasta warunki prawidłowego zasilania w energię elektryczną wymagać będą przede wszystkim:

- sukcesywnej modernizacji istniejącej miejskiej sieci dystrybucyjnej średniego napięcia 15 kV i niskiego napięcia 0,4/0,231 kV poprzez dobudowę stacji transformatorowo - rozdzielczych 15/0,4/0,231 kV i skracanie obwodów liniowych niskiego napięcia oraz poprzez zastępowanie linii napowietrznych liniami kablowymi lub liniami z przewodami izolowanymi w miejscach zabudowy śródmiejskiej, osiedlowej i rekreacyjnej,
- budowy sieci dystrybucyjnej 15kV i niskiego napięcia 0,4/0,231 kV oraz stacji transformatorowo - rozdzielczych 15/0,4/0,231 kV na terenach przewidzianych w planie do dalszej urbanizacji,
- docelowo, zgodnie z koncepcją rozwoju sieci 110 kV przewiduje się budowę na terenie miasta stacji elektroenergetycznej 110/15 kV „SADY” z lokalizacją przy ul. Częstochowskiej. Budowa stacji umożliwi skrócenie zbyt długich obecnie ciągów kablowych 15 kV, które wynikają ze skrajnego usytuowania istniejącego RPZ-u Wieluń w stosunku do środka obciążenia tj. do centralnej części miasta. Ponadto budowa nowego RPZ-u będzie sprzyjała zapewnieniu właściwych parametrów jakości, ciągłości dostawy energii oraz niezbędnej dla perspektywicznego rozwoju rezerwy mocy elektrycznej z uwzględnieniem także docelowych potrzeb gminy.
- podziału, po wybudowaniu w/w RPZ-u 110/15 kV, istniejącej sieci dystrybucyjnej średniego napięcia 15 kV na dwa niezależne systemy, z których jeden będzie służył tylko do rozprowadzania energii na terenie miasta, natomiast drugi, poprzez oddzielne linie magistralne 15 kV, będzie zapewniał dostawę tej energii dla obszaru gminy.

Zasilanie przewidywanej stacji RPZ 110/15 kV „SADY” zakłada się z linii 110 kV Wieluń - Janinów poprzez rozcięcie jej i wprowadzenie do stacji (Projekt techniczny stacji „SADY” wykonano w 01.1990 r.)

Ponadto dla zasilania stacji zakłada się wybudowanie napowietrznej linii elektroenergetycznej zasilanej napięciem 110 kV, która zostanie przyłączona do istniejącej linii 110 kV relacji: RPZ Wieluń - Trębaczew w miejscowości Olewin (Projekt Budowlany linii wykonano 02.1996r).

Linie wysokiego napięcia 110 kV ze względów eksploatacyjnych (bezpieczna praca w pobliżu czynnych linii elektroenergetycznych) oraz bezpieczeństwa ludzi (oddziaływanie pola elektromagnetycznego) wymagają określonych stref ochronnych. Strefa ochronna dla w/w linii, w której występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu wynosi 35 m — pismo ZE - TU/R/W/PZP/017/6747/99.

Przy rozwoju urbanistycznym miasta zakłada się również udział w zasilaniu w energię elektryczną, sieci elektroenergetycznej 15kV będącej na majątku PKP. W tym celu przewiduje się wykorzystanie Podstacji Trakcyjnej PKP-Wieluń zlokalizowanej we wsi Dąbrowa oraz linii napowietrznej 15kV wybudowanej wzdłuż torów PKP. W bezpośrednim sąsiedztwie linii wybudowane są stacje trafo 15/0.4kV, z których dwie pracują, a pozostałe pięć są nieczynne (bez wyposażenia).

Telekomunikacja

Aktualna obsługa telekomunikacyjna abonentów w mieście jest realizowana przez dwóch operatorów telekomunikacyjnych TP S.A. i Związek Gmin Ziemi Wieluńskiej, co sprzyja wzrostowi poziomu dostępności do usług telekomunikacyjnych. Wskaźnik gęstości telefonów kształtuje się na poziomie 28,12 NN/100Mk.

Dalszy rozwój telefonii w mieście będzie realizowany w oparciu o:

- rozbudowę centrali miejskiej wybudowanej w technologii cyfrowej; pojemność centrali jest wykorzystana prawie w 100%,
- sukcesywną wymianę sieci rozdzielczej tradycyjnej, skanalizowanej na światłowody,
- aktywność obu operatorów usług telekomunikacyjnych wynikająca z warunków konkurencji na rynku infrastruktury telekomunikacyjnych.

Zakłada się pełny dostęp do sieci bezprzewodowej.

6.2. Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej gminy

Gospodarka wodna

Podobnie jak miasto, gmina Wieluń dzięki systematycznemu realizowaniu koncepcji zapotrzebowania w wodę jest w stanie zaopatrywać w wodę ok. 95% mieszkańców, co należy uznać za stan dobry.

W celu stworzenia możliwości korzystania z wody w systemie zorganizowanym wszystkim mieszkańcom konieczna będzie rozbudowa istniejących systemów. Na terenie gminy konieczne będzie prowadzenie następujących inwestycji:

- rozbudowa sieci wodociągowej na terenach niezwodociagowanych części wsi (np. Małyszyn),
- działania na rzecz utrzymania w sprawności i pewności istniejących systemów polegających między innymi na usprawnieniu technologii uzdatniania, likwidacji punktów krytycznych z punktu widzenia awaryjności (budowa awaryjnych otworów studziennych na istniejących stacjach wodociagowych) oraz zabezpieczenie jakości ujmowanej wody (ochrona zasobowa czynnych ujęć).

Kanalizacja sanitarna

Gospodarka ściekowa w gminie wymaga kompleksowego uporządkowania i znacznych działań inwestycyjnych. Jej stan w chwili obecnej jest mało zadowalający i powinien ulegać systematycznej poprawie.

Działania powinny zmierzać do stworzenia warunków odprowadzania ścieków w sposób bezpieczny dla środowiska i zgodny z wymogami jego ochrony na wszystkich zurbanizowanych terenach gminy.

Istnieje kanalizacja we wsi Gaszyn, Dąbrowa oraz Turów. Ścieki z tych rejonów odprowadzane są do systemu kanalizacji miasta Wielunia.

Dla uzyskania prawidłowych warunków rozwoju gminy należy:

- wybudować grawitacyjne i grawitacyjno - pompowe układy sieci kanalizacyjnych we wsiach Masłowice, Małyszyn, Urbanice, Bieniadzice, Starzenice, Wiodoradz, Olewin z przepompowaniem do sieci miasta Wielunia,
- zrealizować podobny układ kanalizacji we wsi Kurów i Zwiechy i poprzez system pompowy wsi Turów skierować do sieci miasta Wielunia,

- do sieci miejskiej skierować układem grawitacyjno - pompowym ścieki ze wsi Kadłub poprzez sieć wsi Gaszyn, z Rychłowic również poprzez sieć Gaszyna oraz Rudy - bezpośrednio do sieci miejskiej,
- wybudować sieć grawitacyjną i grawitacyjno - pompową z lokalnymi oczyszczalniami dla rejonów wsi Sieniec - Jodłowiec oraz Piaski - Srebrna.

Wymienione inwestycje umożliwiają odbiór ścieków sanitarnych z rejonów najsilniej zurbanizowanych, w których istnieje sieć wodociągowa bądź będzie realizowana na przestrzeni najbliższych lat.

Dla wsi o zabudowie rozproszonej i znacznie oddalonych od projektowanych oczyszczalni zbiorczych (Grodzisko, Chodaki i Borowiec) należy opracować i skutecznie wdrażać program budowy przydomowych i przyobiektowych oczyszczalni ścieków, obsługujących użytkowników indywidualnych, grupy użytkowników a nawet całą wieś.

Kanalizacja deszczowa

Na terenie gminy brak jest zorganizowanego systemu kanalizacji deszczowej. Odprowadzenie wód opadowych z obszaru gminy powinno odbywać się powierzchniowo, w oparciu o układ istniejących rzek, cieków i rowów melioracyjnych.

W przypadku konieczności odprowadzania wód opadowych w systemie sieciowym (np. odwodnienie ciągów komunikacyjnych czy terenów usługowo - przemysłowych, obiektów dystrybucji paliw, parkingów), gdzie możliwe jest zagrożenie dla środowiska naturalnego należy stosować urządzenia podczyszczające (separatory).

Gazownictwo

Obecnie na terenie gminy Wieluń sieć przewodowa gazu nie występuje. Zgodnie ze „Studium Programowym możliwości rozwoju gazyfikacji województwa sieradzkiego” określono prognozę rozwoju gazyfikacji przewodowej na tym terenie. I tak według programu rozwoju PGN i G po 2000 r. przewidziana jest budowa głównego gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia DN 150/200 (6,3 MPa) relacji: Gorzów Śl. - Bąków - Wieluń - Działoszyn - Pajęczno oraz gazociągów wysokiego ciśnienia: DN100 do gminy Biała i DN100 do gminy Pątnów. Wymieniona wyżej sieć będzie zasilala stacje redukcyjno-pomiarowe I-go stopnia.

Dla potrzeb miasta i gminy Wieluń zaprojektowano dwie stacje redukcyjne:

- na terenie miasta przy południowej granicy z gminą,

- na terenie gminy przy zachodniej granicy miasta.

Powyższe jest zgodne z opracowaniem wykonanym w 1999 r. „Gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia” - zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń.

Wiążące decyzje o możliwości gazyfikacji poszczególnych wsi w gminie zostaną podjęte na podstawie opracowanych koncepcji programowych gazyfikacji. W koncepcji zostaną uściślone trasy gazociągów zasilających, lokalizacja stacji, układ sieci rozdzielczych i nakłady inwestycyjne na realizację poszczególnych zadań.

Ciepłownictwo

Docelowo zakłada się, że uporządkowanie gospodarki ciepłej w gminie opierać się będzie na:

- rozproszonych kotłowniach małej mocy wbudowanych bądź wolnostojących,
- indywidualnych źródłach ciepła wbudowanych u poszczególnych odbiorców.

W celu likwidacji niskiej emisji palenisk domowych i zanieczyszczeń powodowanych przez lokalne kotłownie a tym samym unowocześnienie zasobów mieszkaniowych – zadaniem pilnym staje się modernizacja tych źródeł wraz z podmiianą paliwa stałego na paliwo ekologiczne.

Elektroenergetyka

Zgodnie z przyjętymi kierunkami rozwoju gminy przewiduje się stopniowy wzrost zapotrzebowania na moc i energię elektryczną. Zakłada się, że dynamika wzrostu nie przekroczy 2% rocznie w stosunku do stanu wyjściowego tj. 1999r.

Przyjęte, przy niniejszym założeniu, warunki prawidłowego zasilania gminy w energię elektryczną wymagają przede wszystkim:

- sukcesywnej modernizacji sieci dystrybucyjnej 15kV i niskich napięć 0,4/0,231kV poprzez dobudowę stacji transformatorowych 15/0,4kV dla skracania lokalnych obwodów rozdzielczych niskiego napięcia oraz poprzez zastępowanie istniejących linii napowietrznych liniami z przewodami izolowanymi dla zmniejszenia zagrożeń pożarowych i porażeniowych w środowisku,
- budowy sieci dystrybucyjnej 15kV i niskiego napięcia 0,4/0,231kV oraz stacji transformatorowych na terenach przewidzianych do urbanizacji,

- zakładanej budowy nowej stacji elektroenergetycznej 110/15kV, w mieście (RPZ „Sady”) dla zaspokojenia docelowych potrzeb elektroenergetycznych miasta i gminy,
- wydzielenia, po wybudowaniu w/w RPZ-u 110/15kV, linii dystrybucyjnych średniego napięcia 15kV zasilających teren gminy, z systemu dystrybucyjnej sieci średniego napięcia 15kV miasta, dla uzyskania wymaganego poziomu ciągłości i jakości dostaw energii elektrycznej dla obu tych obszarów.

Zasilanie projektowanego RPZ-u „Sady” 110/15kV zakłada się z istniejącej na terenie miasta linii 110kV relacji RPZ Wieluń – Janinów poprzez rozcięcie jej i wprowadzenie do stacji.

Ponadto dla zasilania stacji projektuje się budowę linii napowietrznej 10kV, która zostanie przyłączona do istniejącej linii 110kV relacji RPZ Wieluń – Trębaczew w miejscowości Olewin, na terenie gminy. Trasa linii będzie przebiegała na terenie gminy wzdłuż wschodniej granicy miasta.

Linie wysokiego napięcia 110kV ze względów eksploatacyjnych i bezpieczeństwa ludzi wymagają określonych stref ochronnych. Strefa ochronna dla w/w linii, w której występują ograniczone możliwości zabudowy i zagospodarowania terenu wynosi 35m - pismo ZE - TU/R/W/PZPI-017/6747/99.

Telekomunikacja

Aktualna obsługa telekomunikacyjna abonentów w gminie jest realizowana poprzez dwóch operatorów telekomunikacyjnych TP S. A. i Związek Gmin Ziemi Wieluńskiej. Dzięki temu wskaźnik gęstości telefonów sukcesywnie rośnie. Obecnie kształtuje się na poziomie około 12 NN/100Mk. Dalszy rozwój telefonii w gminie będzie realizowany w oparciu o:

- rozbudowę istniejącej centrali telefonicznej cyfrowej w mieście; obecnie pojemność centrali wykorzystana jest prawie w 100%
- doinwestowania sieci telekomunikacyjnej w zakresie budowy urządzeń telekomunikacyjnych i lokalnych linii rozdzielczych.

W programie rozwoju telefonii TP S.A. projektuje się na terenie gminy budowę nowego koncentratora telefonicznego wyniesionego w Kurowie oraz likwidację starej centrali AG 50 w Turowie.

W lokalnych liniach rozdzielczych sukcesywnie wymiany przewodów na światłowodowe.

- aktywność obu operatorów usług telekomunikacyjnych wynikające z warunków konkurencji na rynku infrastruktury telekomunikacyjnej.

Zakłada się pełny dostęp do sieci bezprzewodowej.

Usuwanie odpadów

Przewiduje się, że w najbliższej przyszłości podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów na terenie miasta i gminy Wieluń będzie ich składowanie na istniejącym wysypisku zlokalizowanym we wsi Ruda, która posiada uregulowany stan formalno-prawny.

Zgodnie z „Wojewódzkim studium lokalizacji śmietnisk i wysypisk gminnych woj. sięradzkiego” proponuje się wykorzystanie dla celu lokalizacji nowego wysypiska (po wypełnieniu istniejącego) – działkę stanowiącą własność gminy Wieluń o nr ew. 750.

Na terenie miasta i gminy należy kontynuować i rozszerzać wdrażanie selektywnego gromadzenia odpadów.

Nieustannie prowadzona akcja uświadamiania mieszkańców o konieczności wprowadzenia systemu selekcji i minimalizacji odpadów oraz znalezienie rynków zbytu dla selekcionowanych odpadów, będzie wpływać na wydłużenie czasu eksploatacji istniejącego składowiska odpadów.

Należy dążyć do likwidacji „dzikich” wysypisk śmieci zlokalizowanych głównie w lasach i na nieużytkach. Istnienie tego typu wysypisk wynika z braku systemu wywozu odpadów na terenach wiejskich.

Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach stwarza szansę egzekwowania obowiązku podpisywania przez mieszkańców umów z przedsiębiorstwami wywozowymi.

7. INTERPRETACJA ZAPISU USTALEŃ „STUDIUM”

Ustalenia zawarte w rozdziale III „Faza polityki przestrzennej” i rysunki studium oznaczone nr 12-16 wyrażają kierunki polityki przestrzennej miasta i gminy, nie są jednak ścisłymi przesądzeniami o granicach zainwestowania i użytkowania terenów.

W celu przedstawienia powiązań funkcjonalno-przestrzennych miasta i gminy w rysunkach nr 15 i 16 uwzględniono zgeneralizowane ustalenia dla obszaru miasta. Jednak w prowadzeniu polityki realizacyjnej dla miasta należy posługiwać się rysunkami nr 12, 13 i 14 ze względu na bardziej szczegółową skalę opracowania.

Dla w/w rysunków studium przyjmuje się następującą interpretację:

- ostateczne ustalenia granic terenów winno być dokonywane w trakcie przygotowania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego,
- oznaczone na rysunkach studium przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą (a nie wyłączną) i może być uzupełnione elementami pełniącymi inne funkcje, które jednak nie mogą z nią kolidować ani pogarszać warunków jej funkcjonowania,
- określenia terenów budownictwa mieszkaniowego (śródmiejskie, jednorodzinne, zagrodowe) dotyczą dominujących rodzajów zabudowy. Na terenach tych dopuszcza się lokalizowanie innego rodzaju zabudowy uzupełniającej, ale niezmieniającej charakteru zainwestowania,
- działalność określona jako przemysłowa, gospodarcza, rzemieślnicza, usługowa (np. transport) nie może swoją uciążliwością bądź szkodliwością wykroczyć poza granice użytkowanej działki,
- dopuszcza się realizację zabudowy na wyznaczonych terenach mieszkaniowych i rekreacyjnych przed opracowaniem ustalonego w studium miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego pod warunkiem, że zabudowa będzie usytuowana w pasie o szerokości 30 m położonym wzdłuż istniejącej drogi (ulicy) z możliwością bezpośredniego wjazdu z tej drogi na działkę i nie będzie uniemożliwiała prawidłowego zagospodarowania pozostałego terenu,
- dla skonkretyzowania przebiegu projektowanych tras komunikacyjnych oraz przebiegu projektowanych tras uzbrojenia należy wykonać opracowania określone mianem „korytarzy komunikacyjnych” lub „korytarzy infrastruktury”. Opracowania te winny uwzględniać uwarunkowania tych lokalizacji oraz zakres ingerencji w istniejące zainwestowanie i sposób zagospodarowania ich obrzeży,
- uznaje się, że istotne jest współdziałanie i koordynowanie polityki przestrzennej dotyczącej obszarów gminy z samorządami sąsiednich gmin.

Bibliografia

- Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994r. (Dz. U. z 1999r. Nr 15; poz. 139).
- „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy” – poradnik metodyczny, wyk. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Komunalnej, Oddział w Krakowie; Kraków 1996r.
- „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 plus” – raporty 1, 2, 3 wykonane przez zespoły ekspertów pod kierunkiem J. Kołodziej-skiego w Centralnym Urzędzie Planowania; Warszawa 1995r.
- „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju Polska 2000 plus; Makroregionalne konferencje konsultacyjne”, Centralny Urząd Planowania; Warszawa 1995r.
- „Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju – Polska 2000 plus” wykonana w Rządowym Centrum Studiów Strategicznych pod redakcją J. Kołodziej-skiego; Warszawa 1997r.
- „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa sieradzkiego” – wyk. przez WBPP w Sieradzu; zespół autorski pod kierunkiem E. Paturalskiej
- Uchwała Nr XXVIII/212/98 z dnia 19 lutego 1998r. Rady Gminy Wieluń w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Wieluń.
- Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Wieluń zatwierdzony Uchwałą Nr XX/152/92 Rady Gminy w Wieluniu wyk. w WBPP – Sieradz.
- Zmiany do w/w planu – I aktualizacja zatwierdzone Uchwałą Nr V/22/94 Rady Gminy w Wieluniu – wyk. j.w.
- Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Wieluń zatwierdzony Uchwałą Nr XXI/153/92 Rady Gminy w Wieluniu wyk. w WBPP – Sieradz.
- Zmiany do w/w planu – I aktualizacja zatwierdzone Uchwałą Nr XXXI/240/93 Rady Gminy w Wieluniu – wyk. j.w.
- Zmiany do w/w planu – II aktualizacja zatwierdzone Uchwałą Nr VI/23/94 rady Gminy w Wieluniu – wyk. j.w.
- Koncepcja zagospodarowania i podziału terenu budownictwa mieszkaniowego w Dąbrowie – 1996r. wyk. M. Major.

- Mapy sytuacyjno-wysokościowe gminy, miasta, wsi 1:25 000, 1:10 000, 1:5 000, 1:2 000.
- Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu z lat 1997 – 99.
- Wnioski instytucji i osób indywidualnych zgłoszone do studium.
- „Uwarunkowania przyrodnicze w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego”, M. Baranowska – Janota; Kraków 1997r.
- „Geografia Polski” – mezoregiony fizyczno – geograficzne” M. Kondracki, PWN; Warszawa 1994r.
- Raport o stanie środowiska w województwie sieradzkim w latach 1995 – 1996, wydany przez Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska w roku 1993, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Sieradzu, 1994 i 1997.
- Studium planistyczne – „Główne elementy dorzecza uwzględnione w modelu symulacyjnym gospodarki wodnej” – wyk. Studioprojekt, Warszawa, 1992r.
- Aktualizacja inwentaryzacji surowców użytecznych miasta i gminy Wieluń, woj. sieradzkie – 1989r.
- Operat Przeciwpowodziowy Województwa Sieradzkiego, Biuro Studiów i Projektów Budownictwa Wodnego „Hydroprojekt”, Poznań, 1992r.
- Plany urządzenia lasów – woj. sieradzkie 1998r. – materiały Urzędu Wojewódzkiego, Oddział Zamiejscowy w Sieradzu.
- Opracowanie fizjograficzne szczegółowe dla planu zagospodarowania przestrzennego m. Wieluń, woj. sieradzkie wyk. Przedsiębiorstwo Geologiczno – Fizjograficzne i Geodezyjne Budownictwa, Warszawa 1986r.
- Opracowanie fizjograficzne dla planu zagospodarowania przestrzennego gminy Wjeluń, woj. sieradzkie wyk. Przedsiębiorstwo Geologiczno – Fizjograficzne i Geodezyjne Budownictwa, Warszawa 1986r.
- Podstawowe dane statystyczne miast i gmin za rok 1998, Urząd Statystyczny w Łodzi Oddział w Sieradzu, Sieradz 1999r.
- Studium wartości kulturowych Wielunia – 1990, zespół pod kier. I. Kaczmarka
- Wieluń i okolice – Przewodnik 1992r. – J. Łagiewska.
- „Piękno w modrzewiu zakłète (drewniane kościoły woj. sieradzkiego)” – A. Ruszkowski.
- „Sieradz i okolice” – A. Ruszkowski.
- „Obszary wiejskie i grunty rolnicze w Polsce – wyniki badań ankietowych – 1988r.”, Instytut Planowania i Urządzania Terenów Wiejskich, Akademia Rolnicza